

list

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

LETO XVI
ŠT. 4
24. APRIL 2009
1,60 EUR

ISSN 1581-8373

Knjižnica Velenje

Titov trg 05

3320 Velenje

Poština
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

NAGRADNO VPRAŠANJE:
Kaj / kje je to?
Podrobnosti na strani 3.

V prvomajskih dneh se naužijte prostega časa
in dobrih izletov ter naberite novih moči,
za nove delovne dni.
In obiščite seveda kakšno kulturo prireditev.

Zavod za kulturo Šoštanj

Da bi se ob 1. maju, prazniku dela, spočili od dela, se s ponosom ozrli na že opravljeno delo,
in se po koncu praznikov z navdušenjem lotili novih načrtov.

Da bi znali delo enakomerno razporediti med ljudi, delati ravno prav in delati učinkovito.

Da bi se dela znali veseliti, delati z veseljem in da bi se veselili tudi njegovih učinkov.

Da bi nam skupaj uspelo delati dobro.

Drage občanke in dragi občani,
doživete in lepo preživete prvomajske praznike.

Danko Menih, prof.
župan občine Šoštanj

ter občinski svetniki in uprava.

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

Izdaja
Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko
Menih, župan.

Fotografija na naslovnici
Dejan Tonkli

Uredila
Milojka Kompreg

Lektoriranje
Jožica Andrejč
(za razpise in objave odgovarja
naročnik)

Oblikovanje
Tomaž Smolčnik

Tisk
Eurograf d.o.o.

Natiskano
900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da
prispevke za LIST št. 5 (maj 2009),
pošljejo najkasneje do 15. maja
2009.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Intervju meseca:
Dr. Uroš Rotnik

foto: Zdenka Brglez

NAGRADNO VPRAŠANJE: POZNAMO SVOJ KRAJ?

Rešitev nagradnega vprašanja iz številke 03/2009. Na nagradno vprašanje je prispelo 15 PRAVILNIH odgovorov. Pravilen odgovor je: Na naslovnici je **Kolo, ki osvetljuje podzemni rov**, ki je v kraju **Pristava**. To bi zadostovalo, nekateri so napisali več, nekateri malo po svoje, a v glavnem vsi pravilno. Na kratko o kolesu in rovu. Za rov pravijo domačini, da je nastal kot posledica iskanja premoga. Že v prejšnjem stoletju. Rov je bil opuščen in zapuščen dokler ga okoli leta 2000 ni očistilo Turistično društvo Pristava, katerega predsednik je bil Tone Plazl. Njegova je bila tudi ideja, da pred rov namestijo kolo, katerega lahko obiskovalec sam zavrti in si s tem osvetli notranjost rova. Na tak način je tudi ohranjena identičnost podzemnega sveta. Izžrebana nagrajenka je tokrat **Cvetka Štehnar, Gaberke 271, Šoštanj**, ki bo prejela knjigo prof. Mirana Aplinca **Vošnjaki industrialci iz Šoštanja**. Nagrajenko prosimo, da se zgleda v uredništvu Lista na naslovu Zavod za kulturo Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj III. nadstropje.

In že je pred vami novo nagradno vprašanje, ki se spet glasi: Kaj/kje je to? Odgovore pošljite do 15. 5. 2009 na prej omenjeni naslov. Izžrebanega čaka lepa nagrada.

VSEBINA

4	Uvidnik	27	Zapisani (v) glasbi
5	Naša občina	28	Cerkev
10	Gospodarstvo	29	Varovanje naravne dediščine
11	Pogled z druge strani	30	Zanimivost - pisanke
12	Ekologija	31	Dogodki in ljudje
13	Svetovni dan Zemlje	34	Ni meja
15	Knjiga	35	Zgodba
16	Šolski list	36	Filipini 2008
18	Intervju	40	Zabava
22	Sredina vabi	42	Križanka
24	Podobe kulture	43	Oživimo Pusti grad
26	Zanimivi poklici in ljudje	44	Fotografija meseca

Teorija zarote 3

piše: Kajetan Čop

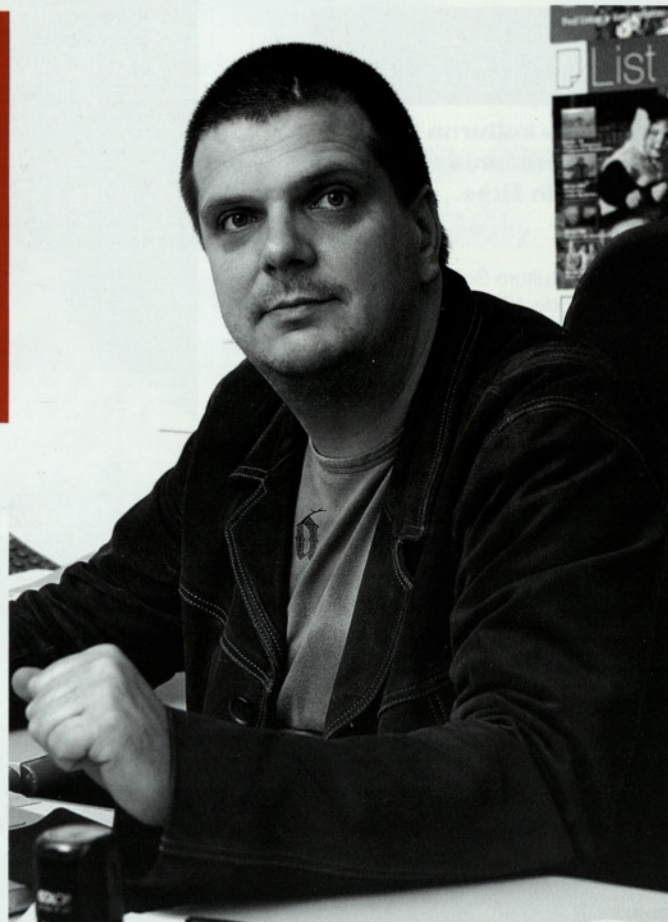

foto: Dejan Tonkli

Pozdravljeni!

Najprej sem želel razmišljati o tem, kako je pomembna kultura in kako ljudje kažejo svoj odnos s tem, ker ne hodijo na prireditve. Po tehtnem razmisleku in dveh napisanih straneh pametnih argumentov, zakaj se spleča biti kulturni, vam raje napišem enostavno anketo. Da še enkrat preverim vaše stališče glede nas. Zato bodo za naše delo bolj koristni vaši odgovori na anketo kot moja pridiga vam.

Ali hodite na prireditve zavoda?

DA NE

Kdo mislite, da hodi na naše prireditve?

- a) učitelji
- b) politiki
- c) ostali

Ali poznate kakšno tradicionalno prireditev zavoda?

DA NE

Menite, da se spleča hoditi na naše prireditve?

DA NE

Zakaj se spleča hoditi na naše prireditve?

Ali človek s tem, da ne pride na nek dogodek, pokaže svoj odnos do tega dogodka?

DA NE

Zdaj ko ste prebrali anketo, vas lepo prosim, da jo izpolnjeno pošljete na naslov:

Zavod za kulturo Šoštanj,
Trg svobode 12,
3325 Šoštanj.

Najlepša hvala!

Občinske novice

piše: mag. Barbara Turinek,
svetovalka za odnose z javnostmi

V Šoštanju končno dobili dovoljenje za rušenje

Po dolgotrajnem prizadevanju je Občina Šoštanj končno pridobila gradbeno dovoljenje za rušenje stavbe bivše Kovinotehne.

Rušenje je potekalo od petka, 27. marca 2009, do vključno ponedeljka, 30. marca 2009. V času rušenja je bila popolna zapora ceste mimo stavbe bivše Kovinotehne in moten dostop na parkirišče pred Občino Šoštanj.

Kajbova hiša je padla

Javna razgrnitev OPPN za blokovno gradnjo v Metlečah

Občane obveščamo, da bo javna razgrnitev občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za blokovno gradnjo v Metlečah organizirana v sredo, 6. maja 2009, s pričetkom ob 16. uri v prostorih Občine Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj.

Gradivo bo javno razgrnjeno za obdobje 30 dni, od ponedeljka, 20. aprila 2009, do četrтка, 21. maja 2009, in sicer v prostorih Občine Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj. H gradivu lahko v času javne razgrnitve, najkasneje do četrтка, 21. maja 2009, podajo svoje pripombe in predloge vse zainteresirane fizične in pravne osebe. Pisne pripombe oziroma predlogi se posredujejo na Občino Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj, ali na elektronski naslov: obcina@sostanj.si, lahko pa se podajo ustno na javni obravnavi.

Urejanje železniškega prehoda v Šoštanju

V sodelovanju s slovenskimi železnicami se je na železniškem prehodu na Kajuhovi cesti (pri avtobusni postaji) v Šoštanju saniral nivojski prehod. Novega prehoda so veseli predvsem pešci, saj se je na njem uredil tudi pločnik, ki ga do sedaj ni bilo. Poleg pločnika so položili nov asfalt s tamponsko podlago in načrtali cestne robne črte, obstoječi železniški semafor se je prestavil, zapornice pa so se podaljšale.

Dela so potekala 22. in 23. aprila 2009, ko je bila popolna zapora železniškega prehoda. Obvoz je bil urejen in označen. Vsem udeležencem v prometu se zahvaljujemo za strpnost in upoštevanje prometne signalizacije.

OBČINA ŠOŠTANJ
ŽUPAN

Na podlagi 50. in 60. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št.: 33/2007) ter 37. čl. Statuta Občine Šoštanj (Uradni list Občine Šoštanj št.: 14/2008-UPB-2) izdaja župan Občine Šoštanj naslednje

JAVNO NAZNANILO o javni razgrnitvi občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za blokovno gradnjo v Metlečah

I.

Javno se razgrne:

1. dopolnjen osnutek občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za blokovno gradnjo v Metlečah in
2. povzetek za javnost.

II.

Gradivo iz prejšnje točke bo javno razgrnjeno za obdobje 30 dni, **od ponedeljka, 20. aprila 2009, do četrтка, 21. maja 2009**, in sicer v prostorih Občine Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj. Javna obravnava bo potekala v **sredo, 6. maja 2009, s pričetkom ob 16. uri** v prostorih Občine Šoštanj, Trg svobode 12 v Šoštanju. V času javne razgrnitve bo gradivo v obliki povzetka za javnost na vpogled tudi na spletni strani: www.sostanj.si.

III.

H gradivu lahko v času javne razgrnitve, najkasneje do četrтка, 21. maja 2009, podajo svoje pripombe in predloge vse zainteresirane fizične in pravne osebe. Pisne pripombe oziroma predlogi se posredujejo na upravo Občine Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj, ali na elektronski naslov: obcina@sostanj.si, lahko pa se podajo ustno na javni obravnavi.

IV.

To javno naznanilo se objavi na spletni strani Občine Šoštanj: www.sostanj.si, na video straneh KRS ter na oglasni deski Občine Šoštanj.

Številka: 35000-3/2008

Datum: 07.04.2009

Darko MENIH, prof., l.r.
župan Občine Šoštanj

Razpis

Na podlagi sprejetega Proračuna Občine Šoštanj za leto 2009 (Uradni list OŠ št. 02/2009 z dne 21. 4. 2009), Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS št. 51/06-UPB1, 45/2008 ZKme-1), Pravilnika o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v Občini Šoštanj za programsko obdobje 2007-2013 - uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: pravilnik, (Uradni list OŠ št. 12/2007), Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v Občini Šoštanj za programsko obdobje 2007/2013 (Uradni list OŠ št. 02/2009 z dne 21. 4. 2009), Mnenja ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 441-186/2007/4 z dne 14. 11. 2007, Mnenja ministrstva za finance št. 441-229/2007/4 z dne 5. 12. 2007 in na predlog Komisije za kmetijstvo in gozdarstvo pri Občini Šoštanj z dne 12. 3. 2008 objavlja Občina Šoštanj (v nadaljevanju: občina) naslednji:

JAVNI RAZPIS ZA DODELJEVANJE POMOČI ZA OHRANJANJE IN RAZVOJ KMETIJSTVA TER PODEŽELJA V OBČINI ŠOŠTANJ V LETU 2009

I. IME, oz. NAZIV IN SEDEŽ NEPOSREDNEGA UPORABNIKA

Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj.

II. PRAVNA PODLAGA ZA IZVEDBO JAVNEGA RAZPISA JE:

Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS št. 51/06-UPB1, 45/2008 ZKme-1), Pravilnika o dodeljevanju pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v Občini Šoštanj za programsko obdobje 2007-2013 - uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: pravilnik, (Uradni list OŠ št. 12/2007),

III. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Predmet javnega razpisa je dodelitev nepovratnih finančnih proračunskih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja za leto 2009 v Občini Šoštanj po shemi državnih pomoči v kmetijstvu, skladno z Uredbo komisije (ES) št. 1857/2006 in Uredbo komisije (ES) št. 1998/2006.

Okvirna višina razpisanih sredstev za navedene ukrepe v letu 2009 znaša skupaj 30.000,00 €.

Sredstva se dodelijo za naslednje ukrepe:

1. **Naložbe v kmetijska gospodarstva za primarno proizvodnjo (ukrep 1)**
2. **Pomoč za plačilo zavarovalnih premij (ukrep 2)**
3. **Zagotavljanje tehnične podpore v kmetijstvu (ukrep 3)**
4. **Naložbe za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetijah (ukrep 4)**

IV. UPRAVIČENCI

Do sredstev so upravičeni:

(1) za ukrep 1 in 2, opredeljen v 1. točki 6. člena pravilnika:

- kmetijska gospodarstva - pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo s primarno pridelavo kmetijskih proizvodov, opredeljenih v Prilogi 1 Uredbe (ES) št. 364/2004, imajo sedež na območju Občine Šoštanj in so vpisani v register kmetijskih gospodarstev (v nadaljevanju: nosilci kmetijskih gospodarstev);

(2) za ukrep 3, opredeljen v 2. točki 6. člena pravilnika:

- registrirana stanovska in interesna združenja in zveze, ki delujejo na področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane na območju občine ali regije (v nadaljevanju: društva in združenja);
- organizacije, ki so registrirane za opravljanje storitev na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja (v nadaljevanju: registrirani izvajalci);

(3) za ukrep 4, opredeljen 3. točki 6. člena pravilnika:

- nosilci kmetijskih gospodarstev in člani kmetijskega gospodinjstva, ki imajo stalno prebivališče na naslovu nosilca dejavnosti, ki so ali se bodo registrirali za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji (v nadaljevanju: nosilci dopolnilnih dejavnosti).

V. NADZOR IN SANKCIJE

Nadzor nad delitvijo in namensko porabo sredstev opravlja komisija, ki jo s sklepom imenuje župan.

V primeru nenamenske porabe sredstev, pridobljenih po pravilniku, mora prejemnik sredstva vrniti v celoti s pripadajočimi zakonskimi obrestmi. Prejemnik izgubi tudi pravico do pridobitve drugih sredstev po navedenem pravilniku za naslednji dve leti.

VI. OKVIRNA VIŠINA, UPRAVIČENI STROŠKI IN POGOJI ZA PRIDOBITEV SREDSTEV

Okvirna višina razpisanih sredstev za navedene ukrepe v letu 2009 znaša skupaj 30.100,00 €.

Prijave na razpis bodo ovrednotene na podlagi naslednjih meril, ki bodo upoštevana pri razdeljevanju proračunskih sredstev:

1. SOFINANCIRANJE NALOŽB V KMETIJSKA GOSPODARSTVA ZA PRIMARNO PROIZVODNJO - UKREP 1

VIŠINA SREDSTEV, NAMENJENIH ZA NALOŽBE V KMETIJSKA GOSPODARSTVA, JE 65% PRORAČUNSKE VREDNOSTI ZA LETO 2009, KAR JE 16.274,70€.

Cilji ukrepa:

- zmanjšanje proizvodnih stroškov,
- izboljšanje in preusmeritev proizvodnje,
- izboljšanje kakovosti,

- ohranjanje in izboljšanje naravnega okolja ali izboljšanje higienskih razmer ali standardov za dobro počutje živali,
- boljše izkoriščanje naravnih virov (pašnikov in travnikov).

Predmet podpore:

A) *Posodabljanje kmetijskih gospodarstev z živinorejsko in rastlinsko proizvodnjo:*

- naložbe v posodobitev hlevov s pripadajočo notranjo opremo (oprema za krmljenje, molžo in izločke) za prirejo mleka, mesa in jajc;
- naložbe v skladišča za krmo s pripadajočo opremo;
- nakup nove kmetijske mehanizacije in opreme, vključno z računalniško programsko opremo;
- prva postavitve ekstenzivnih travniških sadovnjakov ter prva postavitve oz. prestrukturiranje intenzivnih trajnih nasadov sadovnjakov, vključno z jagodišč, ter hmeljišč;
- nakup in postavitve rastlinjakov, plastenjakov, vključno s pripadajočo opremo;
- nakup in postavitve mrež proti toči.

Pomoči se dodelijo za naložbe v živinorejsko in rastlinsko proizvodnjo na kmetijskih gospodarstvih, razen za rejo toplokrvnih pasem konj, perutnine in kuncev. Za rejo drobnice se pomoči dodelijo na območjih z omejenimi dejavniki (v nadaljevanju: OMD).

B) *Urejanje pašnikov, kmetijskih zemljišč in dostopov:*

- naložbe v izvedbo agromelioracijskih del in ureditev dostopov (poljske poti, dovozne poti, poti v trajnih nasadih na kmetiji) na kmetijskih gospodarstvih.

Pogoji za pridobitev sredstev:

- vlagatelj mora predložiti popolno vlogo v skladu z zahtevami razpisne dokumentacije,
- investicija mora biti zaključena pred izplačilom sredstev,
- vlagatelj mora biti nosilec kmetijskega gospodarstva in mora imeti stalno prebivališče na naslovu kmetijskega gospodarstva,
- vsi računi in dokazila o plačilih se morajo glasiti na ime nosilca kmetijskega gospodarstva; v primeru, da je kmetija vključena v sistem DDV, mora biti nosilec kmetijskega gospodarstva davčni zavezanec,
- kmetijsko gospodarstvo ne sme biti podjetje v težavah,
- kmetijsko gospodarstvo mora z investicijo prispevati k izpolnjevanju vsaj enega od navedenih ciljev ukrepa,
- nosilec kmetijskega gospodarstva mora imeti ob oddaji vloge vsaj 1 ha primerljivih površin.

Za 1 ha primerljivih kmetijskih površin se šteje:

- 1 ha njiv ali vrtov (GERK 1100, 1130) ali
- 2 ha travnikov (GERK 1300) ali ekstenzivnih sadovnjakov (GERK 1222) ali
- 4 ha pašnikov (GERK 1330) ali
- 0,25 ha plantažnih sadovnjakov (GERK 1221) ali vinogradov (GERK 1211) ali hmeljišč (GERK 1160) ali oljčnikov (GERK 1230) ali ostalih trajnih nasadov (GERK 1240, 1180) ali
- 0,2 ha zavarovanih prostorov pri pridelavi vrtnin, v drevesnicah in pri trsničarstvu (GERK 1190) ali
- 200 m² proizvodnih površin pri pridelavi gob ali
- 8 ha gozdov ali
- 5 ha gozdnih plantaž (GERK 1420) ali
- 6 ha močvirnih travnikov oziroma drugih površin (GERK 1321).

V primeru rabe kmetijskih zemljišč, ki je podlaga za preračun 1 ha primerljivih kmetijskih površin, se šteje raba po GERK-ih.

Upravičenec mora izpolnjevati ostale pogoje iz pravilnika in hkrati predložiti še dodatno dokumentacijo:

- izdelan načrt izvedbe projekta s popisom del, opreme in tehnologijo, ki ga pripravi za to pristojna strokovna institucija; (svetovalna služba, projektna organizacija in podobno);
- ponudbo oziroma predračun za nameravano investicijo;
- pridobljeno ustrezno dovoljenje za izvedbo investicije, v kolikor se za to vrsto naložbe izdajajo dovoljenja;
- gradbena dela morajo biti izvedena v skladu z veljavnimi predpisi o graditvi objektov, urejanju prostora in varstvu okolja;
- mnenje o upravičenosti in ekonomičnosti investicije, ki ga pripravi pristojna strokovna služba;
- naložba mora biti v skladu s Standardi skupnosti (izjava na vlogi);
- kmetijsko gospodarstvo mora prispevati k izpolnjevanju vsaj enega od naštetih specifičnih ciljev tega ukrepa, kar mora biti razvidno iz vloge;
- po zaključku investicije v posodobitev hlevov mora kmetijsko gospodarstvo izpolnjevati standard za dobro počutje živali, kar mora biti razvidno iz mnenja o upravičenosti in ekonomičnosti investicije;
- do pomoči so upravičena kmetijska podjetja, ki niso podjetja v težavah (izjava na vlogi).

Upravičenci:

nosilci kmetijskih gospodarstev.

Omejitve:

Sredstva se ne dodelijo vlagatelju, ki je za isti namen, kot ga navaja v vlogi za pridobitev sredstev po tem ukrepu, že prejel javna sredstva RS ali sredstva EU.

Podpore za naložbe po tem razpisu se ne dodelijo za:

- davke, razne takse in režijske stroške,
- stroške zavarovanja,

- stroške za refinanciranje obresti,
- za že izvedena dela, razen za izdelavo projektne dokumentacije,
- investicije, povezane z drenažiranjem kmetijskih zemljišč,
- nakup živali in samostojen nakup kmetijskih zemljišč,
- nakup enoletnih rastlin,
- investicije v naložbe trgovine,
- investicije, ki se izvajajo izven območja občine,
- investicije, ki so financirane iz drugih javnih sredstev Republike Slovenije in EU in
- nakup proizvodnih pravic.

Višina sofinanciranja:

- do 50 % upravičenih stroškov na OMD;
- če naložbo izvajajo mladi kmetje (nosilec kmetijskega gospodarstva mora biti mlajši od 40 let) v petih letih od vzpostavitve kmetijskega gospodarstva, se intenzivnost pomoči poveča za 10 % (te naložbe morajo biti opredeljene v poslovnem načrtu, kot je določeno v členu 22 (c), in izpolnjeni morajo biti pogoji iz člena 22. Uredbe 1698/2005),
- najmanjši znesek dodeljene pomoči je 200€, najvišji znesek pa 3.500€ na kmetijsko gospodarstvo na leto. V kolikor višina odobrenih sredstev znaša manj, kot je določen najmanjši znesek dodeljene pomoči, se sredstva ne dodelijo.

Najvišji znesek dodeljene pomoči posameznemu podjetju ne sme preseči 400.000€ v katerem koli obdobju treh proračunskih let oz. 500.000€ na OMD iz nacionalnih virov in lokalnih virov.

Upravičeni stroški:

- stroški posodobitve hlevov (gradbena in obrtniška dela, oprema stojišč, ležišč, privezov in boksov, električna oprema, prezračevalni sistemi, napajalni sistemi, ...);
- stroški nakupa in montaže nove tehnološke opreme (za krmljenje, molžo in izločke, ...);
- stroški nakupa materiala, opreme in stroški novogradnje pomožnih živinorejskih objektov (finančne podpore občine se ne dodelijo za obnovo in adaptacijo gnojnih jam in gnojišč za namen izpolnjevanja standarda »Nitratna direktiva«);
- stroški nakupa nove kmetijske mehanizacije in opreme, vključno z računalniško programsko opremo;
- stroški prve postavitve ekstenzivnih trajnih nasadov ali postavitve oz. prestrukturiranja (zamenjave sort) obstoječih intenzivnih trajnih nasadov (priprava zemljišča in postavitve opore in ograje, nakup sadilnega materiala, postavitve mrež proti toči, ...);
- stroški nakupa in postavitve rastlinjaka ali plastenjaka s pripadajočo opremo;
- stroški izvedbe agromelioracijskih del, razen drenažna dela in material za drenažo;
- stroški nakupa in postavitve mrež proti toči;

- splošni stroški, povezani s pripravo in izvedbo investicije (honorarji arhitektov, inženirjev in svetovalcev, stroški študije za izvedljivost, nakup patentov in licenc, ...).

Pomoč se lahko dodeli, da se upravičencu omogoči, da doseže novo uvedene minimalne standarde glede okolja, higiene in dobrega počutja živali.

Merila za ocenjevanje:

- ali vsebina vloge ustreza namenu ukrepa,
- ali je investicija finančno upravičena,
- ali je kmetijsko gospodarstvo ustrezne velikosti,
- ali je kmetijsko gospodarstvo v letu 2008 že prejelo javna sredstva za namen te investicije.

2. POMOČ ZA PLAČILO ZAVAROVALNIH PREMIJ – UKREP 2

VIŠINA SREDSTEV, NAMENJENIH ZA POMOČ PLAČILA ZAVAROVALNE PREMIJE, JE 20% PRORAČUNSKE VREDNOSTI ZA LETO 2008, KAR JE 6.000,00€.

Cilj ukrepa:

Vključevanje čim večjega števila kmetij v sistem zavarovanj za boleznih živali.

Predmet podpore

Sofinancira se zavarovalna premija v skladu z nacionalnim predpisom o sofinanciranju zavarovalnih premij za zavarovanje boleznih živali za tekoče leto 2009.

Pogoji za dodelitev sredstev:

- izpolnjevanje določil nacionalnega predpisa, ki ureja sofinanciranje zavarovalnih premij za zavarovanje boleznih živali za tekoče leto,
- vlagatelj mora imeti ob oddaji vloge vsaj 1 ha primerljivih površin,
- kmetijsko gospodarstvo ne sme biti podjetje v težavah (izjava na vlogi).

Upravičenec mora izpolnjevati ostale pogoje iz pravilnika in hkrati predložiti še dodatno dokumentacijo:

- sklenjeno zavarovalno polico za zavarovanje boleznih živali za leto 2009.

Upravičenci:

nosilci kmetijskih gospodarstev, ki sklenejo zavarovalno pogodbo za tekoče leto.

Omejitve:

Podpore se ne dodelijo:

- za tiste deleže pomoči, kot jih s predpisom o sofinanciranju zavarovalnih premij za zavarovanje kmetijske proizvodnje za tekoče leto določi Vlada Republike Slovenije;
- za zavarovalne premije za zavarovanje posevkov, nasadov in plodov; (v letu 2009 je sofinanciranje države za omenjene ukrepe

50 %, kar pomeni, da je celotno financiranje s strani države in občine ne morejo sofinancirati tega zavarovanja, ker bi sicer skupno sofinanciranje preseglo prag 50 %)

- kmetijskim gospodarstvom, ki niso vpisana v register kmetijskih gospodarstev, ki ga vodi pristojno ministrstvo za kmetijstvo;
- kmetijskim gospodarstvom, ki imajo sedež in pretežni del površin, ki so predmet zavarovanja, izven območja občine.

Višina sofinanciranja:

- višina sofinanciranja občine je razlika med višino sofinanciranja zavarovalne premije iz nacionalnega proračuna do 50 % opravičljivih stroškov obračunane zavarovalne premije za boleznih živali;
- znesek sofinanciranja zavarovanja živali za primer boleznih znaša 5€/žival;
- najmanjši znesek dodeljene pomoči znaša 50 €, največji pa 500 € na upravičenca na leto. V kolikor višina odobrenih sredstev znaša manj ali več kot en najmanjši znesek dodeljene pomoči, se sredstva ne dodelijo.

Upravičeni stroški:

Sofinanciranje zavarovalnih premij za:

- zavarovanje živali pred nevarnostjo pogina zaradi boleznih.

Merila za ocenjevanje:

- ali vsebina vloge ustreza namenu ukrepa,
- ali je kmetijsko gospodarstvo ustrezne velikosti.

3. ZAGOTAVLJANJE TEHNIČNE PODPORE V KMETIJSTVU – UKREP 3

VIŠINA SREDSTEV, NAMENJENIH ZA ZAGOTAVLJANJE TEHNIČNE PODPORE V KMETIJSTVU, JE 10% PRORAČUNSKE VREDNOSTI ZA LETO 2009, KAR JE 2.503,80€.

Cilji ukrepa:

- boljša učinkovitost kmetijstva in dolgoročna sposobnost preživetja.

Predmet podpore:

- stroški izobraževanja in usposabljanja, svetovalnih storitev, organizacije forumov, tekmovanj, razstav in sejmov, sodelovanja na tekmovanjih, publikacij in spletišč.

Pogoji za pridobitev sredstev:

- finančno ovrednoten program izvajalca izobraževanja oziroma storitev z ustreznimi dokazili, kot so kotizacije oziroma participacije kmetov, če se izvajalec za to odloči, ter ostala dokazila, zahtevana v javnem razpisu;
- pomoč mora biti dostopna vsem upravičencem na ustreznem območju;
- če so izvajalci ali organizatorji nujenja tehnične pomoči v kmetijstvu nevladne

organizacije, članstvo v teh organizacijah ne sme biti pogoj za dostop do tehnične podpore.

Občina za upravičenci sklene pogodbo, v kateri opredeli posamezne naloge, časovne roke za izvedbo le-teh ter način izvedbe plačil.

Upravičenci:

- društva in združenja,
- registrirani izvajalci,
- strojni krožki.

Omejitve:

Podpore se ne dodelijo:

- za že izvedene aktivnosti;
- za stroške za storitve, povezane z običajnimi operativnimi stroški podjetja, na primer rutinsko davčno svetovanje, redne pravne storitve ali oglaševanje;
- za stroške svetovanja, ki so financirani v okviru javne svetovalne službe.

Višina sofinanciranja:

- pomoč lahko krije do 100 % stroškov;
- pomoč se dodeli v obliki subvencioniranih storitev in ne sme vključevati neposrednih plačil v denarju proizvajalcem;
- najvišji znesek dodeljene pomoči do 1.000 €/program letno.

Upravičeni stroški:

1. Na področju izobraževanja in usposabljanja kmetov in delavcev na kmetijskem gospodarstvu se pomoč dodeli za kritje stroškov organiziranja in materialnih stroškov za izvedbo programov usposabljanja (predavanja, informativna izobraževanja, krožki, tečaji, prikazi, strokovne ekskurzije, ...):

- najem prostora,
- honorar izvajalca,
- oglaševanje,
- gradiva za udeležence,
- stroški izvedbe strokovnih ekskurzij.

2. Na področju svetovalnih storitev, ki jih opravijo tretje strani:

- honorarji za storitve, ki ne spadajo med trajne ali občasne dejavnosti niti niso v zvezi z običajnimi operativnimi stroški podjetja, na primer rutinsko davčno svetovanje, redne pravne storitve ali oglaševanje.

3. Na področju organizacije forumov za izmenjavo znanj med gospodarstvi, tekmovanj, razstav in sejmov ter sodelovanje na njih:

- stroški udeležbe,
- potni stroški,
- stroški publikacij,
- najemnine razstavnih prostorov,
- simbolične nagrade, podeljene na tekmovanjih do vrednosti 250€ na nagrado in zmagovalca.

4. Stroški publikacij (katalogov, spletišč), ki predstavljajo dejanske podatke o proizvajalcih iz dane regije ali proizvajalcev danega proizvoda, če so informacije in predstavitve nevtralne in imajo zadevni proizvajalci enake možnosti, da se

predstavijo v publikaciji (kritje stroškov priprave in tiska katalogov, kritje stroškov vzpostavitve internetne strani).

Merila za ocenjevanje:

- ali vsebina vloge ustreza namenu ukrepa.

4. INVESTICIJE V DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJAH – UKREP 4

VIŠINA SREDSTEV, NAMENJENIH ZA NALOŽBE V KMETIJSKA GOSPODARSTVA, JE 5% PRORAČUNSKE VREDNOSTI ZA LETO 2009, KAR JE 1.500,00€.

Cilj ukrepa:

- povečanje števila kmetijskih gospodarstev, ki opravljajo dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Predmet podpore:

Predmet podpore so naložbe za sledeče vrste namenov:

- predelava kmetijskih proizvodov, opredeljenih v Prilogi 1 (mesa, mleka, vrtnin, sadja, mlevskih in škrobnih izdelkov, rastlinskih in živalskih olj ter maščob, pripravljenih krmil za živali, drugih živil, pijač, lesa, medu in čebeljih izdelkov, zelišč, gozdnih sadežev in gozdnih sortimentov);
- neposredna prodaja kmetijskih proizvodov na kmetijah;
- neposredna prodaja kmetijskih proizvodov izven kmetije;
- turizem na kmetiji (gostinska in negostinska dejavnost – ogled kmetije in njenih značilnosti in ogled okolice kmetije, prikaz vseh del iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti, prikaz vseh del iz ostalih vrst dopolnilne dejavnosti na kmetiji, turistični prevoz potnikov z vprežnimi vozili, ježa živali, žičnice, vlečnice, sedežnice, oddaja športnih rekvizitov, oddajanje površin za piknike);
- dejavnost (storitve in izdelki), povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji (oglarstvo, tradicionalno krovstvo s slamo, skodlami in skriljem, peka v kmečki peči, izdelava drobnih galanterijskih izdelkov iz lesa, zbirke, izdelava podkev, podkovno kovaštvo, tradicionalni izdelki iz zelišč in dišavnic);
- pridobivanje in prodaja energije iz obnovljivih virov na kmetiji;
- storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, opremo, orodji in živalmi ter oddaja le-teh v najem;
- izobraževanje na kmetijah, povezano s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo na kmetiji;
- zbiranje in kompostiranje organskih snovi;
- aranžiranje ter izdelava vencev, šopkov ipd. iz lastnega cvetja in drugih okrasnih rastlin.

Pogoji za pridobitev sredstev:

- upravičenci morajo izpolnjevati vse pogoje za opravljanje dopolnilne dejavnosti, skladno z veljavno zakonodajo in Uredbo o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji (Ur. l. RS, št. 61/2005);
- dejavnost se mora opravljati v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji še vsaj naslednjih 5 let po zaključni investiciji;
- vlagatelj mora predložiti popolno vlogo;
- vsi računi in dokazila o plačilih se morajo glasiti na ime nosilca dopolnilne dejavnosti; v primeru, da je kmetija vključena v sistem DDV, mora biti vlagatelj davčni zavezanec;
- kmetijsko gospodarstvo ne sme biti podjetje v težavah (izjava na vlogi);
- upravičenec mora izpolnjevati ostale pogoje iz pravilnika in hkrati predložiti še dodatno dokumentacijo:
 - izdelan načrt izvedbe projekta s popisom del, opreme in tehnologijo, ki ga opravi za to pooblaščen pristojna institucija;
 - finančno konstrukcijo investicije s planom izvedbe oz. dokončanja le-te (ponudba oziroma predračuni za nameravano investicijo);
 - pridobljeno ustrezno dovoljenje za izvedbo investicije, v kolikor se za to vrsto naložbe izdajajo dovoljenja;
 - gradbena dela morajo biti izvedena v skladu z veljavnimi predpisi o graditvi objektov, urejanju prostora in varstvu okolja;
 - mnenje pristojne strokovne službe o upravičenosti vlaganja v izbrano vrsto dopolnilne dejavnosti;
 - upravičenci morajo po končani investiciji izpolnjevati vse pogoje za opravljanje dopolnilne dejavnosti, določene v javnem razpisu, skladno z veljavno zakonodajo in Uredbo o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji, kar dokazuje s fotokopijo dovoljenja o registraciji dopolnilne dejavnosti ali izjavo, da bo registriral dopolnilno dejavnost najpozneje eno leto po zaključni investiciji v primeru, če le-ta še ni registrirana.

Upravičenci do sredstev:

nosilci dopolnilnih dejavnosti.

Omejitve:

Podpore se ne dodelijo za:

- davke, razne takse in režijske stroške,
- stroške zavarovanja,
- stroške za refinanciranje obresti,
- za že izvedena dela, razen za izdelavo projektne dokumentacije,
- investicije, ki se izvajajo izven območja občine,
- investicije, ki so financirane iz drugih javnih sredstev Republike Slovenije in EU in nakup proizvodnih pravic.

Višina sofinanciranja:

- finančna pomoč se dodeli v obliki nepovratnih sredstev,
- najvišji delež pomoči znaša do 50%

- upravičenih stroškov investicije,
- skupna pomoč »de minimis«, dodeljena kateremu koli podjetju, ne sme presežati 200.000€ bruto v katerem koli obdobju treh proračunskih let,
- najmanjši znesek dodeljene pomoči znaša 200€, največji pa 2.500€ na kmetijsko gospodarstvo na leto. V kolikor višina odobrenih sredstev znaša manj, kot je določen najmanjši znesek dodeljene pomoči, se sredstva ne dodelijo.

Upravičeni stroški ukrepa:

- gradbena in obrtniška dela;
- stroški nakupa nove opreme, vključno z računalniško programsko opremo;
- stroški promocije;
- stroški udeležbe na izobraževanjih in usposabljanjih;
- splošni stroški, povezani s pripravo in izvedbo projekta.

Merila za ocenjevanje:

- ali vsebina vloge ustreza namenu ukrepa,
- ali je investicija finančno upravičena,
- ali je kmetijsko gospodarstvo že prejelo javna sredstva za namen investicije.

VII. VSEBINA VLOGE

Vlagatelji morajo oddati vlogo, ki vsebuje:

- prijavni obrazec: »Vloga za dodelitev finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Šoštanj v letu 2009«,
- obvezne priloge k vlogi, ki so predložene kot dokazila k posameznim ukrepom.

Razpisna dokumentacija je oddneva objave javnega razpisa do izteka prijavnega roka dosegljiva na spletni strani Občine Šoštanj <http://www.sostanj.si/> (razpisi) ali pa jo v tem roku zainteresirani dvignejo vsak delovni dan na Občini Šoštanj – sprejemna pisarna, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj (I. nadstropje). Razpisno dokumentacijo je možno dobiti tudi po elektronski pošti.

VIII. OBRAVNAVANJE VLOG

Vloge bo obravnavala komisija za kmetijstvo (v nadaljevanju: komisija), ki jo s sklepom imenuje župan Občine Šoštanj. Komisija lahko zmanjša delež sofinanciranja pri posameznih ukrepih pri obravnavanju vlog iz naslednjih vzrokov:

- zaradi zmanjšanja načrtovanih prihodkov proračuna Občine Šoštanj za leto 2009,
- zaradi večjega števila zahtevkov, kot je zagotovljenih sredstev v proračunu.

O dodelitvi sredstev upravičencem po tem razpisu odloča direktor občinske uprave ali druga od direktorja pooblaščen uradna oseba s sklepom, na predlog komisije. Upravičencem se izda sklep predvidoma do konca maja 2009 o višini odobrenih sredstev za posamezen ukrep.

Medsebojne obveznosti med občino in prejemnikom pomoči se uredijo s pogodbo.

Upravičencem se sredstva iz proračuna občine izplačajo na podlagi podanega zahtevka, katerega morajo podati vlagatelji po končani investiciji oz. nakupu, najkasneje pa do 30. 11.2009, na naslov Občine Šoštanj. Zahtevek mora vsebovati naslednjo dokumentacijo:

- dokazila o plačilu obveznosti (originalni računi, situacije),
- poročilo o opravljenem delu.

Obravnane bodo le vloge, ki bodo pravilno izpolnjene in oddane na predpisanih obrazcih z vsemi zahtevanimi dokazili.

Prepozno prispеле oziroma neustrezno opremljene vloge bodo zavrnjene, neutemeljene pa zavrnjene. Vlagatelja nepopolne vloge komisija v roku 8 dni od odpiranja vlog pisno pozove k dopolnitvi vloge. Rok dopolnitve je 8 dni od prejema obvestila. Vloge, ki jih vlagatelj v predpisanem roku ne dopolni, se zavrnejo, neustrezno dopolnjene pa zavrnejo.

Vlagatelji bodo o izidu javnega razpisa obveščeni predvidoma v roku 15 dni od odpiranja vlog.

Upravičenec lahko vložijo pritožbo za preveritev utemeljenosti sklepa v roku ??? dni od prejema sklepa, in sicer na naslov: Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj. V pritožbi morajo biti natančno opredeljeni razlogi, zaradi katerih je vložena pritožba. Predmet pritožbe ne morejo biti postavljena merila za dodelitev sredstev. O pritožbi odloča župan.

Odločitev župana je dokončna.

IX. ROK ZA PRIJAVO NA JAVNI RAZPIS

Vloge morajo biti oddane v zaprtih kuvertah, s pripisom »Ne odpiraj – razpis kmetijstvo Občine Šoštanj za leto 2009« od začetka razpisa do vključno PETKA, 22. maja 2008. Šteje se, da je vloga pravočasna, če je bila oddana zadnji dan roka za oddajo vlog po pošti priporočeno ali oddana osebno v tajništvo Občine Šoštanj.

X. ODPIRANJE VLOG

Odpiranje vlog bo komisija opravila po zaključku razpisa in ni javno.

XI. DODATNE INFORMACIJE

Vse dodatne informacije v zvezi z razpisom lahko zainteresirani dobijo po telefonu vsak delovni dan na telefonski številki 03/ 89 84 300 tajništvo Občine Šoštanj oz. 03/ 89 84 324 (Andrej Volk) ali v prostorih Občine Šoštanj.

Številka: 33100 – 1 / 2009.

Datum: 21.4.2009.

pripravil: A. Vovk, dipl. upr. org.

Kmetijska zadruga (KZ) Šaleška dolina Šoštanj

Za stranke se bodo še dodatno potrudili

Minulo leto je bilo za šaleško kmetijsko zadrugo eno najuspešnejših v zadnjem času. Uspelo jim je realizirati vse načrtovano in doseči zadane cilje.

»Še dodatno se bomo potrudili za stranke, da se bodo rade vračale, in jim letos ponudili kar nekaj novosti,« je povedal direktor Ivo Drev.

Poslovno leto so v zadrugi zaključili v mejah načrtovanega. Splošna gospodarska kriza se odraža tudi v njihovem poslovanju, vendar zaenkrat odpuščanj nimajo v načrtu. Namesto tega bodo raje iskali dodatne tržne priložnosti. Pri investicijah bodo letos previdnejši, glavno skrb v letu 2009 pa bodo posvečali urejenemu finančnemu toku, ker želijo biti likvidna firma. Do zdaj jim je to uspevalo, saj so pri njih vsa izplačila kmetom za odkupljene pridelke in živino točno na rok. Tak plačilni red pa bodo zagotavljali tudi za naprej.

Z letošnjim prvim januarjem so v zadrugi prešli na nov informacijski sistem. S pomočjo izbrane firme so izdelali enotni sistem, ki povezuje številne različne dejavnosti v zadrugi. Sistem bi bil primeren tudi za ostale slovenske zadruge, menijo v Kmetijski zadrugi Šaleška dolina.

»Moram poudariti, da so naši uspehi zasluga vseh zaposlenih. Povedati je treba tudi, da je timsko

delo in sodelovanje med zaposlenimi pri nas ena od stalnic poslovne politike,« še pravi direktor Drev.

Letošnja novost je novi servis za motorne žage, kosilnice in drugo motorno vrtno orodje. Naprave te vrste bodo popravljali, ob nakupu novega orodja pa bodo kupcu prikazali uporabo in svetovali. Širili in obnovili bodo svoje prodajne prostore v Šmartnem ob Paki, kjer nameravajo ponuditi tudi nekatere nove prodajne artikle. Letos bodo pridobili za širitev v Šmartnem ustrezno dokumentacijo. Trgovino v Velenju pa so že prenovili.

Trenutno so v postopku pridobivanja blagovne znamke za izdelke iz sadja lastne pridelave, v sadjarstvu Turna pa imajo v pripravi še nekaj projektov. Med njimi trgovino, kjer bo moč kupiti najkakovostnejše domače izdelke in pridelke s slovenskih kmetij.

Nedavno pa so se odločili v sodelovanju s Zgornjesavinjsko-šaleško čebelarstvo zvezo ob jablanovih nasadih na Turnu postaviti čebeljak. Dogovori so stekli že jeseni, sedaj postavljajo čebeljak. Ta bo napravljen v obliki, ki je značilna za naše kraje. Za čebele bo skrbel član Čebelarskega društva Mlinšek Velenje. Čebele

naj bi svoje glavno poslanstvo, to je opravevanje kulturnih rastlin, v združnem sadovnjaku začele že ob letošnjem cvetenju.

»S tem da čebele postavimo v bližino sadovnjaka, želimo pokazati, da je zdravstveno varstvo naših nasadov naravi in s tem tudi človeku prijazno,« pravi direktor Drev. Jabolka namreč pridelujejo po integrirani metodi.

Marija Lebar

Direktor zadruga Ivo Drev je predstavil nekaj letošnjih novosti / foto: Marija Lebar

Direktorji območnih in regionalnih gospodarskih zbornic na delovnem srečanju v Šoštanju

Gospodarske zbornice uspešno funkcionirajo tudi v kriznem času

V sredo, 15. aprila, so se kolegija direktorjev območnih in regionalnih gospodarskih zbornic v Vili Široko v Šoštanju udeležili tudi generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije mag. Samo Hribar Milič, izvršna direktorica GZS za zakonodajo in politiko Alenka Avberšek, dr. Milan Medved, predsednik uprave Premogovnika Velenje, dr. Cvetka Tinauer, predsednica SŠGZ, direktor te zbornice Franci Kotnik ter koordinatorica gibanja Mladi raziskovalci za razvoj Šaleške doline Marjeta Primožič (ŠCV). Gostitelji Franci Kotnik, dr. Cvetka Tinauer ter dr. Milan Medved so uvodoma predstavili položaj gospodarstva v Šaleški dolini

in SA-ŠA regiji ter spregovorili o pomembnejših dosežkih ter težavah v času recesije na tem področju.

Omembe vredno je tudi dejstvo, da je gospodarstvenike prijetno presenetila lokacija in postrežba v gostinskem lokalu Vila Široko, ki jo zdaj upravlja hčerinsko podjetje Premogovnika Velenje Gost d. o. o. Velenje. V prijetnem razpoloženju, po jutranji dobrodošlici, so se prisotni direktorji gospodarskih zbornic iz vseh krajev Slovenije, v okviru rednega sodelovanja, lotili dela. Krajše predstavitev sta opravila

dr. Cvetka Tinauer (o položaju gospodarskih akterjev na področju delovanja SŠGZ, o povezanosti zbornice ter gospodarskih družb ter nekaterih pomembnejših dogodkih tega sodelovanja). Dr. Milan Medved, predsednik odbora za razvoj SA-ŠA regije ter predsednik Energetske zbornice Slovenije, je prisotne seznanil s svojim videnjem »vroče« tematike in problematiko energetike. Med drugim je povedal, da bo gradnja bloka 6 Termoelektrarne Šoštanj v načrtovanem obsegu in predvidenem časovnem obdobju omogočila izkoriščanje Premogovnika Velenje do leta 2040, s sodobnejšo tehnologijo pa bo mogoče iz enake količine premoga proizvesti več električne energije.

Marjeta Primožič iz Šolskega centra Velenje je predstavila projekt Mladi raziskovalci za razvoj Šaleške doline, ki letos teče že 26. leto. V teh dneh poteka ocenjevanje raziskovalnih nalog, ki so prispele na letošnji razpis. Franci Kotnik pa je optimistično ocenil letošnjo aktivnost po razpisu za najboljše inovacije v SA-ŠA regiji. 25 prispelih prijavi je pomembno povečanje od lanskimi, menda za kar 150-odstotno povečanje. Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj najboljšim bo ob dnevu inovativnosti konec maja.

Jože Miklavc

Člani kolegija direktorjev območnih in regionalnih gospodarskih zbornic Slovenije na sliki pred vilo Široko v Šoštanju / foto: Jože Miklavc

Piše: Edi Vučina

»Ugotavljamo, da se je od lanskega poletja, ko se je na nek način sprejela odločitev o gradnji Bloka 6, marsikaj spremenilo.« Tako je zvenel eden izmed ključnih stavkov iz poslanskega vprašanja, ki ga je predsedniku vlade RS v Državnem zboru RS postavil Franc BOGOVIČ, poslanec DZ (SLS) in župan Občine Krško. Omenjenemu je uspelo prepričati šibko večino prisotnih kolegov v Državnem zboru (32 za in 27 proti), da še pred potrditvijo državnega poročila za investicijo v nov 600 MW blok termoelektrarne opravijo razpravo »v zvezi z reorganizacijo slovenske elektroenergetike oziroma novelacijo nacionalnega energetskega programa.«

Verjetno ste tudi vi v zadnjih dneh opazili neko nervozo, ki spremlja začetek investicije v 6. blok TEŠ, in se kaže v številnih prispevkih po lokalnih medijih, v katerih odgovorni zatrjujejo, da vse poteka po sprejetih načrtih. Že samo iz lokalnega tednika, ki vsebuje naslove, kot je Energetska politična sprenevedanja in Šaleška dolina potrebuje štiri blok TEŠ, se da razbrati, da se (spet) nekaj kuha. Tisti, ki nimamo časa pozorno spremljati sej Državnega zbora, smo ob pomanjkanju pravih informacij lahko upravičeno zmedeni. Že med vožnjo mimo naše elektrarne lahko opazujemo odstranitvena in zemeljska dela, ki pomenijo, da se je preko milijarde težka investicija praktično pričela. Najprej se je začela graditi nova upravna stavba s pisarnami. Odgovorni pravijo, da so pogodbe z dobaviteljem opreme že podpisane, tudi kredit so v Evropski investicijski banki baje že odobrili. Vsi pomembni lokalni politiki, ne glede s katere politične opcije prihajajo, kot v en glas trdijo, da je investicija nujna, smiselna, ekonomsko, socialno in celo okoljsko upravičena. Kje se torej zatika?

Takole, na prvo žogo, bi najprej pomislil, da je za dvome pač kriva gospodarska kriza, v katero tonemo. Če denarja zmanjkuje na vseh koncih,

Pogled z DRUGE DRUGE strani

je najbrž upravičeno pričakovati, da se bodo oči denarja potrebnih slej ko prej usmerile v milijardo evrov velik kup denarja. Pa pogledjmo malce v magnetograme sej Državnega zbora RS in preverimo, kaj so izpostavili naši vrli poslanci.

Na začetku citirani predlagatelj razprave je dejansko omenil, da gre za veliko vsoto denarja, ki je primerljiva s četrtino programa izgradnje avtocest v RS. Da potem ne bo ostalo več za investicije v druge energetske objekte, ki bi elektriko proizvajali iz obnovljivih virov. Bivši gospodarski minister mag. Vizjak (SDS), ki

energije, ki prinašajo nova delovna mesta, so izziv za tehnologijo (omenja fotovoltaiko, vetrno energijo in biomaso).

Skratka, zanimiva razprava z argumenti, ki so sicer že dolgo znani (o nekaterih sem v LISTU pisal tudi sam) in ne morejo biti le posledica gospodarske krize. Recesija je seveda prikladen, a tokrat neprepričljiv izgovor. Bivši minister za gospodarstvo, ki je podpisal energetske soglasje za gradnjo novega bloka termoelektrarne in je zdaj čudežno spregledal, tudi ni najbolj verodostojen. Po moje bolj sledi zgolj regionalnemu interesu oz. interesu drugega energetskega stebra (lobija), ki ga predstavlja GEN Energija, kot pa nacionalnemu. Le kje je bila njegova ekološka zavest takrat, ko je sam predlagal resolucijo o nacionalni energetske politiki (NEP)?

Kakor koli že, razprava o potrebnosti investicije v TEŠ 6 se očitno znova odpira in na dan že prihajajo zanimive podrobnosti. Meni se zdi presenetljiv podatek, ki ga je v isti razpravi podal aktualni finančni minister dr. Križanič. V odgovoru na poslansko vprašanje je pojasnil, da bo v ceni na megavatno uro električne

energije strošek kuponov za izpuste CO2 znašal kar 22,96 evra, stroški za premog pa »le« 19,4 evra. Torej bodo velenjski rudarji za svoj lignit dobili manj, kot bodo zaslužili trgovci s toplogrednim plinom(!).

Sicer ne vem, ali je ministrov izračun v strukturo cene zajel tudi TEŠ-eve »odškodnine lokalni skupnosti«, ki se naj ne bi povečale (na leto znašajo do 400.000 evrov), me pa preseneča mnenje župana sosednje občine, ki bi v primeru ustavitve investicije v 6. blok termoelektrarne od države zahteval sprejetje »zakona za odpravo posledic odkopavanja premoga in proizvodnje električne energije v Šaleški dolini«. Če je torej jasno, da posledice odkopavanja in proizvodnje so, zakaj takega zakona ni zahteval že sedaj? Je v ceni premoga oz. elektrike, ki bi ga naj kurili v TEŠ 6, torej skrit tudi strošek sanacije celotne Šaleške doline?

fotograf E. Vučina

prihaja iz Brežic, se pridružuje kolegu iz sosednje občine in pravi, da je »novelirana nacionalna energetska politika potrebna, preden se dokončno odločimo in vsem svetovnim trendom navkljub damo prednost investiciji v fosilne vire.« Prepričan je tudi, da bo gradnja novega bloka TEŠ s krediti onemogočila investicije v fotovoltaiko, v izkoriščanje lesne biomase in v hidroelektrarne, tako na srednji Savi kot na Muri. Vse našete investicije pa bi vključevale oživitve potrebno domače gospodarstvo (turbine dela Litostroj), ne pa le tuje dobavitelje, s katerimi je menda že podpisana pogodba za 740 milijonov evrov. Tudi poslanec Milenko Zihel (SDS) je omenil, da bo morebiti proizvodnja električne energije, kot jo predvideva projekt TEŠ 6, manj konkurenčna, saj smo kot država EU zavezani zniževanju emisij toplogrednih plinov, torej k boju proti klimatskim spremembam. Strinja se, da je treba dati večji poudarek novim virom

dati prednost toploti in ovirati možno uhajanje toplote. Za izrabo energije sončnega sevanja je pomembna lega hiše. Na jug

zmanjšuje prehod toplote v okolico in s tem tudi toplotne izgube. Tako lahko prihranimo velike količine dragocene energije. Učinkovite varčne naprave, toplovodni priključki za pralni in pomivalni stroj, sušilne omare in varčne žarnice zagotavljajo, da lahko v pasivni zgradbi brez omejitev uporabljamo gospodinjske aparate, saj se poraba energije v povprečju zmanjša tudi do 50 %. Za ogrevanje z nizko temperaturnim sistemom v pasivni zgradbi lahko s koriščenjem solarnih kolektorjev zadostimo okoli 40 do 60 % energetske potrebe. Pasivna zgradba je novi trend v okviru trajne in kvalitetne arhitekture, ki s svojim odličnim termičnim ovojem zagotavlja kljub nizki porabi energije visoko stopnjo bivalnega udobja in ugodja. Pri načrtovanju pasivne zgradbe moramo biti pozorni tudi na naravne danosti okolja, npr. teren, osonečnost, meteorološke posebnosti

Energijsko varčna hiša

V obdobju recesije želimo ljudje privarčevati čim več denarja, čeprav je smisel tržne ekonomije, da ga čim več trošimo. Glede na to, da je energija razmeroma draga, v bodoče bo še dražja, je naše vodilo tako z okoljskega kot ekonomskega vidika, da privarčujemo čim več energije. Energijsko varčne hiše so primer varčevanja energije. Čeprav na prvi pogled ne preveč privlačne, so z vidika (majhne) porabe energije zelo uporabne in praktične.

Kaj je pravzaprav energijsko varčna hiša? Termin je dokaj specifičen, ki sam po sebi kliče, da ga raziščemo. Na osnovi vse večjih ekoloških problemov, ki jih povzročata uporaba fosilnih goriv, ter tudi vse višjih cen goriv, postaja zamisel o gradnji energetske varčnih zgradb vse bolj realna. Izraz energetske varčna zgradba v praktičnem in tehničnem smislu še ne pove ničesar, opozarja nas morda le na to, da pri načrtovanju in gradnji zgradbe ravnamo v duhu pravil ekologije in ekonomije, torej po pravilih umnega ravnanja z bivanjskim prostorom in širšo okolico. Pasivna zgradba potrebuje tudi do 80 % manj toplotne energije kot klasična. Ime »pasivna zgradba« uporabljamo zato, ker izrabljamo »pasivno toploto« sončnega sevanja skozi okna, pa tudi toploto, ki jo oddajajo gospodinjski aparati in ljudje, ki bivajo v prostoru.

Odgovoriti na vprašanje, zakaj graditi pasivno zgradbo, ni težko, saj se zahteve, ki jih določajo predpisi, izkazujejo v nizkih energetskih potrebah, minimalnem oddajanju okolju škodljivih emisij in zagotavljanju ustreznega bivalnega okolja. S tem so podani osnovni pogoji, da energetske potrebe v novogradnjah zadostimo v celoti z obnovljivimi viri energije, ne glede na višjo ceno. Pri tem velja temeljna filozofija, ki pravi, da je optimiranje kvalitetne izvedbe zgradbe nujno potrebno. Kadar je izboljšanje elementov ovoja (fasade) zgradbe in oken dobro in učinkovito, se lahko znatno zniža toplotno oddajanje, tako da dosežemo prihranek, ki opravičuje višji strošek. Osnovna zahteva gradnje pasivnih zgradb je minimiziranje toplotnih izgub oz. enostavneje

obrnjena pasivna hiša je namreč istočasno tudi solarna hiša, saj izčrpno in temeljito pokriva pasivno izrabo sončnega sevanja, ki daje skozi okno tudi dovolj svetlobe. Zato so v priporočilih za razvoj novih oken poudarjena okna s tremi sloji stekel, s kvalitetno toplotno zaščito in z zelo dobro toplotno izoliranimi okenskimi okvirji, tako da v prostor vstopa več sončne toplote, kot pa znašajo toplotne izgube.

Pogosto se vprašamo, kaj pravzaprav moramo narediti, da bo naša hiša energetske varčna.

Najpogosteje priporočeni ukrepi so tesnjenje oken, zamenjava zasteklitve, zamenjava oken, dodatna toplotna izolacija podstrešja, toplotna izolacija ravne ali poševne strehe, toplotna izolacija tal na terenu, dodatna toplotna izolacija ovoja (fasade) in nadzorovano naravno prezračevanje.

Razmišljamo, da so naložbe v priporočene ukrepe relativno visoke in zanima nas, v kakšnem času se nam te naložbe povrnejo. Po opravljenih študijah so ugotovili, da pomeni 20 cm izolacija strehe približno 11 % prihranka, zamenjava oken z vgrajenimi energijsko varčnimi stekli pomeni od 20 do 25 % prihranka, 12 cm izolacija zunanjega ovoja hiše pomeni tudi 20 do 25 % prihranka in 6 cm izolacija stropa kleti pomeni 6 % prihranka. Ekonomsko zanimivi so ukrepi, katerih vračilna doba je manjša od 5 let. Naložba v tesnjenje oken se povrne povprečno v dveh letih, naložba v izbor energijsko učinkovite zasteklitve pa približno v treh letih. Zamenjava oken zahteva daljšo vračilno dobo. Z dobro izolacijo lahko občutno zmanjšamo toplotne izgube in se tako približamo zahtevam energetske varčnih zgradb. Toplotna izolacija

in primerno arhitekturno zasnovano. Zadnji popis prebivalstva je pokazal, da je v Sloveniji približno 684.139 stanovanj, v katerih živi dva milijona stalnih prebivalcev. Njihova površina meri 46,1 milijona kvadratnih metrov, torej vsak stalni naseljenec uporablja povprečno 23,4 m² stanovanjske površine. Za primerjavo izračuna o prihrankih toplotne energije predpostavim, da ima povprečna stanovanjska zgradba okno s površino 2 m². To pomeni 3.931.970 m² steklenih površin oziroma 18.047.742 MWh prihranka toplotne energije, kar znese 4.728.508 484 EUR vsako leto. Navedene vrednosti pomenijo velik izziv v borbi za čistejši zrak oziroma okolje urbanih sredin in racionalno izrabo toplotne energije.

Agencija Republike Slovenije za učinkovito rabo in obnovljive vire energije podpira prizadevanja s programi na področju informiranja, usposabljanja, ozaveščanja in izobraževanja, vse z namenom spodbujanja lokalnih energetskih konceptov ter s finančnimi spodbudami za investicijske projekte, vezane na izrabo obnovljivih virov energije in učinkovito rabo energije. Opažam, da so ljudje še premalo seznanjeni s terminom energijsko varčna hiša oz. po kakšni poti lahko dobijo pomoč oz. subvencijo, če se namenijo graditi takšno hišo. Mislim, da bi morali pristojni razmišljati o ukinitvi davka na cene oken s toplotno zaščitnimi stekli, o možnosti najema ugodnih kreditov in nepovratnih subvencij in na tak način ljudem približati razmeroma drago gradnjo energijsko varčne hiše.

Svetovni dan zemlje - 22. april

Kako in koliko več?

Prvi dan Zemlje je v zgodovini zabeležen leta 1970, čeprav začetki segajo že v leto 1963. Omenjenega leta si je tedanji ameriški senator Gaylord Nelson prizadeval, da bi okoljska vprašanja prišla na dnevni red ameriške politike. Odmev v javnosti je njegova ideja dosegla 7 let kasneje, pri prireditvi, posvečeni dnevu Zemlje, pa je sodelovalo okrog 20 milijonov ljudi.

39 let kasneje se dan Zemlje praznuje v številnih državah, število sodelujočih posameznikov iz leta v leto narašča. Ob 22. aprilu potekajo v številnih mestih čistilne akcije, izobraževalni seminarji o osveščeni ljudi o ekologiji in drugačna prizadevanja, ki bi pripomogla k ohranitvi našega edinega planeta.

22. april je primeren dan, da razmislimo o svojem obnašanju do narave in številnih posledicah, s katerimi se nam narava maščuje za vsa poseganja v naravno okolje, neracionalno uporabo energijskih virov, potratno nakupovanje, povečevanje odpadnih snovi in onesnaževanje našega doma.

Zanimala me je informiranost ljudi o klimatskih spremembah, ki nas spremljajo, njihovih razlogih za nastanek in zavedanje ljudi, kako lahko sami pripomorejo k boljšemu jutri, zato sem opravila anketo v Občini Šoštanj, v kateri je sodelovalo 80 ljudi: 40 % moških in 60 % ženk. Anketa je bila sestavljena iz 6 zaprtih vprašanj (anketiranci so izbrali enega od treh možnih odgovorov) in 4 odprtih vprašanj (anketiranci so morali sami zapisati pravilni odgovor).

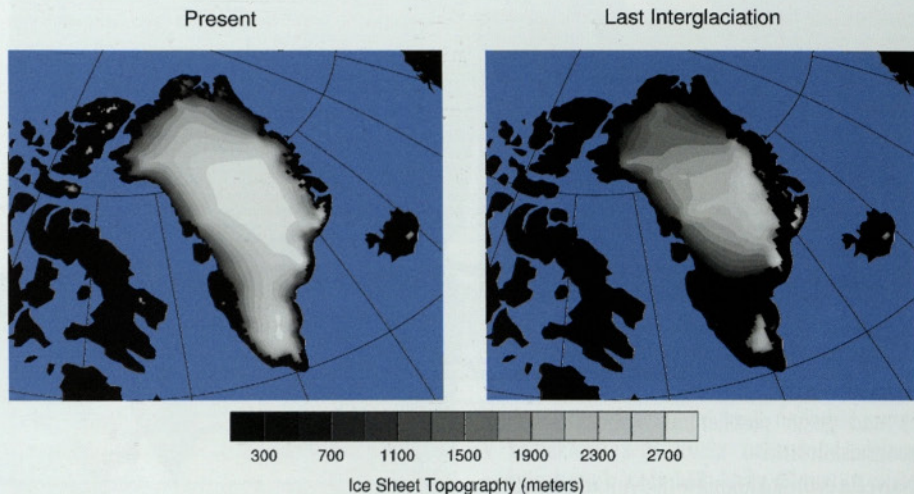
Sodelovali so ljudje različnih starosti. Največ srednješolcev (do 20. leta), in sicer kar 35 %, 12,5 % študentov (med 21. in 30. letom), 17,5 % predstavnikov med 31. in 45. letom, 20 % med 46. in 60. letom ter 15 % nad starostjo 61 let.

Kdaj je svetovni dan Zemlje?

Svetovni dan Zemlje praznujemo 22. aprila. Na zastavljeno vprašanje je 52,5 % odgovorilo prav, malo manj kot polovica (47,5 %) pa je odgovorila narobe oz. odgovora sploh ni zapisala.

Našej vsaj 2 toplogredna plina.

Toplogredni plini so vodna para (H₂O(g)), ogljikov dioksid (CO₂), metan (CH₄), klorfluorogljiki (CFC; med njimi najpogostejši fluorirani ogljikovodiki (HFC) in perfluorirani ogljikovodiki (PFC)), žveplov heksafluorid (SF₆) in dušikovi oksidi ((NO_x); med njimi zlasti N₂O). Najpogostejši odgovor je bil CO₂ in CH₄, le

redki so vedeli, da je tudi vodna para toplogredni plin. Iz statistike leta 2005 razberemo, da ima pri izpustnih toplogrednih plinov v Sloveniji največji prispevek CO₂ (82,2 %), ki nastaja predvsem pri zgorevanju snovi, sledi CH₄ (10,4 %), ki večinoma izvira iz odpadkov in kmetijstva. V kmetijstvu nastaja tudi N₂O (6,3 %). Opazne so emisije iz prometa, mednje sodijo HFC-ji, PFC-ji in SF₆, ki prispevajo 1,1 % k toplogrednim plinom.

Kaj imenujemo pljuča sveta?

Tropski gozdovi proizvajajo velike količine kisika, zato so jih poimenovali kot t. i. pljuča sveta. Zaradi potreb gozdarske industrije, gradnje cest, kmetijstva in drugih človekovih dejavnosti prihaja do krčenja teh gozdov. Zaradi manjšanja števila dreves se zmanjšuje fotosinteza; posledično pa se sprošča v ozračje več CO₂ (ogljikovega dioksida), ki je toplogredni plin (drevesa in druge zelene rastline vršijo fotosintezo, za katero porabljajo CO₂, proizvajajo pa O₂ (kisik), ki je nujno potreben za življenje vseh živih bitij).

Večina anketirancev je pojasnjevala »pljuča sveta« kot tropski gozd; nekateri pa kot pragozd, gozdove in zelene površine.

Napiši 3 posledice krčenja tropskih gozdov, ki vplivajo na podnebne spremembe.

Zaradi človekovega krčenje gozda, se zmanjšuje fotosinteza, zato se posledično sprošča v ozračje več CO₂. Ta vpliva na globalno ozračje, ki ima številne negativne posledice. Do spremembe smeri vetra pride zaradi globalnega segrevanja, posledica so številne suše in s tem povezana lakota. Toba najbolj prizadela Sahel, Sredozemlje, južno Afriko in južno Azijo. Januarja 2009 je zajel Avstralijo najhujši vročinski val v zadnjih 100 letih. Izmerjene temperature se ponekod krepko presegale 40 OC (Adelaide 45,5 OC).

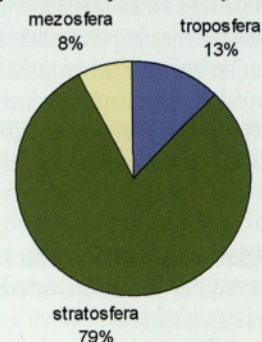
Povečanje temperatur ozračja bo povzročilo, da bodo postala tropska neurja del vsakdana, povečali bi se naj tudi vročinski valovi.

Temperature vplivajo tudi na ledenike; temperature se ne bodo povišale na vseh območjih Antarktike enako. Vzhodni in osrednji deli bodo podvrženi nizkim temperaturam, medtem ko se bodo zahodni obalni predeli segrevali. Bolj opazno taljenje ledu je na severni polobli, na območju Grenlandije in Arktike. Ledene površine odbijejo 80 % sončnega sevanja v vesolje, morske površine brez ledu pa vpijejo 90 % sončnega sevanja. Manj kot je ledu, toplejše je morje in posledično se led tali še hitreje. Zaradi taljenja se bo morska gladina povečala, v obalnem predelu pa bo prihajalo do poplav. Takšne podnebne spremembe bodo vplivale tudi na naravni ekosistem. Znanstveniki ocenjujejo, da bo v naslednjih 50 letih zaradi globalnega segrevanja ozračja izumrla četrtnina vseh kopenskih živali in rastlin.

Kako se imenuje plast v atmosferi, kjer se nahaja ozonska plast?

- troposfera
- stratosfera
- mezosfera

Kako se imenuje plast v atmosferi, kjer se nahaja ozonska plast?

Stratosfera je plast v atmosferi, ki je za življenje na Zemlji izrednega pomena. V njej se nahaja tanka plast ozona, ki nastane, ko pride ultravijolično sevanje (sončna svetloba) do stratosfere in razbije kisikove molekule (O₂) v atomski kisik (O). Ta kisik se hitro združi z drugimi molekulami kisika in tvori ozon (O₃).

Kje je največja ozonska luknja?

- nad območju južnih geografskih širin
- na Antarktiki
- nad gosto poseljenimi območji severnih geografskih širin

Največja ozonska luknja je nad Antarktiko. Ko so znanstveniki leta 1985 prvič merili zmanjšanje ozonske plasti v stratosferi, je bila plast ozona tako majhna, da so bili prepričani, da je prišlo do napake v merskih instrumentih.

Ozonska luknja pa ni samo nad Antarktiko. Znanstveniki so jo odkrili tudi nad gosto poseljenimi območji severnih geografskih širin.

Kakšen je pomen ozona?

- Ozon je škodljiv plin.
- Absorbira nevarne UV žarke.
- Ozon povzroča težave pri dihanju astmatičnih bolnikov.

Brez ozona življenje na Zemlji ne bi bilo mogoče, saj absorbira nevarne UV žarke, ki pri ljudeh in živalih povzročijo kožnega raka ter poškodujejo vegetacijo.

Povprečne temperature v ledeni dobi so bile nižje od današnjih

- za 4°C
- za 9°C
- za 11°C

Zanimivo je spoznanje, da so bile povprečne temperature v ledeni dobi samo za 4 °C nižje od današnjih. Iz tega lahko sklepamo, kako so še tako majhne spremembe pomembne. Zavedati se je potrebno, da lahko te majhne razlike privedejo do katastrofalnih sprememb v podnebnju; zlasti v vremenu (povečanje hurikanov, neviht, morskih tokov; na drugi strani pa pomanjkanje padavin – sušo).

Morska gladina se bo dvignila zaradi

- taljenja ledu in raztezanja morske gladine (zaradi povišanih temp.)
 - povečane količine in pogostosti padavin
 - manjšega izhlapevanja morske vode
- Povišana temperatura vpliva na raztezanje morske gladine, kar bo prispevalo k dvigu morske gladine. Morje se bo dvignilo tudi zaradi taljenja ledenikov. Posledica bodo obalne poplave.

Kaj lahko posameznik stori, da omogoči našim potomcem prijazno bivanje na planetu Zemlja?

Napačno je prepričanje, da majhna dejanja posameznikov ne bodo pripomogla k zmanjšanju klimatskih sprememb. Če bi se vsak posameznik zamislil nad svojim dejanjem in spremenil samo eno svojo razvado ter z enim samim ukrepom pripomogel k boljšemu okoljskemu stanju, bi to za Zemljo pomenilo 7 milijard ukrepov. To pa bi se bistveno poznalo, kajne?

Ukrepi domačega gospodinjstva:

- z zmanjšanjem temperature za samo 1°C lahko račun za energijo zmanjšamo za 5-10% in s tem naredimo nekaj koristnega tudi za naš planet,
- z dvojno zasteklitvijo oken lahko prihranimo 70% energije,
- z uporabo ene varčne žarnice zmanjšamo stroške razsvetljave za 60€,
- izolacija hiše pripomore k zmanjšanju emisij CO2 in k varčevanju hiše,
- s prižiganjem luči le po potrebi bi prihranili 60€ letno in bistveno manj obremenjevali planet,
- pri uporabi računalnika, televizije in drugih električnih aparatov raje uporabljamo funkcijo vklop/izklop kot pa stanje pripravljenosti,
- namesto klimatskih naprav se v toplih dneh raje hladimo z ventilatorjem, ki porabi manj energije in ne izpušča toplogrednih plinov v ozračje,
- namesto fosilnih goriv raje uporabljajmo alternativne vire energije (vetrna, sončna, plinska, hidroenergija, geotermalna energija ...),
- med kuhanjem pokrijmo lonec, s tem bomo prihranili veliko energije,
- zapiramo pipo med umivanjem in tako prihranimo nekaj litrov vode,
- z ločevanjem odpadkov se izognemo odlaganju odpadkov na odlagališčih, ki so vir toplogrednih emisij CO2 in CH4,
- namesto voženj z avtomobilom se odločite za kolesarjenje in pešačenje; pri tem nam bo hvaležna tako telo kot Zemlja, ali izberimo javna prevozna sredstva,
- ohranjamo stalno hitrost vožnje in čim manj predstavljajmo v višjo prestavo, saj prehitra vožnja porabi več goriva in s tem odda v ozračje več CO2.

Med najpogostejšimi ukrepi pri anketi je bilo navedeno varčevanje z energijo (predvsem ugašanje luči), vožnja z okolju prijaznimi avtomobili, manj vožnje, uporaba javnega prevoza ali posluževanje koles ter ločeno zbiranje odpadkov. Večina anketirancev je znala navesti 4 ukrepe, žalostno je, da so se nekateri spomnili le treh ali dveh. Ni pa dovolj, da se ljudje ukrepov samo zavedamo, marveč jih moramo v vsakdanjem življenju tudi uporabljati.

Ljudje smo izrabili naravno okolje, da bi zadovoljili svoje čedalje večje potrebe. Uničeno okolje terja svojo ceno, kar je človek dojel mnogo pozneje. Potrditi moramo, da smo to dojeli res samo veliko pozneje in ne prepozno. Še je čas, da skušamo ustaviti svoja napačna dejanja in popravimo škodo, drugače bodo naši zanamci

nosili vso težo podnebnih sprememb, za katere ne bodo krivi. Podatek, da je življenjska doba CO2 od 50 do 200 let, pomeni, da se bodo naša dejanja na podnebnju še dolgo poznala.

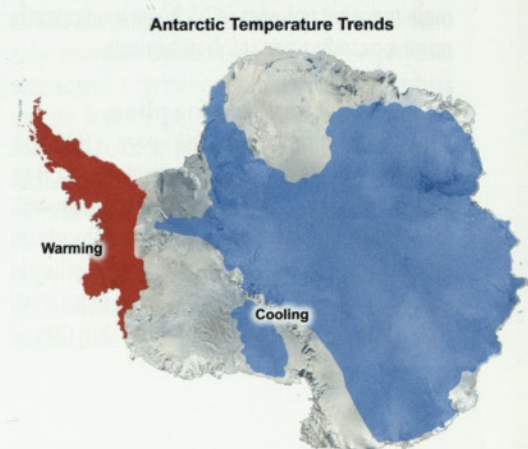
Če želimo rešiti svet pred propadom, moramo najprej spremeniti svojo miselnost, življenjski slog in vrednote. Odgovornosti do okolja se moramo priučiti in jo privzgojiti najmlajšim, da bodo v življenju znali pravilno ravnati.

Saj nočemo, da bi naši zanamci na vrtu namesto odkopavanja krompirja odkopavali že cvrto pomfri ali na njivi obirali namesto storžev koruze pečeno pokovko, mar ne?

Nastja Stropnik Naveršnik

Literatura:

Klimatske spremembe - gradivo za kviz slovenskih srednjih šol na šolskem in državnem tekmovanju; prof. Evelina Katalinič, prof.

Marjetka Blatnik

Intervju ob Dnevu knjige

Besedilo in foto: Vesna Panič

Nobena vrsta zabave ni tako poceni in nobeno veselje ni tako trajno kot branje. Beremo pa vsepovsod. Ko čakamo avtobus, ko beremo novice na internetu, listamo časopis ali pa si le ogledujemo zadnjo stran knjige v knjižnici. 23. april je tisti dan, ko praznujemo oziroma obeležujemo dan knjige in avtorskih pravic. Nič čudnega ni, da je bila moja sogovornica Marjetka Blatnik, vodja Knjižnice Šoštanj, ki smo jo, ko je »naša« knjižničarka odšla v pokoj, sprva gledali kar malce nezaupljivo, kmalu pa smo jo sprejeli za svojo ...

Najprej nam povejte, kaj niste?

Nisem knjižničarka, ki z glasnim »ššš« utiša bralce (kot večkrat vidimo v filmih). Čeprav imam glasbo zelo rada, pa sama žal tudi nisem dobra pevka. Še zdaj ostaja skrivnost, kako mi je uspelo v osnovni šoli ostati v pevskem zboru. Naj ob tej priložnosti odgovorim na vprašanje, ki mi ga bralci največkrat zastavijo: »Ne, nisem prebrala vseh knjig, ki so v knjižnici, žal.«

Kako pa bi se predstavili tistim, ki vas ne poznajo?

Kadar ne berem, ha, ha, si rada ogledam kak dober film v kinu na velikem platnu, obiščem dober rock koncert, ob koncu tedna se velikokrat srečam s prijateljicami in, če se le da, odpotujem kam, kjer še nisem bila.

Kakšen je poklic knjižničarke? Zakaj ste se odločili ravno zanj?

Bralci me večinoma videvajo za izposojevalnim pultom in med policami, vendar je delo v knjižnici še veliko kaj drugega: naročanje gradiva, izvajanje bibliopedagoškega dela, pripravljanje razstav, prireditiv ...

Delo knjižničarja še zdaleč ni dolgočasno in utrujajoče, ampak zanimivo in poučno, saj se tudi sama ob vsakodnevnem stiku z ljudmi naučim kaj novega.

V osnovni šoli sem obiskovala knjižničarski krožek pri gospe Milici Dolejši in naj kot zanimivost povem, da je v Knjižnici Velenje zaposlenih kar pet knjižničark, ki so obiskovale ta isti krožek, očitno se je čarovnija prijela. V času študija sem počitniško delo opravljala v Knjižnici Velenje, kar mi je prišlo zelo prav pri poznejši zaposlitvi v tej knjižnici. Moja prva služba pa je bila v šolski knjižnici na Gimnaziji Celje – Center.

Ste v svojem poklicu doživeli kdaj kaj zanimivega, nenavadnega ...?

V času, ko sem bila zaposlena na Gimnaziji

Celje – Center, sem na ekskurzijo v Gardaland spremljala učence drugega in tretjega letnika. Skupina fantov, ki ni ravno pogosto obiskovala knjižnico, je preizkušala moj pogum s povabilom na spust s prostim padom.

Kljub bledici sem preizkus odlično prestala in očitno se je informacija o tem razširila, kar se je poznalo pri povečanem obisku v knjižnici ter širjenju bralne kulture.

Smo Šoštanjčani vestni bralci? Kako bi opisali našo bralno kulturo?

Po statističnih podatkih izposoja in vpis še vedno naraščata, v praksi pa to vidim po številu knjig, ki jih izposodim in nimam časa nazaj zložiti, kar pa je v bistvu pozitivno.

Zelo redki so bralci, ki pridejo v knjižnico in jo zapustijo s samo eno knjigo, saj se velikokrat z njimi zapletem v pogovor o dobrih knjigah, kar pomeni, da posežejo tudi po kakšnem drugem naslovu.

Opazila sem tudi, da knjižnica ni le prostor, kjer bi si ljudje samo izposojali knjige, ampak da veliko obiskovalcev pride tudi na klepet, bralci si med seboj izmenjujejo mnenja o knjigi, si ogledajo razstavo ...

Knjižnica je zagotovo prostor, kamor rado zahaja veliko Šoštanjčanov.

Po kakšnih knjigah največ posegamo?

Zelo me veseli, da Šoštanjčani radi berejo pravljice svojim otrokom, saj dnevno odnašajo veliko število otroških knjig.

Glede na žanr še vedno prednjačijo kriminalke, takoj za njimi pa so zgodbe, napisane po resničnih dogodkih. Trenutno je najbolj iskana knjiga v knjižnici Somrak, avtorice Stephenie Meyer, ki zanima tako najstniške kot odrasle bralce.

Velik del izposoje je tudi gradivo, ki ga šolarji potrebujejo za izdelavo različnih seminarskih nalog, plakatov ipd. ...

Kakšne knjige najraje berete?

Rada berem različne zvrsti, čeprav me vedno znova privabijo kriminalke ali pa knjige z nenavadno vsebino s pridihom srha. Še vedno pa me navdušuje mladinska literatura, ki jo priporočam bralcem vseh starosti.

Večkrat me vprašajo po moji najljubši knjigi. V preteklosti sem imela natančno izdelane sezname petih najljubših knjig, filmov in plošč, sedaj se pa tega ne grem več, ker so me določne knjige zaznamovale v točno določenem obdobju otroštva in odrasčanja in jih čutim na različne načine.

Ste v otroštvu veliko brali?

Predvsem so mi veliko brali, potem sem veliko brala sama, imela sem tudi obdobje, ko nisem brala nič, pa je tudi to minilo, zdaj pa že dolgo spet berem.

Ali menite da v današnjem času zaradi hitrega tempa življenja ljudje manj posegajo po knjigah?

Zanimivo je, da nekateri ljudje pomanjkanje časa uporabljajo kot »izgovor«, zakaj ne berejo, sama pa ugotavljam, da marsikdo ravno zaradi hitrega tempa življenja poseže po knjigi kot obliki mirne »rekreacije«.

Kaj si mislite o ljudeh, ki ne berejo?

Iz izkušenj vem, da vsiljena knjiga ne doseže zelenega učinka, se mi pa zdi, da so tisti, ki ne berejo, prikrajšani za veliko pustolovščino, ki nikakor ni dolgočasna.

Na srečo se tu in tam pojavi knjiga, ki je med ljudmi toliko popularna, da po njej sprašujejo tudi tisti, ki ne berejo ravno veliko. Trenutno je ena izmed takih knjig Čefurji raus!.

Slovenija je ena izmed redkih evropskih držav, ki praznik knjige (23. april je svetovni dan knjige in avtorskih pravic) praznuje en teden. Bo tudi v knjižnici ta teden kaj drugačen, se obetajo kakšne prireditve, razstave...?

Glede na to, da na bralno kulturo navajamo že najmlajše bralce in nebralce, jim v Knjižnici Šoštanj pripravljamo uro pravljic. Razstavo smo posvetili 70-letnici pesnice, pisateljice, esejistke in ene od prvih šansonistk pri nas, Svetlane Makarovič. Otroci iz Vrta Šoštanj pa so na okenska stekla naslikali pomladanske rožice.

V duhu tega dneva pa se knjižničarji pripravljamo na selitev knjižnice Šmartnega ob Paki v večje prostore.

Stari časi

V mesecu marcu smo si strokovne delavke starejših skupin enote Brina, Vrtca Šoštanj, izbrale projekt Iz življenja naših babic in dedkov. Ker smo izhajali iz družine, smo želele k sodelovanju povabiti različne generacije in s tem prispevati tudi k ohranjanju ljudskega izročila v našem kraju.

Zastavljen cilj za dojemanje zgodovinskih sprememb smo uresničevale preko najrazličnejših pestrih in otrokom zanimivih dejavnosti.

Že sam pogovor o družini ter pravljica Kdo bo sešil Vidku srajčico so otroke privedli do razmišljanja, kakšno je bilo življenje včasih. Ugotavljali smo,

foto: arhiv vrtec

da se je razlikovalo od današnjega. Ob vprašanju, kako bi to najbolje izvedeli, pa je bil odgovor otrok hitro na dlani: »Vprašajmo naše dedke in babice!« In tako so se pričele zanimive dejavnosti kar nizati in prepletati. Otroci so vseskozi sodelovali pri iskanju novih idej.

Za začetek so od doma oz. od starih staršev prinašali zapise starih pesmi, zbadljivke, šaljivke, zapise iz življenja babic in dedkov ter stare predmete. Na obisk pa smo povabili tudi babico, ki nam je zelo doživeto pripovedovala o življenju nekoč: kam so hodili v šolo, koliko jih je bilo v družini, kako so bili oblečeni in obuti, kaj so jedli, kako so vsakodnevno pomagali pri domačih opravilih, kako so si svetili, ker še ni bilo elektrike ... Otroci so se prelevili v prave male novinarje, saj so vprašanja kar deževala. Babica nam je pripovedovala, kakšne igre so se otroci včasih igrali, mi pa smo vse to s pridom uporabili. V igralnici smo si naredili

Ristanc, si izdelali Marjance, se igrali igre: Rinčke talat, En kovač konja kuje, Ena miška je umrla ... Te igre so postale naše vsakodnevne spremljevalke, tako kot tudi ljudska glasba.

Ob poslušanju ljudske glasbe so se otroci spontano gibali, si izmišljali svoje plesne ter jih predstavljali drugim. Naučili smo se tudi nekaj ljudskih plesov (Povšter tanc, Metlin ples, ...). Otroci pa so zelo uživali ob plesni igri s klobuki. Seveda so bili vsi plesi prirejeni in oblikovani tako, da so bili primerni otrokovim sposobnostim. Poleg plesanja smo tudi veliko prepevali. Naučili smo se precej ljudskih pesmi. Pri nekaterih smo dodali še spremljavo z ljudskimi inštrumenti. Igrali smo na glavnike, pokrovke, grablje, žlice, kuhalnice, buče in »žulneke«.

V kotičku »dom« smo plastične posodice zamenjali s starimi lonci, kuhalicami, žlicami, dodali smo še »žulneke«, lesene vozičke, punčke iz blaga. Da pa bi bila podoba starega časa popolna, so se dečki in deklice opremili še s klobuki, rutami in predpasniki.

Na obisk smo povabili tudi lončarja, ki nam je prikazal, kako se naredijo glinene sklede, vaze, krožniki, skratka, posoda, ki so jo uporabljali v starih časih. Predstavil nam je lončarsko vreteno ter vse pripomočke, ki jih pri delu potrebuje (gline, vodo, žico, gobico in modelirko). Otroci so ga z zanimanjem poslušali in opazovali. Nestrpnost pa so tudi pričakovali trenutek, ko so se tudi sam spremenili v male oblikovalce. Nadeli so si delovne predpasnike in delo je lahko steklo. Prostorčno so iz gline samostojno oblikovali posodice, na vretenu pa jim je na pomoč priskočil lončar. Pri oblikovanju so otroci pokazali zelo velik interes, veliko sproščenosti, domiselnosti. Nastali so čudoviti izdelki, ki nam jih je lončar v lončarski peči tudi spekel.

V okviru tega projekta pa so otroci spoznali tudi način pridobivanja volne. Opazovanje krtačenja volne je bilo poučno in tudi zabavno. Otrokom se je porodila asociacija – to je velikanova zobna ščetka, v sredini pa je odprtina za zobno miško. Spoznali so kolovrat ter se ob pređenju seznanili s pesmijo Le predi dekle, predi ... Ta obisk nam je dal pobudo za igro z volno. Prepletali smo jo okoli stolov, omar, narobe obrnjenih miz. S tem so otroci aktivno posegali v prostor in ga preoblikovali. Veliko zabave je bilo ob plazenju pod volno, prestopanju

foto: arhiv vrtec

niti, ob igri, pri kateri se ne smeš dotakniti niti, in vpletanju sebe in drugih v volno.

Nazadnje nas je v vrtcu obiskala še harmonikarica. Otroci so spoznali ljudski instrument »frajtonarico«. Ob zvokih harmonike so se spretno zavrteli. Nekateri so si nadeli tudi predpasnike, rute in klobuke. Prav zanimivo jih je bilo opazovati. Preživeli smo vesel in zabaven dopoldan.

Ob koncu meseca smo vse dogajanje strnili v predstavitev projekta Iz življenja babic in dedkov. Prireditev je potekala v Kulturnem domu Šoštanj pod naslovom S pesmijo in plesom skozi ljudsko izročilo. Otroci so s pesmijo in plesom ter z zvočnimi in foto-prispevki skušali prikazati utrinke celotnega projekta. Mamice, atiji, babice in dedki pa so pri vsem tem neizmerno uživali.

Vsi – strokovni delavci, otroci, starši in stari starši – smo bili ob koncu projekta zelo zadovoljni, saj verjamemo, da smo s svojim prispevkom doprinesli svoj delček k ohranjanju ljudskega izročila v našem kraju.

KAJ NAM JE BILO V PRETEKLEM MESECU NAJBOLJ VŠEČ?

(Nekaj otroških misli in njihovi vtisi)

- Všeč mi je bilo, ko smo povabili babice in se od njih naučili stare igre, kako so živeli, kako se volna prede.
- Všeč mi je bila tista teta, ki je imela harmoniko, pa ko sem se vrtela in plesala.
- Všeč mi je bilo, ker smo se naučili stare plesne in pesmi.
- Všeč mi je bilo, ko je lončar prišel, pa ko smo na odru nastopali, pa ko smo v kotičku na stare lonce kuhali.

Strokovne delavke vrtca Šoštanj, Enote Brina
(Sonja Nažmah, Polona Čremožnik, Simona Koren, Irena Žibert)

Šolska

Od osmih do ene,
od osmih do ene
besede nobene,
vsi smo iz sebe.
Od osmih do ene
učitelj'ce vedno so zatežene.
Ocene dobljene
delajo nas vse zaskrbljene.
Od osmih do ene
petke želene.
Žal ni nobene.
Enke so dobljene.
Od osmih do ene,
od osmih do ene.

Pol deset, pol deset,
zvonec nam je šel zapet,
odpravimo se mi zdaj mal'co pojest,
nato za klopce vrnemo se spet.
Od osmih do ene
mi smo iz sebe,
enke dobljene.
Od osmih do pol deset
izmučeni vsi smo spet.

Mi delamo naloge.
Od ponedeljka do petka,
nam ta devetletka
dela nadloge.
Od osmih do ene,
od osmih do ene
do naše mame spet zaskrbljene.

Vedno moramo mi pridni biti,
če nočeš kakšen vpis dobiti.
Lepe ocene,
to nas naprej žene.
Od osmih do ene,
od osmih do ene.

Od osmih do ene,
od osmih do ene
mi smo iz sebe,
enke dobljene.
Od osmih do pol deset
izmučeni vsi smo spet.

OŠ Šoštanj, Nejc Galof, 9. b

Osmošolka OŠ Šoštanj dosegle literarni vrh

»Ko človek shodi, se mu odpirajo korak za korakom prostrani svetovi, se mu razkrivajo, ga obsipljejo svetla bogastva. Ozre se na siromašno žibel v kotu in oko mu je motno, senca gre preko srca.« (Cankar, Moje življenje)

V soboto, 21. 3. 2009, je bilo v Mariboru državno Cankarjevo tekmovanje iz slovenščine. Tega tekmovanja se je udeležila tudi učenka osmega razreda Osnovne šole Šoštanj **Helena Plešnik**. Osnovnošolski in srednješolski pisci, ki so se skozi sito šolskega in regijskega tekmovanja uvrstili med peščico najboljših mladih slovenskih literatov, so se pomerili v pisanju esaja. Helena je v svoji skupini, skupina osmošolcev in devetošolcev širne Slovenije, dosegla odlično 23. mesto in s tem **zlato Cankarjevo priznanje**.

Imeti cilj, si zaupati, ga izpopolnjevati in celo preseči, je večna luč peščice, ki veruje!
Bravo, Helena!

OŠ Šoštanj, Tomaž Repenšek

Jaz ti lubčka dam, rečem: »Rad te imam, te ne dam...«

foto: arhiv šole

Generacija generaciji je naslov kulturnega dne, ki so ga učenci 1. c razreda OŠ Šoštanj izvedli 31. marca. Mamicam, očkom, babicam, dedkom, tetam in še komu so s pripravljenim programom polepšali torkovo popoldne.

S svojo prisrčnostjo so jih šestletniki ob izvedbi plesov nasmejali. Mnogim mamicam pa napolnili oči s solzami sreče, ko so jim zapeli Mama, ti si moja, Jaz ti lubčka dam in zrecitali, da so najboljše mame in da se takih več ne dobi.

Z dramatisacijo pravljice Si ti naša mama? so predstavili pot mladih goskic, ki iščejo svojo mamo pri želvi, psički, kokoški in ribi. Med igro v ribniku jo po naključju najdejo. Sledil je srečen konec, kot se za pravljico spodobi, snidenje mame z mladiči.

Po nastopu, ki je trajal eno šolsko uro, so bili v matični učilnici pogoščeni, obiskovalcem so predstavili razstavo svojih likovnih del in mamicam izročili skromno darilo.

Obiskovalci so bili nad izvedbo programa navdušeni. Predvsem nad tem, kaj šestletniki zmorejo. Mentorici pa že razmišljava, kako bi v naslednjem šolskem letu še bolj približali generaciji generaciji. Morda bi polepšali kakšno popoldne upokojevcem ali varovancem doma za varstvo odraslih.

Lilijana Ograjenšek, prof.
Maja Tajnik, dipl. vzg.

Spoznavamo različne vrste starih in novih obrti – tehniški dan na OŠ Šoštanj

V ponedeljek, 9. marca, smo imeli učenci osmih razredov zanimiv tehniški dan- domače obrti. Osmošolci smo se preizkusili v najrazličnejših spretnostih: v suhorobarstvu, izdelovanju iz slame, lesa in papirnatih rož, čebelarstvu, pletarstvu in tkanju. Razdelili smo se v skupine po največ osem učencev, nato pa izdelovali in oblikovali. Pri tem so nam pomagali učitelji mentorji. Nastali so najrazličnejši izdelki od lesenih sprehajalnih palic pa do nakita. Veliko smo se naučili o samih obrteh in njihovih spretnostih ter njihovi zgodovini. Tako smo peto šolsko uro v avli šole pred občinstvom predstavili vsako obrt posebej in s ponosom pokazali naše izdelke, v katerih smo izkazali priučeno veščino.

Takšni dnevi so zelo poučni in zanimivi, saj se dandanes malokdo še ukvarja z domačimi obrtmi. Hvala vsem mentorjem, ki so si vzeli čas in nam pokazali ter razkrili stare dobre rokodelske veščine.

OŠ Šoštanj

Klementina Borovnik, učenka 8. razreda

Državno prvenstvo osnovnih šol v košarki

V petek, 10. 4. 2009, so se na finalnem turnirju 43. Pionirskega festivala v košarki v telovadnici OŠ Šoštanj med seboj pomerile štiri najboljše ekipe v Sloveniji. Mladi nadebudni košarkarji

so zastopali barve naslednjih osnovnih šol: OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica, OŠ Venclja Perka Domžale, OŠ Grm Novo mesto in OŠ Šoštanj. V razburljivih in dramatičnih tekmah so fantje z vseh šol v pravem športnem duhu pokazali veliko znanja, energije ter predvsem volje biti boljši od nasprotnika oz. biti najboljši. To je tudi razumljivo in prav.

Tako so v prvi polfinalni in hkratinajrazburljivejši tekmi turnirja, ki je bila odločena šele v zadnji

minuti, košarkarji iz Domžal tesno zmagali proti Šoštanjčanom z rezultatom 54 : 50 ter se tako uvrstili v popoldanski finale, ki ga je neposredno prenašala televizija Šport TV 1. Po zasluženih zmagi so Domžalčani lahko mirno spremljali drugo polfinalno tekmo, kjer sta se še za eno mesto v finalu pomerili OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica in OŠ Grm Novo mesto.

Po napetih in zelo izenačenih dvobojih so si ekipe priborile naslednje rezultate: 1. mesto OŠ Grm iz Novega mesta, 2. mesto OŠ Venclja Perka iz Domžal, 3. mesto OŠ Milojke Štrukelj iz Nove Gorice in 4. mesto OŠ Šoštanj.

Za najboljšega igralca je bil izbran Marko Kastelic, OŠ Grm Novo mesto, za najboljšega strelca Jan Rizman, OŠ Šoštanj, za najboljšo peterko pa: Marko Kastelic in Martin Povše, OŠ Grm Novo mesto, Žan Čarman-Radojkovič, OŠ Venclja Perka Domžale, Miha Lipičar, OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica in Aldin Hasič, OŠ Šoštanj.

Po besedah predstavnikov Košarkarske zveze Slovenije, ki je bila nosilka tekmovanja, je bil turnir organiziran resnično na visokem nivoju, za kar gredo zasluge KK Elektra Esotech Šoštanj, Termoelektrarni Šoštanj, predvsem pa šoli organizatorici in njeni ravnateljici gospe Majdi Zaveršnik Puc, ki je kljub osvojenemu 4. mestu ponosna na svoje učence in je v svojem pozdravnem nagovoru dejala: »...Pomembno je vedeti, da skrivnost uspeha ni v tem, da človek dela tisto, kar ljubi, ampak ljubi tisto, kar dela.« To so nedvomno dokazali košarkarji, ki so v petek izkazali vso svojo predanost košarki in svojim ekipam.

Tomaž Repenšek

Četrti v Sloveniji: Osnovna šola Šoštanj

Šolska

Od štirih do ene,
od osmih do dveh
naši zvezki so na šolskih klopeh.
V velikih skrbih
po razredih sedimo,
učitelji pa nam nove teste delijo.
Od sedmih do ene,
od osmih do dveh
že spet smo v klopeh.
Nam malica mineva
in zvonec neusmiljeno prepeva.

Ob dveh, ob dveh
veliko naloge,
odličen uspeh.
Se tresejo roke,
za žogo hite,
pri telovadbi vedno dobro nam gre.
Dežurni pred vrati sedi,
z dvigalom se vozi
in malico deli.

Od sedmih do ene
elektrika uro še vedno žene.
Od osmih do dveh,
spet smo pri novih snoveh.

Sonce nam lepo vreme je dalo,
od sedmih po eni
veseli smo spet,
ko gremo v domači svet.

OŠ Šoštanj, Jure Puc, 9. b

INTERVJU: Dr. Uroš Rotnik

Blok 6 je več kot dimnik termoelektrarne

Pogovarjala se je: Mjoljka Komprej
Foto: Dejan Tonkli

Dvorišče Termoelektrarne Šoštanj je gradbišče. Gradnja bloka 6 je v teh dneh stekla. Zaenkrat z rušenjem stavbe (kegljišče) ob cesti in gradnjo telekomunikacijskega vozlišča. Drugo leto sledi rušenje starih hladilnih stolpov in upravne zgradbe, priprava temeljev in gradbeni objekt za glavno tehnološko opremo. Dela so stekla z dveletno zamudo, a vendar po planu.

Z direktorjem Termoelektrarne Šoštanj dr. Urošem Rotnikom sva se dobila v njegovi pisarni. Na mizi pred nama je bila dokumentacija o ideji, pripravah, dogovorih, pogajanjih, načrtih, izvajanju ... Skratka vse, kar je povezano s projektom izgradnje bloka 6. Potopila sva se v nekatere tabele, grafe, analize, razlage. Dr. Uroš Rotnik govori o projektu trdno prepričan, vse podkrepi z dokumenti, ki jih pravzaprav le redko vzame v roke. Bolj zaradi mene kakor zaradi lastne potrebe. Rotnik ima blok 6 v svoji glavi. Z vsemi podrobnostmi vred. Kot direktor TEŠ-a je zrasel in rase skupaj z njim. Suvereno mi razlaga postopke in načrte in se dotakne tudi negativnih odzivov iz ožjega okolja in širše. »Nič hudega,« pravi. »Kritika je dobrodošla, če je pametna, konstruktivna!! To je impulz za TEŠ, da gleda na projekte iz vseh zornih kotov.« Uroš Rotnik je človek tega okolja; kljub razsežnostim, ki mu jih nalaga položaj (ali pa ravno zato), je iz pogovora razbrati, da vidi svojo in prihodnost svoje družine tu. V tem mestu, skupaj z razvojem TEŠ-a in kraja.

Dr. Uroš Rotnik, na čelu TEŠ-a ste že nekaj časa. Nekaj časa je tudi preteklo, odkar smo se pogovarjali za naš List (oktober 2005) in takratne napovedi o gradnji bloka 6 TEŠ so se kljub argumentom in že speljanim postopkom zdele precej vizionarske. Takrat ste delovali zelo suvereno in prepričano. Ste takšni tudi sedaj, ko je gradnja stekla?

Zagotovo! Res je, letos septembra mi poteče drugi štiriletni mandat direktorja TEŠ-a. Z veseljem se ozrem v preteklost, saj smo skupaj z odlično ekipo TEŠ-a naredili velike korake za našo prihodnost. Zelo verjamemo v naš razvojni načrt s paradnim konjem blokom 6. Blok 6 bo za vse nas prinesel samo dobre stvari. Če začnem na državnem nivoju, bo celotna država z blokom 6 dobila cenejšo električno energijo, kot če bi še naprej obratovali obstoječi bloki 1-5. Blok 6 bo ekološko dosti manj obremenjeval okolico, kot jo sedaj TEŠ. CO₂ bo za 35% manj pri enaki proizvodnji, SO₂ bo nižji zaradi po zakonodaji pogojenih razžveplalnih naprav, NO_x bo občutno manj, hrup se bo znižal, prahu bo manj, ...

Z našega lokalnega vidika pa je blok 6 lepo zagotovilo za delovna mesta naslednjih 45 let v stabilni panogi - v energetiki. Zavedam se, da pri zgorevanju premoga nastajajo dimni plini, vendar se v TEŠ-u trudimo, da so ti čim manj obremenjujoči za okolico. Verjemite, ni nam vseeno, kaj se dogaja z NAŠO okolico, saj tudi mi živimo v bližini elektrarne. Dokaz truda je narava sama, saj lahko priznamo, da je iz dneva v dan lepša. Ponosen

- Znižanje lastne cene električne energije
- Znižanje ekološke obremenjenosti okolja:
 - SO₂ iz 400 na 200mg/Nm³**
 - NO_x iz 500 na 200mg/Nm³**
 - CO₂ za 35%/MWh**
 - Znižanje prahu, znižanje hrupa, ...**
- Količine premoga iz Premogovnika Velenje omogočajo podaljšanje proizvodnje električne energije

iz 2025 na leto 2054

Blok 6 bo uresničeval zelene cilje

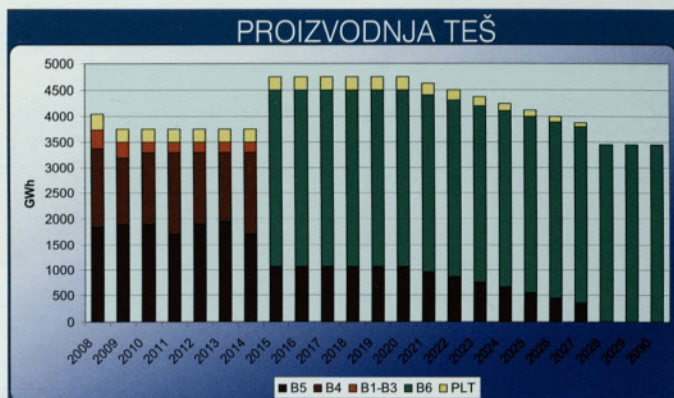
sem na to. Še bolj lokalno, predvsem za samo jedro mesta Šoštanj, pa blok 6 doprinese boljši bivalni standard. Hrup se bo bistveno znižal, saj ne bodo obratovali bloki 1-4, ne bo tudi več šumenja hladilnih stolpov, predvsem stolpa bloka 4. Po zanesljivem obratovanju bloka 6 bomo odstranili zelo moteč hladilni stolp bloka 4 in s tem zelo zmanjšali zasenčenost najbližjih stanovalcev ob elektrarni.

Glede na to, da ste lani (leto 2008) proizvedli oziroma oddali v omrežje 3850 GWh električne energije in s tem dosegli najvišjo proizvodnjo v vsej zgodovini TEŠ-a, vas prosim, da še enkrat ponovite, zakaj je gradnja bloka 6 sploh potrebna.

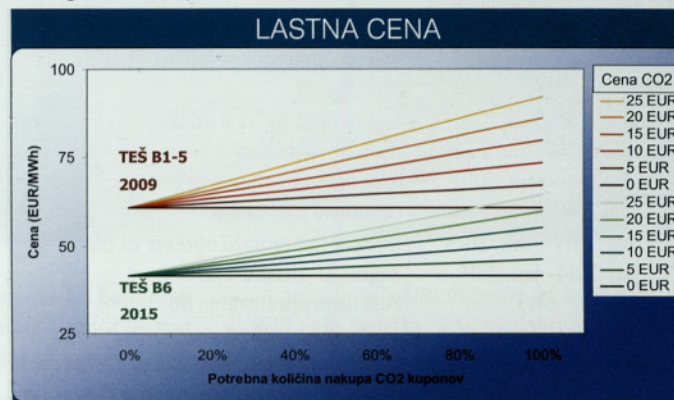
Veliko vzrokov je, zakaj. Če naštejemo samo glavne, je nekako takole:

1. Blok 6 je edina realna možnost za uresničitev obvez Slovenije do EU glede ekologije do leta 2020. Samo z racionalno rabo energije in z obnovljivimi viri energije obvez ni možno izpolniti.
2. Blok 6 bo emitiral v okolje 35 % manj CO₂ kot trenutni bloki v TEŠ za enako proizvodnjo.
3. Lastna cena proizvedene električne energije iz bloka 6 bo za 25-30 % nižja od lastne cene trenutnih blokov v TEŠ.
4. Slovenija izgublja brez bloka 6 zaradi ekonomskih in ekoloških omejitev vsaj 75 mio EUR letno.
5. Bloki 1-4 (410 MW od skupno 839 MW instalirane moči v TEŠ) zaradi ekoloških zahtev ne bodo obratovali po letu 2016.
6. Brez bloka 6 se proizvodnja iz TEŠ-a po letu 2016 zniža z koli 3.800 GWh na zgolj 1.500 GWh letno. S tem Slovenija postane vsaj dvakrat bolj energetska odvisna od uvoza električne energije kot danes, kar je zelo slabo za slovensko gospodarstvo.
7. Brez bloka 6 se po letu 2016 zaradi znižanja proizvodnje iz TEŠ-a zniža odkop premoga iz Premogovnika Velenje pod 2 mio ton, posledično je ogroženo veliko število delovnih mest v TEŠ-u, Premogovniku Velenje in vse ostalih, ki so povezani z dejavnostjo v energetiki.
8. Brez bloka 6 je po letu 2027 na lokaciji TEŠ konec proizvodnje električne in toplotne energije, prav tako se zapre Premogovnik Velenje z neizkoriščenimi 95 mio ton zaloga premoga.

Si predstavljate, da si želi vsaka država čim večjo energetska neodvisnost, da si želi vsaka država čim večjo razpršenost energentov, premog,

Prikaz sedanje in bodoče proizvodnje TEŠ do konca eksploatacije iz Premogovnika Velenje.

Lastna cena proizvedene elektrike iz bloka 6 bo za 25-30% nižja kot je trenutno.

kot edini zanesljiv domači vir pa bi ostal neizkoriščen? Zagotovo bi se izkoristil, če ne z blokom 6, pa z obstoječimi zastaranimi bloki. Proizvodnja električne energije bi se z nekimi čudnimi ukrepi nadaljevala na zastareli, nerentabilni, ekološko nesprejemljivi opremi blokov 1-5. Takšna proizvodnja bi bila zaradi popravil zelo draga. Ne bi bilo denarja za vsakršno popravilo. Životarili bi! Živeli bi v neznošnih pogojih, saj vsi dobro poznamo, kaj se dogaja s katero koli stvarjo, ki je iztrošena.

Na prejšnje vprašanje se navezuje tudi vprašanje bližnjega Premogovnika Velenje, saj ste lani porabili 4.037 ton premoga (poleg 86.091 ton lesne biomase). Kaj bo s Premogovnikom in ljudmi v njem?

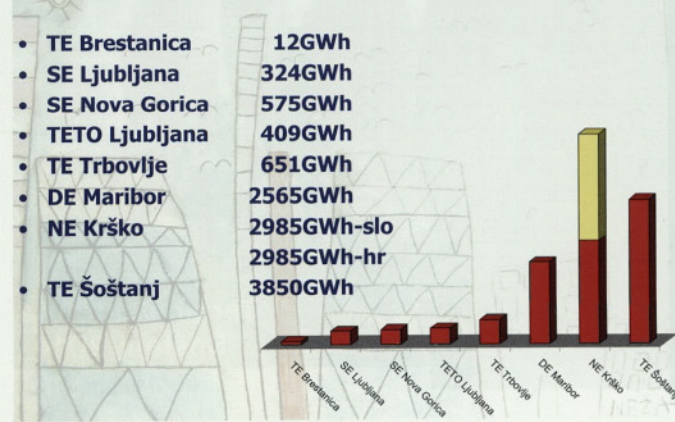
Z blokom 6 ima Premogovnik Velenje svetlo prihodnost, brez bloka 6 pa kruto zapiralno realnost. S Premogovnikom Velenje odlično sodelujemo. Imamo natančno dodelan plan dobave premoga vse do leta 2054. Na podlagi tega plana je izdelan tudi načrt proizvodnje bloka 6. Brez bloka 6 pa si ne znam predstavljati delovanja celotne Šaleške doline. Nočem živeti v pesimizmu, gledati žalostne obraze poštenih delavcev, ki ne bi videli prihodnosti zase, kaj šele za svoje otroke. Na tisoče marljivih šalečanov bi bilo nezaposlenih, težko je zelo hitro preiti na drugo gospodarsko dejavnost za tako veliko število ljudi, skratka, to se enostavno ne sme zgoditi.

Vrniva se k osnovnemu vprašanju gradnje bloka 6. Bi lahko v nekaj stvkih orisali dosedanje postopke?

Sam postopek izgradnje do sedaj in do konca bo videti takole:

- 2001-2003 Izdelava razvojnega načrta (RN)
- nov. 2003 Predstavitve RN na 1. strateški konferenci HSE
- jun. 2004 Sprejem RN na skupščini TEŠ
- jul. 2004 Pridobljeno energetska dovoljenje za plinske turbine
- sep. 2004 Podpis pogodbe za dobavo plinskih turbin (PLT)
- sept. 2004 - apr. 2006 Izdelava in recenzija investicijske dokumentacije za blok 6
- sept. 2005 Oddana vloga za energetska dovoljenje za B6

Proizvodnja el. energije v Sloveniji 2008

Termoelektrarna Šoštanj je največji proizvajalec električne energije v Sloveniji

- jul. 2006 Pridobljeno energetska dovoljenje za 600MW B6
- okt. 2006 Smernice za Občinski podrobni prostorski načrt (OPPN)
- okt. 2006 Objavljen razpis za glavno tehnološko opremo (GTO)
- sept. 2007 Sprejet OPPN za GTO
- sept. 2007 Podpisana pogodba za najem kredita 350 mio EUR z EIB
- sept. 2007 Podpisana rezervacijska pogodba za GTO v višini 25mio EUR
- maj. 2008 Začetek obratovanja PLT1
- jun. 2008 Sprejet OPPN za ostale objekte bloka 6
- jun. 2008 Podpisana pogodba za dobavo GTO v višini 796 mio EUR
- avg. 2008 Objavljen razpis za napravo za razžveplanje dimnih plinov
- okt. 2008 Začetek obratovanja PLT2
- okt. 2008 - avg. 2009 Izdelava in potrditev načina financiranja projekta B6
- julij 2009 Podpis pogodbe za RDP B6
- mar. 2010 - maj 20 10 Rušenje HS blokov 1-3
- jul. 2010 - sept. 2010 Gradbeno dovoljenje za B6
- sept. 2010 -... Gradbena dela za B6
- avg. 2011 - dec. 2013 Dobava in montaža opreme za B6
- jan. 2014 - jan. 2015 Zagonski preizkusi B6
- februar 2015 Poskusno obratovanje B6

Na razpis za opremo, ki je bil verjetno zahteven, ste prejeli ponudbi Alstoma in Siemens-Hitachi. Izbran je bil Alstom. Kaj je botrovalo temu izboru?

Razpis je bil pred objavo pregledan s strani EIB. Dokumentacijo je prevzelo več podjetij, ponudbo sta dali prej omenjeni. Alstom je dal ponudbo za 650 milijonov evrov s 25 milijoni evrov rezervacije in Siemens-Hitachi za 720 do 770 milijonov evrov s 30 milijoni rezervacije. Siemens je bil izločen pravzaprav zaradi neustreznega kotlovnega dela, ki ni ustrezal razmeram razpisa. Moram povedati, da je to ponudba konzorcija in da je v bistvu Siemens oddal vrhunsko pripravljeno ponudbo, zatajil je Hitachi pri prej omenjenem delu. Glede na to, da smo prej veliko sodelovali s Siemensom, je tudi za nas ta izbira pomenila ustavljanje nekaterih stvari in tudi finančno neugodne posledice.

Tečejo dela v skladu s plani?

Zelo se trudimo, da dela tečejo v skladu s plani. Zaenkrat nam z odlično projektno skupino to uspeva.

Sliši se, da je bilo pridobivanje dovoljenj dolgotrajen postopek. Imate občutek, da ni stekel po naravni poti?

Saj veste, dovoljenja ... Prostorski načrti so potekali izjemno dobro, saj smo jih delali skupaj z Občino Šoštanj. Vse pohvale vsem udeleženi, še posebej uslužbencem in prejšnji ter sedanji upravi Občine Šoštanj. To je lahko vzorčni primer, kako smo lahko skupaj najboljši. Pri ostalih dovoljenjih pa se je zelo zatikalo, vendar smo bili kos tudi tej nalogi.

V vmesnem obdobju je bilo kar veliko besed na temo gradnje v Šoštanju ali drugje. Takrat ste trdno stali za svojimi odločitvami. S katerimi argumenti?

Moje mnenje je, da je potrebno slovensko energetiko prenoviti. Sem velik zagovornik racionalne rabe energije in obnovljivih virov. Samo kaj, ko vse to ne zadovoljuje naših potreb. Tudi kot dodatek nuklearna energija ni dovolj. Potrebna je še energija iz fosilnih goriv, kot sta premog in zemeljski plin. Za plin vsi vemo, da je zelo nezanesljiv. Se spomnimo letos januarja? In tako potem vsi spoznajo, da brez boljšega izkoriščanja premoga v

električno energijo le ne bo šlo. In tu je ta najtrši argument blok 6. Če ponovim, blok 6 bo manj obremenjujoč za okolico, imel bo nižjo lastno ceno, omogočal bo boljše konkurenčnost slovenskega gospodarstva in zagotavljal bo stabilna delovna mesta.

Je garancija vlade RS Slovenije potrebna oziroma kakšni so viri financiranja pri objektu, ki velja okoli milijarde evrov?

Garancija Vlade RS Slovenije ni nujno potrebna, je pa strahotno dobrodošla. Z garancijo države se stroški financiranja zelo pocenijo, saj, kot vemo, vsak denar stane, vsako vračilo je potrebno garantirati. Vsaka bančna garancija je strošek, če ni potreben, je dobro za vse nas. V primeru garancije države zagotovo prihranimo čez 150 mio EUR. Takšen koncept garancij bi lahko bil potem dober zgled za vse nadaljnje investicije, kot so srednja Sava, HE na Muri, prečrpovalna elektrarna Kozjak, NEK 2 in ostalo. Viri financiranja so sledeči: 50% Evropska investicijska banka in Evropska banka za razvoj, 30% lastna sredstva in 20% posojila komercialnih bank in projektno financiranje.

Po vašem terminskem planu bi bila gradnja zaključena leta 2014. Kaj pa potem?

Glede blokov TEŠ bosta zagotovo zaustavljena še bloka 3 in 4, medtem ko blok 1 ne bo obratoval od marca naslednjega leta, blok 2 pa je že sedaj trajno ustavljen. Do leta 2027 bo še obratoval blok 5 s plinskima turbinama, naprej pa še samo blok 6. Včasih po tihem razmišljam o bloku 7 ...

Termoelektrarna Šoštanj 2009

Termoelektrarna Šoštanj 2014

Kakšna je zaposlitvena dinamika v TEŠ, tudi glede na čas recesije?

TEŠ za svoje obratovanje in zagotavljanje zanesljivosti obratovanja skozi vzdrževanje potrebuje takšno število zaposlenih, kot jih imamo sedaj. Veliko stvari smo že optimirali in racionalizirali, tako da je nas malo pod 500 zaposlenih.

Torej v Šoštanju ta hip še ni bistveno več delavcev. Predvideva se večji priliv. Kje bodo ti ljudje?

Veliko je očitkov, da v TEŠ delajo samo domačini. V veliki meri je to tudi res, saj je razumljivo, ker so najcenejši. Že na primer nastanitev ni potrebno najemati, saj ti delavci stanujejo doma, imajo družine, otroci hodijo v šole, partnerji v raznorazne službe. Okolice se s tem krepi in razvija. Za vse nas je to boljše, kot če bi pri nas storitve opravljajo tujci, mi pa imeli nezadovoljno okolico. Vendar vsega ne moremo opraviti sami. Že letos bomo v remontu blokov 14 meseca avgusta in septembra potrebovali tujo delovno silo. Kje bodo nastanjeni? Zagotovo nekje v bližini TEŠ-a, saj nam je poznano, da ima Občina Šoštanj v obliki privatnih lastnikov zelo dobre namestitvene zmogljivosti. Z zadovoljstvom gledam na vse Šoštanjčane, ki znajo izkoristiti priložnost trenutnih delavcev. Mogoče so to začetki turizma, kjer se rabijo gostinci, prenočišča, frizerji, zdravniki, rekreatorji, trgovci, rokodelci, ...

Bilo je slišati idejo o vodnem mestu, ki naj bi bilo na Družmirskem jezeru in ki naj bi v času velikega priliva delavcev »pokrilo« problematiko nastanitve, potem pa bi mesto ostalo kot turistična atrakcija. Je ta ideja realno zasnovana, so na tem področju sploh kakšni premiki?

Smeh ... Tako realna, kot je bila leta 2005 zasnova za blok 6.

Ne poznam, kakšni so bili prvi odzivi, ko je prihajalo do idej za Benetke. Predstavljam si, da so zelo podobni odzivi tudi za »naše vodno mesto«. Pri tem projektu si želim slišati čim več vizij. Sam menim, da je potrebno jezeru dati neko splošno prepoznavnost. Kot ste na začetku omenjali vizionarsko idejo, lahko tudi tukaj podam nekaj podobnega. Če si nalijemo čistega vina, Družmirsko jezero ni tako atraktivno kot na primer Blejsko.

Tudi sam grem dosti raje kampirat ob Bohinjsko jezero, kot bi si za teden dni postavil šotor tik pod TEŠ-em. Bodimo realni. Večina Zemljanov raje gleda gore kot elektrarne.

Ali bi imel kdo kaj proti, če bi bile na jezeru v prihodnosti prijetne restavracije, zabavišni lokali ali na primer mini obrtna cona, kjer bi se poleg raznoraznih mizarskih, elektro in ključavničarskih izdelkov izdelovali roboti za razne industrije? Je preveč vizionarsko? Morebiti start in cilj veslaške regate, morebiti plavajoči rastlinjaki z okrasnimi cveticami ali zelenjavo? Nad vsem tem bi lahko bile še sončne celice, ki bi bile skupaj največja sončna elektrarna v Sloveniji. Tukaj je še veliko čičč-jev. Kar malo težko mi je, ker nam zmanjkuje časa za realizacijo vseh idej. Potrebno bo skupaj spraviti

ekipo prizadevnih Šoštanjčanov in Šalečanov, da speljejo naše Benetke. Smo na dobri poti, da nam to uspe.

V svojem mandatu, ki ga imate v TEŠ-u, ste doživeli veliko sprememb oziroma jih sami doprinesli. Kaj bi naredili drugače, če se ozrete nazaj; če pa se ozrete naprej, kaj boste storili v prihodnosti?

Za nazaj nič drugače! Za prihodnost pa želim predati elektrarno in okolico v takšnem stanju, da nas bodo naši otroci in vnuki pohvalili, ker smo razmišljali o njih. Velikokrat mi pride na misel, da so nam Zemljo, bližnjo okolico in elektrarno posodili naši otroci v upravljanje. Ne bomo jih razočarali!

KDAJ	ZVRST	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden				
petek, 1.5.	planinstvo	Planinski izlet Hotemež- Svibno (lahka pot)	Posavsko hribovje	Planinsko društvo Šoštanj
petek, 1.5. ob 12:00	srečanje	Prvomajsko srečanje krajanov Občine Šoštanj na Pristavi (igra ansambel Bratov Poljanšek)	Prireditveni prostor Pristava	Turistično društvo Pristava
petek, 1.5. ob 20:00	košarka	Elektra Esotech : Hopsi Polzela (Liga UPC za prvaka – prenos na ŠPORT TV)	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
nedelja, 3.5. ob 11:00	gasilstvo	Florjanova nedelja in prevzem novega društvenega praporja ter veselica z ansamblom Minutka	cerkev sv. Florjana	Prostovoljno gasilsko društvo Šoštanj - mesto
nedelja, 3.5. ob 16:00	predstava	Lutkovna predstava: Afriška pravljica (Lutkovno gledališče Velenje)	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
2. teden				
ponedeljek, 4.5. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
torek, 5.5. ob 17:00	delavnica	TORKOVA PETA - ustvarjalnica za otroke in starše	Kulturni dom Šoštanj	Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje
torek, 5.5. ob 17:00	nogomet	Šoštanj : AHA Emmi Bistrica (Štajerska liga v nogometu)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
torek, 5.5. ob 19:00	religija	Srečanje z misionarjem p. Mihom Drevenškom iz Zambije	Cerkev sv. Mihaela	Župnija Šoštanj
sreda, 6.5. ob 16:00	lokalna samouprava	Javna obravnava občinskega podrobnega prostorskega načrta za blokovno gradnjo v Metlečah	sejna soba občine Šoštanj	Občina Šoštanj
sreda, 6.5. ob 20:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Hoče (Liga za popolnitev 2. DOL moški)	Športna dvorana Šoštanj	Odbojarski klub Šoštanj Topolšica
četrtek, 7.5. ob 16:00	pravljice	Ura pravljic za otroke od 4. do 8. leta starosti	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
sobota, 9.5. ob 10:00	religija	Srečanje zakoncev jubilentov s slovesno zahvalno sveto mašo	Cerkev sv. Mihaela	Župnija Šoštanj
sobota, 9.5. ob 20:00	košarka	Elektra Esotech : Luka Koper (1. A SKL oz. Liga UPC za prvaka)	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
3. teden				
ponedeljek, 11.5. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
sreda, 13.5. ob 08:00	pohodništvo	Pohodniški izlet Ciganija - Uršlja gora 1699m	Šentvid - Uršlja gora	Pohodniška sekcija Društva upokojencev Šoštanj
četrtek, 14.5. ob 16:00	pravljice	Ure pravljic za otroke od 4. do 8. leta starosti	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 14.5. ob 18:00	razstava	Skupinska likovna razstava: Oskar Sovinc in Peter Petrovič	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
četrtek, 14.5. ob 19:00	svečanost	Podelitev priznanj najboljšim športnikom, šp. delavcem in športnim društvom Občine Šoštanj za leto 2008	Kulturni dom Šoštanj	Športna zveza Šoštanj
sobota, 16.5. ob 9:30	koncert	Glasbena šola v Kajuhovem parku	Kajuhov park	Glasbena šola FKK Velenje - oddelek Šoštanj
sobota, 16.5. ob 17:00	nogomet	Šoštanj : Pohorje (Štajerska liga v nogometu)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
sobota, 16.5. ob 18:00	taborništvo	Proslava ob 50. obletnici taborništva	Kulturni dom Šoštanj	Rod Pusti grad Šoštanj
4. teden				
ponedeljek, 18.5. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
četrtek, 21.5. ob 16:00	pravljice	Ure pravljic za otroke od 4. do 8. leta starosti	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 21.5. ob 19:00	koncert	Koncert MePZ upokojencev Šoštanj	Kulturni dom Šoštanj	Društvo upokojencev Šoštanj
nedelja, 24.5. ob 16:00	predstava	Lutkovna predstava: Rdeča kapica (Lutkovno gledališče Velenje)	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
5. teden				
ponedeljek, 25.5. ob 18:00	bridge	Redni tedenski turnir bridga	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
četrtek, 28.5. ob 16:00	pravljice	Ure pravljic za otroke od 4. do 8. leta starosti	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
petek, 29.5. ob 15:00	igre	Zaključna prireditev Vrtca v naravi	Igrišče v Florjanu	Vrtec Šoštanj
petek, 29.5. ob 19:00	predstavitev	Galerijski večer	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 30.5.	planinstvo	Planinski pohod od Kotelj do Belih Vod (lahka pot)	Kotlje - Sleme - Bele Vode	Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 30.5. ob 17:00	nogomet	Šoštanj : GIC gradnje Rogaška (Štajerska liga v nogometu)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj

Podobe kulture

Večer koncertne harmonike

V prečudoviti svet harmonike sta številne goste v začetku aprila s koncertom povabila **Izidor Kokovnik** in **Lidya Shmidl**. Izidor Kokovnik je bil gost v Šoštanju že drugič, Schmidlova pa se je v mestni galeriji predstavila prvič. V dobro uro trajajočem koncertu sta izvajala različna dela avtorjev Domenico Scarlattija, J. S. Bacha, Georga Katzerja, Leoša Janačeka, Fritza Doblerja, Igorja Stravinskya in Juraja Hatika.

Izidor Kokovnik je rojen leta 1985 in se je začel s

Prejela je 3. nagrado na tekmovanju Mladi igrajo v solo kategoriji ter prvo nagrado s harmonikarskim kvintetom, v katerem je dejavna na državnem nivoju, udeležila pa se je še številnih drugih tekmovanj.

Zavod za kulturo, ki je bil organizator večera, skuša s takšnimi nastopi ugoditi glasbeno zahtevnejšim okusom.

M.K.

Pod oboki Galerije Joži Kališnik

Pričakovano veliko zanimanje je v Šoštanju in širše povzročila gostja marčevskega Galerijskega večera **Joži Kališnik iz Kamnika**, poznana od časov nastopanja z **ansablom Avsenik** in nato sodelovanja z Mihom Dovžanom, Igorjem in Zlatimi zvoki ter drugimi glasbenimi ustvarjalci na slovenski sceni. V večeru, kjer ni manjkalo njene pesmi, smo jo spoznali še

z druge plati življenja. Ne glede na to, da Joži Kališnik še vedno aktivno nastopa in poje na najrazličnejših prireditvah, se v zadnjih letih posveča tudi literaturi, in to iz uredniškega vidika. Invalidki Janji Blatnik je pomagala urediti tri knjige, pretresljive izpovedi trpljenja, ki ti ga naloži življenja, izredno delo je tudi o Kati Turk, ljudski umetnici in pastirici z Velike planine. Njeno srečanje z Janjo Blatnik, žensko, ki z izjemno voljo premaguje tegobe svoje invalidnosti, posledice napačnih zdravljenj, je v Joži Kališnik pustilo velik pečat. Tudi znanstvo s Kati Turk, ki je trajalo leta in leta, je prineslo izjemno delo, ki je bogato z več vidikov. Tudi nasploh se zdi, da je njena življenjska pot zaznamovana z mnogimi dobrimi deli. Izhaja iz številne družine iz Kamnika, kjer je bila doma pesem in glasba in ta tradicija se nadaljuje tudi preko njenih otrok, sina in hčere. Rada nastopa na dobrodelnih prireditvah in ji ni žal časa, denarja in poti, ki ga posveča ljudem.

Tudi njeno glasbeno ustvarjanje in nastopi z **Božom Matičičem**, ki ga visoko ceni, ni naključje, saj ji je stal ob strani ob njenih projektih v preteklosti in tudi danes. Zato ni čudno, da je bil ravno on njen glasbeni gost in je kljub častitljivi starosti 83 let profesionalno preigral najrazličnejše melodije. Tudi beseda mu je odlično tekla in med spomini so tudi spomini na maršala Tita, kateremu je igral njegove najljubše slovenske skladbe. V pogovoru, ki ga je vodila **Milojka Komprej**, se je Joži navezala tudi na čase sodelovanja z ansablom Avsenik, ki so lep spomin in hkrati izkušnja, kako je v svetu profesionalne glasbe. Številna potovanja po tujini z ansablom nosijo v sebi tudi kup doživljajev. Na prireditvi je bilo mogoče tudi kupiti knjige, Joži Kališnik pa je vse obiskovalce tudi obdarovala.

M. K.

Odljučna Izidor in Lydia / foto: Dejan Tonkli

harmoniko ukvarjati v sedmem razredu osnovne šole. Nadaljeval je na Umetniški gimnaziji v Velenju, kjer se je pri **prof. Zmagu Štihu** začel resno ukvarjati s klasičnimi kompozicijami. Z odliko je opravil maturo, študij je nato nadaljeval na Visoki šoli Franza Liszta v Weimarju. Prejel je srebrno plaketo za 3. mesto na tekmovanju mladih glasbenikov Slovenije leta 2002, leta 2008 pa srebrno plaketo, 2. mesto in posebno priznanje žirije za najboljšo izvedeno skladbo slovenskega avtorja. Pripravlja koncerte v Sloveniji in Nemčiji.

Lydia Schmidl je rojena leta 1988 v Vzhodni Nemčiji. Že pri osmih letih je začela obiskovati pouk harmonike. Svoje učenje je nadaljevala na Gimnaziji Zwickau, od leta 2007 študira na Visoki šoli za glasbo v Weimarju pri **prof. Ivanu Kovalu**.

Joži Kališnik in Božo Matičič sta navdušila z besedo in glasbo / foto: Dejan Tonkli

Kavarniški večeri:

NA KAVI S CIRILOM ZLOBCEM

V aprilu se je v Kavarni Šoštanj zgodil kavarniški večer, ki naj bi bil po besedah **Kajetana Čopa**, direktorja Zavoda za kulturo Šoštanj, prvi v nizu takih večerov. Namen takih večerov naj bi bile predstavitve znanih osebnosti, ki se mogoče ne pojavljajo v javnosti toliko, kot bi bilo zaželeno oziroma kot bi si zaslužili. Večer je vodil **Črt Škodlar**, znano televizijsko ime, kot gost je tokrat sodeloval **Ciril Zlobec**.

Ime Cirila Zlobca je najpogosteje povezano z pesnikovanjem in pisateljevanjem, seveda pa je Ciril Zlobec tudi prevajalec, novinar in publicist, urednik in nekdanji politik. V pogovoru s Črtom Škodlarjem so bili prisotni priča izredno subtilni pripovedi gosta o domu in otroštvu na Krasu, kjer je bil eden izmed sedmih otrok. O takratnem življenju (Ciril Zlobec je rojen leta 1925), ko je na Primorskem vladal vpliv fašizma, o materi, ki ga je učila delavnosti, in o trdem, kmečkem življenju. Navezal se je tudi na svoje kasnejše delo in življenje in na preko 100 literarnih del, ki jih je napisal. Ciril Zlobec je tudi prebral nekaj pesmi, ki se navezujejo na ljubezensko in drugo tematiko, ter nekako šaljivo poudaril, da

se je Italijanom maščeval na takšen način, da je prevajal njihova dela v slovenski jezik, ker baje tu lepše zvenijo.

Ciril Zlobec je član štirih akademij, objavljal je že pred vojno, napisal je dva romana in nekaj pripovedniških del, radijsko igro ter pripravil antologijo slovenske poezije ter izbor italijanske

lirike. Njegova dela so prevedena v tuje jezike. Je tudi prejemnik več nagrad, od Prešernove do Župančičeve. **Naslednji kavarniški večer bo 19. maja ob 19. uri najverjetneje z Mišo Molk.**

Milojka Komprej

Ciril je bil živahen Črtov sogovornik, oba pa Primorca / foto: Dejan Tonkli

Ob prazniku žena

Ob materinskem dnevu se je v Kulturnem domu Šoštanj predstavil **Pihalni orkester Zarja iz Šoštanja** in seveda pričakovano napolnil dvorano. Koncert je vsakoletno darilo materam in ženam, kar je lepa in izredno lepo sprejeta gesta. Pihalni orkester ni igral sam. Številne poslušalce so razvajali gostje: **ansambel bratov Avbreht, Grajski muzikanti, ansambel Hey, Pika poka in Lofirovci**. Pred domačo publiko sta se predstavili solistka **Helena Gril** in **Irena Vrčkovnik**, ki pa je pela v duetu z **Miranom Šumečnikom** (zanimivost: aranžma skladbe, prirejene za pihalni orkester je delo Jožeta Privška, komad

pa je bil prvič javno zaigran). Da so v vrstah naše godbe sami odlični glasbeniki, tako vemo, so se pa tokrat nekateri predstavili tudi kot solisti: **Manja Globačnik, Špela Osterc** in **Špela Vrčkovnik** na flavtah, solo na pikolu pa je igrala **Špela Obšteter**. Skratka, lepo in doživeto, kot znajo godbeniki in ostali sodelujoči. Z Miranom Šumečnikom, dirigentom orkestra, smo ob tej priliki spregovorili o načrtih.

Pihalni orkester se pripravlja na snemanje zgoščenke, na tekmovanje v koračnicah, ki bo v Mengšu 30. maja, in na tekmovanje v Avsenikovi skladbi, ki bo 4. julija na Gorenjskem.

Milojka Komprej

Nastopajoči so navdušili / foto: Dejan Tonkli

JOŽE SVETINA, slikar, samostojni umetnik

Umetnost, pa naj je to naravna, abstraktna ali sakralna, je unikatna. Govori po svoje. Pozoren opazovalec utegne razbrati trenutno dogajanje v okolici, v času nastajanja umetnine. Bolj senzibilni pa začutimo umetnikovo razpoloženje v trenutkih ustvarjanja njegove stvaritve. In kdor ustvarja, dvakrat živi!

Že v osnovni šoli so opazili njegovo nadarjenost za oblikovanje lesa (že takrat je namreč izdeloval jaslice!) in predvsem za slikanje. Dajali so mu vse možnosti za nadaljnji študij, ga vzpodbujali, da bi se vpisal na likovno akademijo. Njegov interes takrat pa je bil, čim prej se osamosvojiti in priti do svojega poklica! Kot osnovnošolec je počitniško delo opravljal pri tamkajšnjem mizarju, kar je bilo zelo naporno. Poleti mizarško delo, jesensko-zimske mesece pa se je posvečal izdelovanju jaslic. V Vitanju, kjer je živel 6 let, tam poučeval, so tudi njegovi začetki slikanja, razstavljanja.

Ko se je pred pribl. 42 leti iz Vitanja preselil v Zavodnje nad Šoštanjem, bil vodja tamkajšnje podružnične šole in se je imel priliko tudi podrobneje seznaniti z deli Ivana Napotnika ter se srečati s pomembnimi kiparjevimi prijatelji in z njimi ustvariti prijateljsko vez.

Ob času šolanja, odločanja za nadaljnji študij, opravljanja izpitov likovnega in tehničnega pouka se je srečal s kiparjem Aleksandrom Kovačem, ki je bil tedaj operni pevec; solist v Mariborski operi, obenem pa je ustvarjal kot kipar. Ta ga je, že v samem začetku postavil pred dejstvo z vprašanjem: »Jože, ali boš po končani šoli učil ali slikal?« Jasno mu je takoj odgovoril: »Moj namen je slikanje!«

Nato sta s kiparjem Kovačem, ki je delal skulpture, večinoma gledališke tematike, s številnimi razstavami tako rekoč »prekrižarila« Slovenijo. »Takrat je resnično moja ustvarjalnost bila na visokem nivoju!« pove Svetina. *Samostojno prvo razstavo slik je imel 1968 leta v Rudarskem domu Velenje.* Odziv je bil izreden in večino slik je prodal. Nato so se razstave kar vrstile. *Slikal je večinoma s tehniko akvarel in olje na platnu v impresionističnem stilu.* Nekaj let kasneje je Jože razvil novo tehniko: olje na les, na temo otroci; šolarji pri različnih opravilih. *Slikar Svetina črpa tematiko iz svojega okolja, kjer živi. Na mojstrski način mu uspeva na*

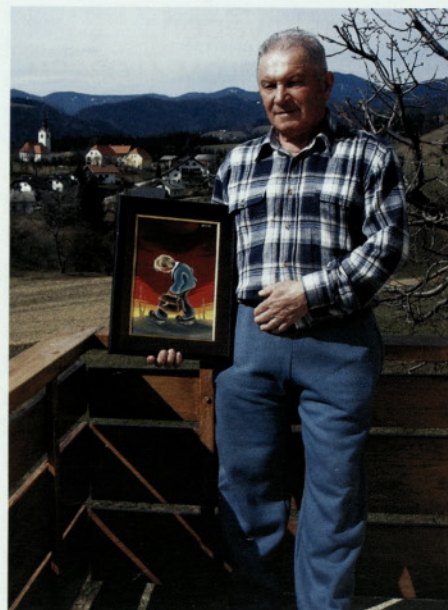
platno prenašati utrip življenja v naravi. Z živimi barvami, ozadji pa na jasen način opazovalcu prenese način svojega razmišljanja, podoživljanja in opazovanja naravnega okolja ter dogajanja v njem. Hudourniškim potočkom, osamelim viharnikom, kapelicam, starim hišam je poklonil posebno darilo - večnost. Slike na platnu, lesu, steklu bodo namreč ostale skozi desetletja »ujete v trenutku«. Neprecenljivo darilo. V svojih mojstrovinah skozi številne razstave nagovarja obiskovalce: naključne, mimoidoče, poznavalce ali pa zgolj ljubitelje slikane umetnosti. Poleg slikanja je tudi lovec, zato mu je zelo blizu tudi živalski svet, in vsakič, kadar slika v naravi, domov prinese delček le-te, z zanosom pove. Odlično mu uspe združiti svoje delo s prostim časom. Na izviren, avtentičen način lovska doživetja prenese na platno. Zimski čas v svojem ateljeju slika v tehniki *olje na steklu.* V tej težki in zahtevni slikarski tehniki (slika se namreč nanaša na nasprotno stran stekla, torej zrcalno!) je našel svoj način ter ga v vseh detajlih dovršil do perfekcije.

Njegova dela so prisotna po vseh kontinentih. V času razstave na Švedskem si je njegove slike z zanimanjem ogledal tudi legendarni Ingemar Stenmark. Le-ta je bil takrat na službenju vojaškega roka. Iz rok našega umetnika je dobil darilo: dečka na bloških

Jože Svetina na svojem domu / foto: SiA

smučkah! Svetina še pove, da je ob priliki, ko sta ameriška predsednika Clinton in kasneje G. W. Bush obiskala Ljubljano, sliki poklonil tudi njima. Oba sta se mu tudi s pismom na pristen ter oseben način zahvalila.

Jože Svetina med svojimi deli / foto: SiA

Do sedaj je bil prisoten na številnih slikarskih kolonijah, ilustriral je več knjig. Za umetniška udejstvovanja pa je prejel *priznanje za izvirnost v Murski Soboti in Svelozarevu, srebrno plaketo in diplomo Diane, zlato plaketo kurirjev Slovenije, plaketo in priznanje Bologne, priznanje v Zagrebu in Varaždinu, plaketo in diplomo ZZB NOV Celje itd.*

Še letos bomo njegova dela lahko videli in o njem še veliko slišali, se z njim morda tudi osebno srečali, saj pripravlja osrednjo razstavo OKTOBRA ob svoji 75-letnici v MESTNI GALERIJI v ŠOŠTANJU. Še prej, v juniju, pa bo razstavljal v občinskih prostorih v Vitanju, saj je ravno v tem kraju pravzaprav tudi začel s svojim delom.

Za konec ga povprašam, kaj ga v življenju najbolj osrečuje, navdihuje. Preprosto mi pove, da je zanj navdih lep in čist dan. Osrečuje pa ga spoznanje, da zna tudi povprečen kmet oz. delavec ob vsej svoji (pre)zaposlenosti opaziti čarobne barve sončnega zahoda. Posebej poudari, da mu ogromno pomeni spremno-uvodna beseda gospe Milojke Komprej na njegovih razstavah kakor tudi Oktet Zavodnje, ki njegovim številnim razstavam s svojim petjem dodaja edinstven pridih. Za Šmartno pod Šmarno goro, kjer se je rodil, mu dodam, da je to lep kraj, a hitro dobim odgovor, da je vsak kraj v Sloveniji zase lep. Resnično je tako. **In, Jože, še nadalje najdete v vsakem novem sončnem vzhodu novo, še bolj živo obarvano podobo, navdih!**

STONE PEČOVNIK, vaški muzikant

Težko si predstavljam kakšno vas ali zaselek brez znane vaške gostilne, ljudi, ki so v tem kraju nekaj posebnega, ali ... vaških godcev. Glasba je tista, brez katere skorajda ni življenja! No, vsaj tistega »ta veselega dela« ne!

Znani vaški godec *Tone Pečovnik* ali 'Konovšek Tonč', se je rodil pred 76 leti. Mirno lahko rečem, da je za Ravenčane kar sinonim smeha in dobre volje. Znan je daleč naokoli po številnih veselicah, kulturnih prireditvah ter 'ohceti', na katerih je igral. Najprej v duetu s 'Srakovikovim Tinčem'. Ko je le-ta prenehal odložil harmoniko, sta 'špile' nadaljevala s 'Srakovškim Tončem', in ko je tudi ta prenehal, sta 'tradicijo' vaških godcev nadaljevala s 'Strnakovim Tonetom', kasneje se jima je pridružil še Medved Jože (po domače Kocov Jože). Nastal je trio, ki je imel preprosto ime **Stari Ravenčani**.

Igrali so na najbolj 'nepogrešljive' instrumente, kot so: harmonika (njo je najbolj obvladal 'Strnakov' Tone), klarinet ('Konovski' Tone) in bas ('Kocov' Jože). Ko ga vprašam, če se slučajno spomni, na koliko ohceti je igral, omeni število 484! Drugače ne bi vedel povedati, a ob urejanju fotografij z 'ohceti' je prišel do takšne številke. Seveda, vseh objavljenih fotografij včasih tudi ni dobil, a veliko jih le ima. Skrbno jih hrani. Tako, za obujanje spominov na stare 'cajte' ... To so res bili cajti veselice in, kar se ohceti tiče, so bile v »zlatih« povojnih cajtih skorajda maratonske. Jedlo se je, plesalo, pilo in pelo, nato so malo oddremali, pa naslednji dan ponovno naprej, nato še en dan ... »Trajalo je tri ali dostikrat še več dni! Kar na domovih, čisto preprosto, po domače. Ljudje so imeli takrat več časa za veselje in so vsako kmečko opravilo združili s petjem, pripovedovanjem šal, obvezno pa je bil prisoten vsaj en muzikant. Sploh pa ob večjih praznikih! Časa pa so tudi imeli veliko več kot danes. No ja, saj šihta ni bilo, in ljudje so večino delali na kmetih, da se je vsaj preživeti dalo,« se spominja. Kdo ve, koliko ponedeljkov (nekdaj so bile poroke ob ponedeljkih in trajale vse do petka!), kasneje sobot je preživel po 'špilih'. Kot mladenič je pričel igrati na klarinet. Zgodilo se je, da je k njim prišel muzikant in ko je harmonika zapela, je s svojim klarinetom pritegnil njenemu taktu. Hitro je ugotovil, kako lepo zveni to skupaj, klarinet in harmonika. Pa še oče so ga tako prigravarjali, naj vendar začne igrati. Od takrat naprej sta hodila s Srakovikovim Tinčem skupaj igrati. Pred 52 leti je to bilo, se še spominja. Nikoli pa ni obiskoval kakšne glasbene šole ali imel glasbenega učitelja! Igral je po posluhu. Zelo radovedna mu prisluhnem, ko mi prične živo

opisovati 'pripetljaj', ki se je zgodil že kar na prvi ohceti (takrat sta igrala skupaj s 'Srakovnikovim Tinčem' leta '49) 'Takole je bilo:

»Kotsem že omenil, so ohceti takrat trajale nekaj dni, zato so svatje nekje po polnoči odšli malo spat. Kdor je pohitel, je dobil posteljo v spalnici, kakšni kamrici, na podstrešju, no, spat pa so odšli tudi na skedenj. Midva, muzikanta, camer in družica ter slaba polovica svatov smo vzdržali do približno tretje ure zjutraj. S harmonikarjem sva poskerbela za ostale svate. Prinesla sva slamo v hišo in jim lepo postlala kar po tleh. Počitka je bilo res bolj malo, kajti kaj kmalu se je pričelo svitati, muzikanta pa sva jim silno ponagajala. Ko se je naredil dan, vstopi v skedenj glavna kuharica ter zakliče:

»No, muzikanta, kje imata sedaj svate, takoj jih spravita za mizo!« Seveda sva pohitela, s sabo sva vzela še camerja in družico ter nosila, kar takšna, kot so na kolinah za prašiče nosit. Ker včasih je bila pri nas takšna navada, da smo svate morali zbuditi z muziko! Če jih še to ni prebudilo, smo jih naložili na tista nosila in jih odnesli v hišo, tam pa smo jih na en kup zmetali; po dolgem in počez. Ko tako znosiva vse, pa vendar ugotoviva, da manjkata še starešina in starešinka. Pohitela sva nazaj na skedenj ter tam v enem kotu zagledala velik kup sena, pokrit z deko. »Aha, tak tukaj sta,« sem na glas rekel pa stopil bližje. Ob steni je stal stari 'vejtnek'. Takoj ga usmerim v tisti

»STARI RAVENČANI« od leve: Tone Pečovnik, Tone Goršek ter Jože Medved

kot, kjer sta ležala onadva. 'Vejtnek' je pričel vrteti moj harmonikar, jaz pa sem pričel vrteti staro slamoreznico! To je ropotalo in pihalo, da je tisto seno kar po zraku plavalo. Onadva pa sta kričala, in držala tisti konec dekne, da ga preprih ne bi odnesel. Izpod dekne pač nista mogla pogledati, kaj se dogaja. V to slamoreznico, ki sem jo poganjal, pa je bilo položenega tudi nekaj sena. Na tisto seno pa je starešinka odložila tudi svojo kiklo in

Tone Pečovnik v »nedeljski izdaji«

pa nogavice, ko je odšla spat, zato je najprej rezalo seno, naenkrat pa so tam zraven pričele padati tudi neke velike cunje! Takrat sem rekel: »No, poglej, ta slamoreznica, kako dobra je. Ne reže samo slame, tudi neke cunje letijo zraven.« Starešinka je takrat pričela kričati: »Joj, moja kikla ...«, a je že bilo prepozno. Kosi oblačila so ležali po tleh; sesekljani na koščke.«

Komičnih dogodkov seveda na nobeni ohceti ni manjkalo, a ta je izstopal. Biti muzikant nekdanj in danes je razlika. Že po dolžini ohceti. Posvečati se je bilo potrebno svatom, saj smo bili muzikantje tisti, ki smo družbo 'gor držali'. Danes se mi zdi, da vse to tone v pozabo. Ni več toliko poudarka na veselju, glasbi. Da je le obred čim prej mimo

... Sodobni 'cajti' so prinesli sintesaizerje pa razne glasbeno-mešalne naprave, peti se da tako, da usta samo odpiraš, vse ostalo aparature naredijo namesto glasbe 'v živo'. Ja, ta sodobni 'cajt', kaj vse nam je prinesel in za koliko stvari bo prikrajšal, ne samo mene, tudi moje vnuke,« še ugotavlja.

Kot trio so v zasedbi igrali kakšnih 20 let. Vse dokler ga ni '99. leta doletela hujša bolezen, ki je zahtevala dolgotrajno okrevanje. »In ko enkrat aktivno igranje opustiš, je počasi konec. Tudi do razhajanj je v triu prišlo in za klarinet poprime zmeraj redkeje...«

Že od otroštva ga je zanimalo pravzaprav vse. Da se je le delalo in dogajalo ... Vedno je poprijel za vsako delo. 'Deklica za vse' je še danes. A največ truda vseeno vlaga v kmetovanje. Kolikor mu seveda dandanašnji zdravje dopušča. Izvedela sem tudi, da bosta meseca maja z ženo praznovala zlato poroko! »Vse dobro jima želim in se že dogovorim, da pridem na biserno poroko.«

SiA

1. maj 2009 (petek) – sv. Jožef Delavec, praznik dela – maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. uri,
- šoštanjka mestna cerkev ob 19. uri,
- Sv. Križ nad Belimi Vodami ob 10. uri.

3. maj 2009 – 4. velikonočna nedelja, nedelja Dobrega pastirja – nedelja duhovnih poklicev – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri,
- Gaberke ob 9.45,
- Sv. Florjan ob 11. uri.

4. maj 2009 (ponedeljek):

- Pri Sv. Florjanu bo maša ob 18. uri.

9. maj 2009 (sobota) – srečanje zakoncev jubilantov:

- V šoštanski župnijski cerkvi bo ob 10. uri slovesna sveta maša z zakonci jubilanti. Vabljeni vsi zakonci, ki letos obhajate zakonski jubilej, deljiv s številko 5 (5, 10, 15, 29 itd.).

10. maj 2009 – 5. velikonočna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri,
- Topolšica ob 9.45.

12. maj 2009 (torek) – srečanje z misijonarjem iz Zambije

V šoštanski župnijski cerkvi bo ob 19. uri sveta maša, ki jo bo vodil misijonar Miha Drevenšek. Spremljala pa ga bo tudi glasbena skupina iz Zambije. Lepo vabljeni.

17. maj 2009 – 6. velikonočna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri

slovesnost prvega svetega obhajila,

- Gaberke ob 9.45.

24. maj 2009 – 7. velikonočna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30, ob 10. uri slovesnost prvega svetega

obhajila,

- šoštanjka mestna cerkev ob 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 8. uri.

31. maj 2009 – binkošti – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30. (skupni krst)
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri,
- Zavodnje ob 10. uri,
- Topolšica ob 9.45,
- Sv. Križ nad Belimi Vodami ob 9. uri in ob 10.30.

1. junij 2009 – binkoštni ponedeljek – Marija, Mati Cerkve – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in ob 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri.

7. junij 2009 – nedelja Svete Trojice – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30,
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in ob 19. uri,
- Bele Vode ob 8.30,
- Zavodnje ob 10. uri,
- Gaberke ob 9.45,
- Ravne ob 11. uri.

Cvetnonedeljska zelena procesija na Ljubnem

Ob blagoslavljanju cvetnonedeljskih butaric (snopov, presmecev, idr.), je Slovenija v nedeljo, 5. aprila spet dobila posebno praznično podobo. Čudovito pomladansko vreme je ponudilo enkratne pogoje vsem, ki so odnesli velikonočno zelenje k blagoslovu. Seveda tudi množici drugih, ki si je ogledala tovrstne cerkvene obrede. Imenitno je bilo tudi na Ljubnem, kjer se je domačinom pridružila tudi množica ljudi iz vse Zgornje Savinjske doline in tudi številnih krajev Slovenije.

Ljubno ter tamkajšnja farna cerkev, kjer že 33 let to tradicijo še najbolj vneto negujeta župnik, občinski nagradjenec **Martin Pušenjak** in sedanja županja **Anka Rakun**, sta se na cvetno nedeljo upravičeno ponašala kot največičastnejši kulturni spomenik te vrste v Sloveniji. K blagoslovu so domačini prinesli več sto butaric posebne vrste, imenujejo jih »ljubenske potice«. Številne ideje, ki jih izdelovalci, starejši in zdaj tudi že mlajši krajanji, oblikujejo v tradicionalne izdelke iz lesa ter naravnih materialov (iz vrbe, mačic, barvastih semen, zimzelenega listja, bršljana, šibja idr.), ki prikazujejo domača orodja, nabožne predmete, domače in divje živali, glasbene instrumente, zvonove, stare zgradbe (mlini, žage, gozdarske kočice), splave ipd., so tako postale velik etnografski, turistični in tudi medijski dogodek za Ljubno in Zgornjo Savinjsko dolino. Letošnjo cvetno nedeljo so zaznamovali z novimi izdelki, zelo starimi pripomočki za delo na kmetiji, v gozdarstvu, na polju, pa tudi že zelo moderni pripomočki. Številne »potice« so bile upodobljene kot nabožni predmeti, videti pa je bilo tudi mnogo družin, ki so prinesle k blagoslovu po več tovrstnih izdelkov. Zelo originalen med njimi je bil **Franjo Marovt**, ki vsako leto preseneti z izvirnim izdelkom (večkrat jih izdeluje tudi za nekatere druge kraje). K blagoslovu je prinesel malo staro lokomotivo iz lesa, ki se je kot železen konj Ljubnemu najbolj približala do Šmartna ob Paki (kjer je zdaj dva primerka krasita tamkajšnja železniško postajo in bližnji Mozirski gaj). Franjo, donedavni poklicni voznik avtobusa, sicer pa velik ljubitelj narave in etnografije v svojem kraju, je dejal, da mu je bršljanov list in izdelovanje miniaturnih cvetnonedeljskih praznikov v veliko veselje. Po sprejemu vseh udeležencev slovesnosti, je Martin Pušenjak blagoslovil zelenje in svetovno posebnost »ljubenske potice«.

Jože Miklavc

ŽUPNIJSKO ROMANJE

Od 4. do 7. junija 2009 bomo poromali v srednjo Italijo (Umbrijo, Marke, Abruzzo). Ob sakralnih, kulturnozgodovinskih, naravnih lepotah bomo napajali svojega duha.

ŠMARNICE

Šmarnice bodo pri vseh delavniških mašah v župnijski cerkvi in mestni cerkvi ter pri nedeljskih večernih mašah. V Gaberkah bodo šmarnice vsako sredo in vsak petek ob 17.30. V Topolšici bodo šmarnice vsak torek in četrtek ob 17.30.

SREČANJE ZAKONCEV JUBILANTOV 9. MAJA

V soboto, 9. maja, bo ob 10. uri v šoštanski župnijski cerkvi slovesna zahvalna sveta maša z zakonci jubilanti. Vsi, ki praznujete obletnico zakonskega življenja, deljivo s 5, lepo vabljeni!

SREČANJE Z MISIJONARJEM IZ ZAMBIJE

V torek, 12. maja 2009, bo našo župnijo obiskal p. Miha Drevenšek, ki deluje kot misijonar v Zambiji, s svojo skupino pevcev. Med večerno sveto mašo ob 19. uri v župnijski cerkvi nam bo spregovoril o svojem delu, po maši pa bomo prisluhnili lepi pesmi v afriškem ritmu. Vabljeni!

Ljubenske potice – ena je bila lepša od druge, k blagoslovu so jih krajanji prinesli na stotine / foto: Jože Miklavc

Smučarski center Golte

Slovesen zaključek zimske sezone na Golteh

Na velikonočni ponedeljek so v smučarskem centru Golte uradno zaključili zimsko sezono. Izkupiček je v mejah pričakovanega. Že nekaj časa pa potekajo tudi aktivnosti za izgradnjo novega hotelskega dela.

Kot je povedal direktor **Ernest Kovač**, so v ponedeljek, 13. aprila, zaključili zimsko sezono 2008/09. Zaključek so obeležili s številnimi dogodki in aktivnostmi tudi na Koči pri treh plotih, našteji pa so okoli 400 gostov.

Snežne razmere bi nadaljevanje sezone sicer še omogočale, vendar obiskovalcev ni več toliko, da bi izkupiček pokrival stroške obratovanja. »To je razumljivo, saj so se začele pomladanske športne aktivnosti, pa tudi delo na vrtovih

Direktor centra Golte Ernest Kovač / foto: Marija Lebar

in podobno,« pravi Kovač. Med tokratno zimsko sezono je smučarske proge na Golteh obiskalo približno enako število ljudi kot v minuli zimi, to je okoli 70.000. »Obisk je bil v mejah pričakovanega, čeprav bi lahko bilo gostov tudi do 100.000, če bi bilo ugodno vreme. Letošnja zima je bila sicer s snegom radodarnjša od prejšnje, a je bilo ob koncih tednov, ko imamo največ obiska, večinoma slabo vreme,« pravi

direktor Kovač. »Kar 80 odstotkov naših obiskovalcev je namreč dnevnih gostov, ostali so stacionarni.«

Kljub povedanemu bo po neuradnih podatkih vendarle nekaj ostanka dohodka. Po ocenah se bo prihodek glede na lani povečal za 10 do 15 odstotkov. Zaradi obilnega

snega, dodaja Kovač, so porabili manj električne energije za zasneževanje prog. Vendar pa so za teptanje svežega snega na progah porabili precej več ur s teptalci in porabili okoli 30.000 litrov nafte, kar je povišalo stroške.

Pozitivno je posloval tudi sam hotel na Golteh. »Spremenila se je struktura porabe prehrane, ki se nagiblje bolj na stran hitro pripravljenih in cenejših obrokov. Manj pa je bilo porabe ala kart ponudbe. Potrošnja pijače se ni razlikovala od minulih let. Težko je reči, ali je temu botrovala splošna kriza.«

Glede dograditve hotela, ki bo ponujal 280 postelj, so trenutno v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja. Pri tem je potrebno pridobiti številna okoljevarstvena dovoljenja, med drugim tudi glede zaščitene ptice in obratovanja čistilne naprave, saj leži center na območju, ki spada v varstvo Natura 2000

Zimske Golte

in je regijski park. Verjetno bo treba graditi po fazah. Veliko je odvisno tudi od tega, kdaj bo država objavila razpis za evropska sredstva za turistično infrastrukturo, na katera na Golteh računajo. Izdelali so finančno konstrukcijo, ki predvideva, da bi eno tretjino dokapitalizirali sedanji lastniki – med njimi je tudi Občina Šoštanj – tretjino bi bilo nepovratnih evropskih sredstev, za tretjo tretjino pa bi najeli kredite. Poletno sezono bodo začeli konec junija, Alpski vrt pa bo odprt že prej. Prav tako bodo normalno obratovali v času prvomajskih praznikov. Dejavnosti čez poletje bodo organizirali večinoma na drugih lokacijah oziroma kočah na Golteh, saj bo okolica hotela gradbišče. Prav tako je v gradnji prepotrebna cesta z mozirske smeri skozi Šmihel, od katere bo v prihodnosti na Golteh odvisno marsikaj.

Marija Lebar

V Šmartnem bodo imeli čisto

Konec februarja so v Šmartnem ob Paki pripravili priložnostno slovesnost. Ob tamkajšnji osnovni šoli sta župana Alojz Podgoršek in Vinko Jeraj položila temeljni kamen za izgradnjo kanalizacijskega sistema.

Sistem kanalizacije v Šmartnem ob Paki je del projekta, imenovanega Projekt Mozirje. Nosilka projekta je Občina Rečica ob Savinji, ta pa je bila v času, ko se je projekt oblikoval, še v skupni Občini Mozirje.

Omenjena investicija je del celostnega urejanja odvajanja in čiščenja komunalnih odpadkov in varovanja vodnih virov na povodju Savinje. Za čiščenje povodja Savinje je pripravljenih pet projektov, med njimi tudi že omenjeni. Dolžina kanalizacijskega omrežja v občinah Šmartno ob Paki in Rečica ob Savinji znaša skupaj nekaj več kot tri kilometre. Sredstva za pokritje naložbe zagotavljajo Evropska unija iz

kohezijskih skladov, država Slovenija in lokalne skupnosti. Celotna vrednost je ocenjena na 650 tisoč evrov. Dela naj bi bila zaključena konec tega leta.

Projekt Mozirje bo izboljšal kakovost bivanja, kakovost pitne vode in posledično zdravstveno stanje prebivalcev. Tako bodo zaščiteni naravni viri. Končni namen je vzpostavitev celostnega urejanja odvodnjavanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda na povodju Savinje. S tem bodo doseženi cilji iz Nacionalnega

programa varstva okolja na področju politike varstva voda.

Marija Lebar

Župana Alojz Podgoršek in Vinko Jeraj polagata temeljni kamen
foto: Marija Lebar

PISANKE, KOT JIH ŠE NI BILO - Doroteja Lekše

Zagotovo je mnogim znana in poznana prav posebna dejavnost, s katero se ukvarja gospa **Doroteja Lekše iz Šoštanja**. Zagotovo, kajti od leta 1998 smo njene pirhe, pisanice,

pisanke ali preprosto velikonočna jajčka lahko občudovali v nekaterih medijih, kot so **Slovenske novice, Kmečki glas in Novi tednik**. Ob velikonočnem času smo med pirhi,

ki so bili nagrajeni, skoraj vedno zasledili tudi jajček iz Šoštanja, ki ga je prispevala Doroteja Lekše, nekaj let pa sta z njo sodelovala tudi njena vnuka. Akcija Slovenskih novic, v kateri zbirajo in nato razstavijo najlepše pirhe, traja že skoraj 20 let, gospa Doroteja se je od takrat, ko je bila prvič nagrajena, udeležila skoraj vsako leto. Zadnji dve leti žal ne, a pirhe je vseeno skrbno pripravila.

Najbrž mnogi vedo za njen izreden dar, res pa je tudi, da je gospa obdarjena z izredno skromnostjo in nerada ali pa skoraj ne govori o tem svojem daru. Zato sem bila še posebej vesela, da mi je dovolila v svoj svet ustvarjanja, ki me je, milo rečeno, prevzel. Če sem pričakovala pisanke, kot sem jih navajena, sem se seveda krepko uštel. Jajčka, ki jih poslika, izpraska, gravira, izvotli, oblepi in okraši gospa Lekše, so brez primere. Najbolj čudovito ob tem je, da je resnično občutiti v vsakem krhkem lupinastem predmetu posebnost, natančnost in že kar virtuoznost, ki je vložena vanj. Tisti, ki so njene pisanice že občudovali, vedo, o čem govorim, tistim pa, ki jih niso, priznam, da bom z besedami težko pričarala svoja občutenja in videnja. Gospa Doroteja hrani jajčka, ki jih je do sedaj poslikala, v vitrini. Nekaj slik z razstav je zašlo tudi v album, nekaj izrezkov in člankov o nagradah je v mapici. Tudi srebrno jajce

in prstani, ki jih je prejela za nagrado, so zraven. Izza stekla nas prijazno pozdravijo nojeva jajca, velika in poslikana z rožami, metulji, obdelana z barvami in gravuro, da ne veš, kaj bi občudoval. Pravo bogastvo, prečudoviti svet pirhov hrani Doroteja v škatlah in ko odkrije pokrov, med sivim kartonom zasije zbirka njenih del. Krhke lupine, obdelane v neverjetne detajle, pri čemer je moč občudovati izredno slikarsko roko, hkrati pa neverjetno domišljijo in preciznost. Zares fantastično. Ko sem držala v roki lupinico, izdolbeno, narezljano, pobarvano, oblepljeno s tisoči koščki jajčnih lupinic, hkrati pa se mi je iz središča jajčka pokazalo drobno ptičje jajce, sem resnično podvomila, da je kaj takega mogoče izdelati. Tako kot ob vsakem izdelanem jajčku je tudi ob tem posebna zgodba: drobno ptičje jajčece, ki ga je gospa Lekše našla na gozdni poti, je bilo zanj znamenje in navdih za izdelavo prečudovitega pirha. Na njene pirhe zaidejo tudi ekološke teme pa ljubezen, partnerski odnosi, narava, znamenja ali pa kar tako simbolika, katere tudi sama ne zna pojasniti. Pravi, da se kar porodi med izdelavo jajca in se pri končni podobi zlije v celoto. Svoj dar Doroteja izkorišča tudi pri slikanju in obdelavi lesa, a žal nima ustreznega prostora. Mogoče kdaj kaj več, pravi, ob hišici v Slatinah, kamor zahaja z možem in kjer se ponavadi zbere družina. Upamo, zares upamo, kajti ko sem občudovala njeno slikarsko ustvarjanje tudi na sliki, kjer je upodobila svojo hčer in vizionarska videnja, podkrepjena s številnimi simboli, in ko mi je pokazala še leseno skulpturo, iz katere so se zazrli vame obrazi moškega, ženske in otroka, mojstrsko obdelani in izdelani v celoto, ki funkcionira kot družina, sem resnično občutila njeno mojstrsko nadarjenost, ki jo nosi v sebi in ji prerediti dovoli, da zaživi v vsej svoji izvirnosti. Surovi in povsem njeni, ki bi jo mogoče kakšna mentorska roka celo uničila, a to je le slaba tolažba. Doroteja Lekše je v svojem bistvu resnična umetnica. Velikonočni simboli so droben dokaz, a za pravo oko dovolj močan in prepoznaven.

Milojka Komprej

Doroteja Lekše se nerada izpostavlja javnosti / foto: Dejan Tonkli

Nojeva jajca so redka, takole obogatena pa še bolj / foto: Dejan Tonkli

Pripravljene za razstavo / foto: Dejan Tonkli

Nagrajen jajček-piščanček in nagrada zanj / foto: Dejan Tonkli

Dogodki in ljudje

Gradijo protihrupno zaščito

Podjetje Rafael »hiti« z gradnjo protihrupne zaščite dela naselja Lokovica (od ovinka pri Plaskanu, mimo gasilskega doma ter igrišča do stanovanjske hiše Zupančičevih). Ograja bo zaščitila krajane pred vse glasnejšim hrupom in delno tudi prašenju s ceste med Velenjem in Šmartnim ob Paki. To dobro delo bo, žal, malce zakrilo pogled na osrednji del kraja, vendar pa

je zagotovo potrebno razumeti, da sta zdravje in mir pač na prvem mestu. Gradbincem pri izvedbi gradbenih del pa za zdaj ne bi pripenjali »prvomajskega nageljna«, saj gradijo to montažno ograjo že vse od februarja in ves ta čas zelo ovirajo frekventno cesto. No, krajani in vozniki so potrpeživi in zdaj gre gradnja h koncu. V celoti gledano pa je tovrstna investicija več kot dobrodošla in primer, kako v prihodnje načrtovati bolj prometne ceste skozi urbana naselja.

Jože Miklavc

Gradbena dela ob cesti v Lokovici gredo h kraju
foto: Jože Miklavc

Občni zbor Krajevne organizacije zveze borcev za vrednote NOB Skorno - Florjan - Bele vode

Konec marca so z občnim zborom sklenili uspešno preteklo leto tudi člani Krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB Skorno - Florjan - Bele Vode. **Predsednica Ana Vrabič** je prisotne člane in goste, med katerimi so bili **župan Občine Šoštanj ter poslanec v Državnem zboru Darko Menih**, predsednik Krajevne skupnosti Skorno - Florjan **Valter Pirtovšek**, predstavnik Območnega združenja Zveze borcev za vrednote NOB Velenje in Vinske Gore **g. Juvan**, predstavnik Območnega združenja Zveze borcev za vrednote NOB Šoštanj **Helena Tajnik** in **Milan Ježovnik**, predsednik Društva upokojencev Skorno - Florjan **Franc Golavšek** in predsednica Turističnega društva Skorno **Maša Stropnik**, lepo pozdravila in predstavila dela, ki so jih opravili v letu 2008. Udeležili so se številnih prireditev in spominskih slovesnosti po Sloveniji, sodelovali

so na državnoborskih volitvah, obiskali so svoje člane po domovih za ostarele, ob dnevu mrtvih so položili cvetje in prižgali sveče pri spomeniku v Belih Vodah in pri obeležju NOB v Skornem, skupaj z Društvom upokojencev Skorno - Florjan so organizirali izlet na Kozjansko in še in še bi lahko naštevali. Predsednica je posebno zahvalo namenila Občini Šoštanj, KS Skorno - Florjan in KS Bele Vode, Območnemu združenju ZB Velenje, Termoelektrarni Šoštanj, Turističnemu društvu Skorno za sodelovanje in finančno pomoč pri njihovih dejavnostih, katere načrtujejo tudi za leto 2009. Zahvalila se je tudi praporščaku Andreju Goltniku.

Župan Občine Šoštanj ter poslanec v Državnem zboru Darko Menih je članom Krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB Skorno - Florjan - Bele Vode obljubil, da jim bo še naprej po svojih močeh tako ali drugače pomagal. Zahvalil se je za njihovo prisotnost na vseh pomembnih prireditvah, ki jih ni malo v našem mestu, in spomnil na nedavne dogodke v Hudi jami, za katere meni, da ni prav, da smo ljudje pri tako pomembnih zadevah miselno na dveh bregovih, da bi morali biti bolj strpnji, kajti le strpnost nas bo povezala. Želi si, da bi bilo v šolah več domovinske vzgoje, da bi tudi mladina razumela in znala ceniti spomine, spomenike, obeležja in dela borcev narodnoosvobodilnega boja.

Vsaka vojna je kruta, umazana, polna grozot, je dejal **g. Juvan**, predstavnik Območnega združenja Zveze borcev za vrednote NOB Velenje in Vinske Gore. Za vse to so se borci narodnoosvobodilnega boja že večkrat tudi opravičevali. Žalosti pa ga to, da prav nihče nikoli ne vpraša, zakaj je do takih grozot sploh prišlo. Sam si želi odkritih razprav, kajti le tako bomo prišli do sprave.

Milan Ježovnik, predstavnik šoštanjске organizacije, je poudaril, da je dolžnost vseh ohranjati vrednote naših borcev in spregovoriti na glas tudi takrat, ko kdo le-te napade.

Obeležja NOB z okolico v Skornem so prenovljena, je povedala predsednica Turističnega društva Skorno **Maša Stropnik** in obljubila, da bodo člani TD Skorno poskrbeli, da taka tudi ostanejo. Prenova, ki je zahtevala veliko birokracije in strpnosti, se je zaključila v oktobru 2009 in TD Skorno je skupaj z Občino Šoštanj, ki je projekt finančno podprla, na to delo izredno ponosno in zadovoljno.

Prav je, da govorimo v vrednotah narodnoosvobodilnega boja, ki so jih ustvarili resnični borci naše domovine. Tisti, ki so se bojevali, trpeli in krvaveli za nas, za našo svobodo, za našo enakopravnost, je poudaril predsednik Krajevne skupnosti Skorno - Florjan **Valter Pirtovšek**.

Predsednik Društva upokojencev Skorno - Florjan **Franc Golavšek** pa je izrazil veselje, da sta društvo in Krajevna organizacija Zveze borcev za vrednote NOB Skorno - Florjan - Bele Vode pričeli organizirati nekaj točk letnega plana skupaj, saj je dosti članov vključenih tako v Društvo upokojencev Skorno - Florjan kot tudi v Krajevno organizacijo Zveze borcev za vrednote NOB Skorno - Florjan - Bele Vode. Tako so srečanja številčnejša in še denar se prihrani.

Občni zbor so člani Krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB Skorno - Florjan - Bele Vode zaključili podobno, kot so ga pričeli, s pesmijo iz ust kvarteta Korajžni upokojenci, še prej pa so medse sprejeli štiri nove člane.

Maša Stropnik

foto: Dejan Tonkli

Za mame in ženske Prireditev ob dnevu žena in materinskem dnevu v Ravnah

*Vsaka mama je prava mama.
Dana za srečo in na veselje.
Prava.
In ena sama.
Za vse življenje.
(Tone Pavček)*

KUD Ravne je pripravil v nedeljo, 22. marca 2009, v stari šoli prireditev ob dnevu žena in materinskem dnevu. Predstave so se

ravenske sekcije in s svojim programom polepsale nedeljsko popoldne. Začelo se je z instrumentalno-plesno-pevskim programom otrok Podružnične šole Ravne. Pevci so pod vodstvom gospe Rotovnik v nadaljevanju zapeli 3 pesmi. Za smeh je poskrbela dramska sekcija s komedijo, ki jo je napisala gospa Marjana Kotnik. Harmonikar Urban je raztegnil meh svoje diatonične frajtonarice. Novi predsednik gospod Kodrun je izrekel prisotnim ženskam v dvorani tople besede in voščil ob njihovem prazniku. Premierno se je predstavil ravenski oktet, ki je bil presenečenje dne, prav tako pod vodstvom zborovodkinje Rotovnikove. Vse mame in žene so dobile šopek spomladanskih rož, ki so jih pripravile članice KUD-a. S prireditvijo

in šopkom se je kulturno društvo kot prejšnja leta tudi letos simbolično zahvalilo prisotnim materam in ženskam za ves trud. Vsi vemo, da ni bogastva, ki bi poplačal materi vso skrb za otroka, za prijaznost, za vse ure, ki jih prebdi ob bolnem otroku, za strah in trpljenje, ki ju čuti skupaj z njim. Ni premoženja, ki bi poplačal soprogi za vse, kar stori za dom in družino. Pa vendar je za vsako mater najlepše darilo že podarjen nasmeh otroka in objem moža. Vsaj dva dneva v letu materam in soprogam še posebej izkažemo hvaležnost za vse, kar naredijo v vsakdanjiku za družino. Pa naj bo z dragim darilom, nasmehom, objemom ali majhno pozornostjo.

Nastja Stropnik Naveršnik

11. občni zbor MDG Gaberke

Mladinsko društvo Gaberke je organiziralo že svoj 11. občni zbor v dvorani Gasilskega društva Gaberke. Po izvolitvi organov občnega zbora je predsednik društva **Dejan Spital** pozdravil vse prisotne in predstavil poročilo o opravljenem delu društva v letu 2008. V lanskem letu zadane naloge so sicer bile opravljene, vendar z opravljenim delom niso bili najbolj zadovoljni. Kar nekaj članov je bilo članov samo na papirju, zato so neaktivne člane izpisali iz društva. V društvu so tako ostali le tisti, ki se imajo interes družiti, zabavati in tudi skupaj kaj koristnega narediti za svoj kraj. Bilo pa je tudi leto volitev. V društvu so se odločili, da tri glavne funkcije društva prevzamejo dekleta, kar se je zgodilo prvič v zgodovini društva. Tako so za predsednico MDG izvolili **Karmen Volk**, blagajno bo vodila

foto: A. Grudnik

Franja Kotnik, tajnica pa bo **Tina Samobor**. Novo izvoljena predsednica je predstavila plan dela MDG za letošnje leto. Sredi aprila se bodo pridružili čistilni akciji v Gaberkah, konec aprila bodo postavili mlaj na križišču, izvedli bodo tradicionalno prvomajsko kresovanje, na večer prvega maja pa bodo fantje odšli na jajčerijo.

Po napornih prvomajskih praznikih se bodo posvetili šoli, nato pa so na vrsti šolske počitnice. V začetku poletja imajo namen izvesti še eno zabavno prireditev, v jeseni pa bodo izvedli izlet za člane društva. Konec leta bodo organizirali še smučanje in pri gaberški cerkvi postavili božično drevo.

Na koncu se je novoizvoljena predsednica **Karmen Volk** prisotnim zahvalila za zaupanje ter jih povabila, da s svojim prostovoljnim delom še naprej omogočajo delovanje društva. Na koncu je še vse prisotne povabila na prigrizek in zabavo do jutranjih ur.

A. Grudnik

Foto razstava izjemno dobro uspela 50 LET taborništva v Šoštanju

V okviru aktivnosti, ki obeležujejo 50. obletnico taborništva v Šoštanju, torej Rodu Pusti Grad Šoštanj, smo 27. 3. (natanko 50. let od uradne potrditve s strani ZTS - Zveze tabornikov Slovenije) v avli Kulturnega doma Šoštanj svečano odprli foto razstavo z naslovom **Nekoč in danes**. Otvoritev je bila zelo dobro obiskana. Avla Kulturnega doma Šoštanj je bila kar premajhna, saj je bilo moč opaziti veliko starih in

sedanjih tabornikov, otrok in njihovih staršev, članov drugih taborniških rodov iz območja, predstavnikov lokalnih društev in drugih obiskovalcev. Po uvodni taborniški himni, ki jo je lepo zapel naš improvizirani taborniški pevski zborček) je nekaj besed spregovoril tudi avtor razstave

foto: SINI

T o m a ž

Sinigajda in tako odprl razstavo.

Ob ogledu 20 razstavljenih fotografij (od tega 10 iz bogate taborniške zgodovine v našem kraju in 10 iz taborniške sedanosti, katerih avtor je fotograf in starešina rodu Tomaž Sinigajda) so se zlahka obudili spomini

in beseda o taborništvu je stekla kot namazana. Če ne bi bili časovno omejeni, bi se verjetno debata nadaljevala dolgo v noč. Tako pa bodo gostje morali počakati na glavno proslavo ob **50. obletnici, ki bo 16. maja**, kjer si bodo lahko ogledali še veliko več fotografskega materiala. Z naravo k boljšemu človeku!

SINI

Izdelava suhega cvetja

Nekaj dni pred cvetno nedeljo je Kulturnica Gaberke organizirala že tradicionalno izdelovanje cvetja iz krep papirja in drugih

foto: A. Grudnik

materialov. Srečanje deklet in žena pa tudi otrok poteka že vrsto let in zanimanje z leti raste. Tako je bilo letos prisotnih že okoli 30 žensk in otrok, ki jih veselijo ročne spretnosti. To se pozna tudi na kvaliteti izdelanega cvetja, saj je to zelo raznovrstno, pa tudi tehnike izdelave so zelo inovativne. V približno dveh urah dela se udeleženci

foto: A. Grudnik

naučijo mnogo novega, saj jim mentorice Marija Rihter, Rezika Mori in Fanika Balant pokažejo vsakokrat kaj novega. Letos je bilo veliko zanimanje za izdelavo cvetja iz žice in raznobarnih najlonk.

Na koncu so bili udeleženci deležni še posladka. Predsednik Kulturnice Franc Štehnar je pohvalil številčno udeležbo na delavnici, saj to kaže na to, da še vedno ostaja in se celo večja zanimanje za tradicionalno izročilo. Včasih, ko še ni bilo naravno cvetje dostopno v vsakem letnem času, je bilo suho cvetje tisto, ki je po domovih poživiljalo vsakdan.

A. Grudnik

Čistilni akciji v Gaberkah

V Krajevni skupnosti Gaberke so svoje moči združili predstavniki KS, Kulturnice in Športnega društva ter sončen sobotni dopoldan namenili čistilni akciji, ki je bila organizirana 18. aprila v sklopu čistilne akcije Občine Šoštanj. Tako so očistili okolico doma krajanov, igrišče, uredili mini gozdno učno pot, obrežje spodnjega toka Velunje in gozdno cesto, ki meji s KS Plešivec. Gasilci pa so se akcije urejanja okolice gasilskega doma lotili na njihov delovni četrtak. Obeh čistilnih akcij so se udeležile vse generacije, tudi otroci.

A. Grudnik

foto: A. Grudnik

Čistilna akcija na Pristavi

V sklopu čistilne akcije v Občini Šoštanj je tudi TD Pristava organizirala akcijo urejanja okolice na Pristavi. Zaradi večjega obsega turističnih zanimivosti, ki jih premorejo, so akcijo raztegnili čez popoldneve celega tedna. Tako so se lotili naslednjih aktivnosti: čiščenje in urejanje okolice razvalin, popravilo varovalne ograje na razvalini gradu, sekanje grmovja, pobiranje smeti ob cesti in poteh na Pristavo, urejanje kanalov, popravilo ceste proti ravenski cerkvi Sv. Duha. Na koncu so še zakrpali luknje v asfaltni cesti, da se bodo lahko krajanji in turisti udobneje in varneje vozili na Pristavo, lepo vreme pa so izkoristili tudi za pripravo drv za kuhanje oglja.

A. Grudnik

foto: A. Grudnik

Čistilna akcija v Šoštanju

Tudi Šoštanj so očistili. Kolikor ga je in še malo naokoli. Kar veliko se jih je zbralo, zato na Občini ocenjujejo, da je bila akcija uspešna. Očitno želimo živeti v lepem Šoštanju, je ob tem dejal župan občine in poslanec v DZ Darko Menih, ki je seveda pridno pomagal. Ne boste verjeli, napolnili so kar 16 kesonov, kar je približno 15 ton in pol smeti. Si predstavljate koliko smetja je to! Le kje je bilo?

M.K.

foto: arhiv Občine Šoštanj

Vabilo na prvomajsko srečanje na Pristavo

Turistično društvo Pristava vas vabi na prvomajsko srečanje krajanov Občine Šoštanj, ki bo 1. maja 2009 na prireditvenem prostoru pod gradom Forhtenek. Zabavna prireditev se bo začela ob 12. uri. Pristavčani bodo poskrbeli za brezplačen golaž, za zabavo pa bo skrbel Ansambel bratov Poljanšek. Vsi vljudno vabljeni.

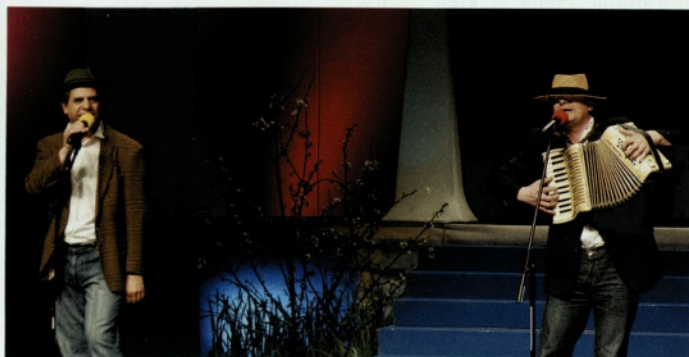
TD Pristava

Ni meja

BOLERO 2009 V VELENJU PRIPRAVILI ŽE DVAJSETIČ

Bolero 2009 je tradicionalna dobrodelna prireditev ob materinskem dnevu, ki jo v Velenju pripravljajo že dvajset let. Sredstva (6.205,00€), zbrana na prireditvi, so letos namenili Društvu za boj proti raku Velenje. Prireditve, na kateri so nastopili Slovenski oktet, Elda Viler in Ana Dežman, Jan Plestenjak, Nuša Derenda, Manca Izmajlov, Foxy Teens, Duo Platin, Marjan Uljan, Robert Goter s svojimi harmonikarji, Pinocchio, Plesni studio N, David Grom, sta povezovala strašna Jožeta, gledalci v popolnoma polni dvorani Doma kulture pa so bili navdušeni.

Festival Velenje

»PACIENTI V ČAKALNICI« NA OBČNEM ZBORU

Društvo za boj proti raku Velenje je imelo v sredo, 18. marca, v predverju Knjižnice Velenje redni letni občni zbor, ki je bil tudi volilni. Za predsednico je ponovno potrjena Branka Drk in za tajnico Janja Rednjak, po novem je blagajničarka Branka Sovinek, za podpredsednico pa so članice in člani izvolili Lucijo Paradžik, do sedaj odgovorno za stike z mediji.

Po uvodnih besedah Branke Drk in zahvali za dosedanje delo je bilo podano poročilo o delovanju društva za leto 2008, finančno poročilo ter poročilo nadzornega odbora, podan pa je bil tudi program dela za leto 2009. Predsednica Branka Drk se je za sodelovanje posebej zahvalila Jolandi Štusaj iz masažnega salona Herbal, Petri Čeh iz frizerskega salona Tip Top in gospe Angeli Miklavžina iz Zdravstvenega doma Velenje.

S svojim gostovanjem sta nas na zboru počastili prostovoljki, ustvarjalci in članici internetnega foruma Otok zakladov Lidija Šolinc in Nataša Šafarič iz Velenja, ki izdelujeta stekleničke upanja. Projekt stekleničke upanja, ki se onkološkim bolnikom podarjajo, da bi vanje spravljali upanje za ozdravitev in svoje želje, je nastal leta 1999 v ZDA. V Sloveniji je bila takšna akcija prvič izvedena leta 2006 in je doživela lep sprejem. Stekleničke upanja so darilo onkološkim bolnikom in, kot sta nam povedali

Z igrjo Pacient v čakalnici sta zbrane navdušila Karel Čretnik in Irena Stiplovšek

Za predsednico je bila potrjena Branka Drk (na sliki desno)

ustvarjalci, se nikoli ne prodajajo. Izdelujejo in podarjajo se z dobro voljo, s srcem in v upanju na zmago nad boleznijo. Med potekom zbora so nastale unikatne majhne umetnine in prepričani smo, da bodo prispele v roke pravim ljudem, saj sta jih Lidija in Nataša izdelali s srcem.

Vsi mi smo kdaj pacienti v čakalnici. Tema kot nalašč iz našega vsakdanjega življenja je v gledališki uprizoritvi odličnih Irene Stiplovšek in Karlija Čretnika, igralcev velenjskega gledališča, pri udeležencih zbora požela veliko navdušenje. Družabni dogodek se je zaključil v prijetnem vzdušju in ob povabilu vodstva društva na predavanji Vloga antioksidantov v sodobnem življenju in Rak rodil ter klepet z dr. Zdenkom Kikcem v mesecu aprilu.

Društvo za boj proti raku Velenje

V PREMGOVNIKU VELENJE SE S SVOJIM LIKOVNIM USTVARJANJEM PREDSTAVLJA MILAN ROŽMARIN

V avli upravne zgradbe Premogovnika Velenje so v torek, 14. aprila 2009, pripravili odprtje razstave likovnih del slikarja **Milana Rožmarina**. Razstavo je odprl **pomočnik direktorja Premogovnika Velenje Ludvik Golob**. O avtorju in njegovih delih je spregovorila likovna kritičarka Tatjana Pregl Kobe.

Od začetkov do danes je slikarstvo Milana Rožmarina doživelo bistvene spremembe v vseh prvinah likovnega izraza. Razvil in dopolnil je povsem samosvojo likovno izpoved, pri kateri dajejo ustvarjalnosti pravo moč šele notranja nujnost, slikarjeva nebrzdana energija in njegova likovna domišljija. V teh delih, ki izpričujejo težnjo po ustvarjalni svobodi, Rožmarin morda bolj kot prej išče harmonijo med razumskim in instinktivnim polom svoje narave. Opazen je postopen odklon od mimetičnega upodabljanja motivnih zapisov k nemimetičnemu, abstraktnemu pojmovanju slikovnega polja. Svoje likovno ustvarjanje gradi na barvitosti, zato je razvil svoj odnos do barve.

Barvo slikar pojmuje kot materijo, ki nosi estetska sporočila že sama po sebi, kot sončni namaz ali kot skrivnostno mešanico, ki je podobna pojavom v naravi, hkrati pa se od njih razlikuje, saj vzpostavlja nov in drugačen svet. Slika torej preprosto viden svet, nabit z nebrzdano ustvarjalno energijo, v bistvu prvinsko enostaven in hkrati rafinirano zapleten – v zadnjih velikih slikah že skoraj monumentalen. Barva, nanesena s čopičem ali z lopatico, je še vedno osnova

Rožmarinovega ustvarjanja. S kombinacijo barv dosega želeni učinek, pa naj gre za vsebinsko nasičena platna, za nenačrtno gestualno ustvarjanje ali za v osnovi domišljijsko zasnovane krajine, ki najbolj neposredno izkazujejo slikarjev prvotni izziv.

Odprte razstave, ki bo poleg Razstavišča Barbara do 15. maja 2009 na ogled tudi v Črni garderobi Muzeja premogovništva Slovenije v Velenju, je s svojim nastopom popestril tudi dijak Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega Velenje Urban Meža na kitari.

Tadeja Mravljak Jegrišnik,
vodja Službe za odnose z javnostmi Skupine PV

Ludvik Golob

Rdeč gumb

Skozi okno moje sobe sije sonce. Pravzaprav se moja soba kopa v soncu. Le jaz sedim v najtemnejšem kotu. Jočem. Po glavi se mi podi nešteto vprašanj, na katera nimam odgovorov. Ne le jaz. Nihče mi ne zna odgovoriti. Zdi se, kot da bi se mi sončni žarki, ki pronicajo skozi okno in božajo moje lice, smejali. Se norčevali iz mene. Sonce ne more umreti. Jaz pa lahko. In ravno to počnem. Umiram. Moje misli švigajo na vse strani in ne morem si predstavljati, kako bo, ko me ne bo več.

Zmračilo se je že. Zaslišim sestrin glas, kako me kliče na večerjo, čeprav ve, da ne bom večerjala. Ko sva prišli od zdravnice, me je tolažila, ampak kaj ona ve, celo življenje je še pred njo. Medtem ko mene čez nekaj pičlih mesecev ne bo tukaj. In čez nekaj let se me še spomnili ne bodo. Ostali bodo le spomini. Spomini name in na tiste dni, ko sem se še smejala. A nič ni večno. Tudi fotografije bodo zbledle, strgale se bodo ...

Solze na licu so se mi posušile. Ozrem se po sobi, ko na postelji zagledam svojega majhnega kužka. Vzamem ga v naročje. Tako zelo topel je. Kuža zacvili in vem, da je čas za sprehod. Skrivaj odidem iz hiše, kajti zagotovo me ne bi pustili ven. Najbrž mislijo, da moje telo že razpada in še hoditi ne morem. Kuža takoj steče k drevesu, tam ima prijatelje. Jaz pa sprehajam svoje misli. Sedaj so svobodne in lahko gredo kamor koli. Celó v tisti majhni kotic, kamor ne bi smele. A gredo. Se bo Zemlja še vrtela, ko mene ne bo? Ali bodo prijatelji jokali na mojem pogrebu? Poskušam si ga predstavljati, ko se kar naenkrat zavem, da mi ogromne solze polzijo po licih in močijo mojo jopico. Počasi se odpravim proti domu in ko sem že skoraj pred vhodnimi vrati, na tleh zagledam majhen rdeč gumbek. Poberem ga in spravim v žep. Zanimivo, kako le takrat, ko se zavemo, da nihče ni več, začnemo ceniti majhne stvari. Mama me vpraša, kje sem bila. Nočem ji odgovoriti. Hočem

Spremljajte SPET DOMA

Pevke in pevci MePZ Svoboda iz Šoštanja so se po uspešnih novoletnih koncertih, ki so jih v januarju izvedli skupaj z orkestrom Simfonika Vrhnika in MePZ Mavrica Vrhnika, odzvali povabilu **Maria Galuniča**. Tisti, ki spremljate oddaje Spet doma ob nedeljah zvečer na TV Slovenija, veste, da sta za njimi že dva uspešna nastopa v oddaji.

V prvi oddaji na slovenski kulturni praznik, 8. februarja, so zapeli Srečo na vrhici in navdušili gledalce s pristrčnostjo in vedrino, kar jim je prineslo zmago. Za drugi nastop, 22. marca, je skladateljica Tadeja Vulc za zbor priredila dve stari slovenski popevki: Ta vražji telefon in Čuj, deklica in zbor se je ponovno veselil zmage.

Takšno tekmovanje pomeni popularizacijo zborovskega petja. Poseben izziv za zbor pa

pozabiti na ves ta tovor, ki je naložen na mojem že tako kratkem življenju.

Ko se zjutraj zbudim, vsi še spijo, saj sem vstala, še preden je sonce vzšlo, oziroma sploh nisem spala. Obležem se in odpravim v mesto. Brez pravega cilja. Brez misli. Brez občutkov. Le jaz in moje noge. Sedem na pločnik in zaprem oči. Čutim, kako mi skozi žile teče kri, slišim ples vetra, vonjam vse tiste liste, ki so odpadli. Njihov vonj je klic na pomoč. Obupani so, ker ljudje hodijo po njih. Ne marajo nas. A so premajhni, da bi se nam uprli. Naenkrat se počutim kakor grd rjav list, ki raztrgan leži na tleh. Jaz pa ga pohodim. Zlobna sem. Nič več in nič manj, kakor je zlobno življenje in ves svet, ki me obkroža. Listi na drevesih so zeleni, polni življenja. Jaz pa sem kakor majhen pohojen list na tleh, ki ga veter počasi odpihuje v pozabo. Daleč stran ...

Začelo je deževati. Ne potrebujem kapelj z neba, sploh jih ne potrebujem, a vseeno pustim, da mi zmočijo lase. Zaslišim zvonec in stečem v razred. Vem, da vsi iščejo domačo nalogo, a počutim se, kot da bi vseh dvajset parov oči strmelo vame in me pomilovalo. Kot da so vsi majhne žuželke, jaz pa ogromen človeški parazit. Nič ni narobe z menoj. A lažem. Kar naenkrat pa se znajdem pred tablo. Vprašana sem. Nimam pojma. Nič ne vem oziroma nočem vedeti, sploh je ne poslušam. Postavila sem zid, ne dovolim, da do mene pride kar koli pozitivnega, ne dovolim, da se me kar koli dotakne, nimam več občutkov. Nimam rada, jaz tega ne znam. Sposobna sem le, da bežim, se skrivam, da ne razumem. Sebična sem, nesramna, strta. Zlomljena.

Potem se zgodi najhujše. Profesorica slabe ocene ne bo vpisala, saj ve, da sem bila zadnje dni pod velikim stresom. Razred pa je tiho. Vem, kaj si mislijo moji sošolci. A nihče si tega ne upa izgovoriti na glas. Naenkrat mi postane kristalno jasno to, kar pravzaprav že ves čas vem ... »Ne potrebujem pomilovanja. Še najmanj pa od vas ne, ki ničesar ne veste. Za vas je življenje kakor okrogla žoga. Kakor koli jo obrneš, bo rdeča. Ampak žoga se lahko strga. In nenadoma se nimate več s čim žogati.

Nimate niti najmanjše možnosti, da bi jo zakrpali.

Finito. Konec

je. Pozabili

pa ste, da sem se

včasih smejala.« Besede so

kar vrele iz mene. Nisem občutila zadovoljstva, a tudi olajšanja ne. Vsi so me poslušali in vase srkali čisto vsak glas, ki je prišel iz mojih ust. Jaz pa sem sedla na svoj stol. In čakala. In čakala. Nobene reakcije. Kot da bi jih s svojimi besedami zamrznila v času. Zazvonilo je. To je bilo prvič, da smo dobro slišali zvonec. Tisti njegov zvok, ko oznanja, da je konec trpljenja in da imamo pet minut svobode. Odšla sem domov. Pot do doma traja tisoč let. Tam pa nikogar. In kot tolikokrat doslej se spomnim prepovedanega, zaklenjenega. Zavem se, da nikoli več ne bom videla pretepa dveh otrok, ki pravzaprav niti dobro ne vesta, kaj je življenje. Nikoli več ne bom obkrožena z negativno energijo in nevoščljivostjo ljudi, ki v premajhnih čevljih hodijo v službo. Ne bom naročila čokoladnega sladoleda, potem pa rekla, da hočem sadnega z jagodnim prelivom. Nikoli več.

Ležim v sobi, ledeno mrzel je dan. Okoli mene vse vrvi, moja soba je kot železniška postaja, kjer ljudje čakajo na vlak. Tako je tudi pri meni. Zbrali so se moji sorodniki, prijatelji, vsa družina. Tudi oni čakajo samo na nekaj. Zato da bodo lahko potočili nekaj solz in nato olajšani, ker jim je padlo veliko breme z ramen, odšli proti domu.

Počutim se zelo slabo. Vem, da se tukaj konča vse. A vseeno premorem toliko moči, da sežem v žep in najdem nekaj, kar mi daje še zadnje drobce upanja, hrepenenja. Otipam tisti majhen rdeč gumbek. Hočem jokati, a nimam s čim. Sem kot reka, ki je po dolgem in vročem poletju presahnila.

Vsi ti ljudje so mi kar naenkrat tuji. Nihče izmed njih ne ve, da sem se želela dotakniti le zvezd. In da sem na tisti zadnji stopnici omagala.

Vesna Panič

je bila koreografija, ki so jo s pomočjo **Nine Krenker** hitro obvladali. Kakor koli, pevci pravijo, da so bili nastopi pri Mariu za njih zanimiva izkušnja, saj je bil marsikdo v studiu

prvič, petje poteka v živo, dogajanje za kamero je nekaj čisto drugega, kot če gledaš oddajo po televiziji.

V letošnjem letu zboru ne bo zmanjkalo »dela«, saj je bila že 3. aprila občinska revija pevskih zborov Pozdrav pomladi v Velenju. Pripravljajo tudi koncert ob štiridesetletnici delovanja in se seveda veselijo morebitnih ponovnih nastopov v oddaji Spet doma.

MePZ Svoboda

Svoboda »spet« doma

Slovenska jamarska odprava Filipini 2008

Slavko Hostnik, Jamarski klub Topolšica
fotografija: Darko Naraglav, Grega Ramšak,
Slavko Hostnik

nadaljevanje iz prejšnje številke

Pozno ponoči se le odpravimo k počitku, a spanje v neudobnih kolibah ne nudi posebnega užitka. Nekateri zato raje spijo kar na prostem. Po slabo prespani noči nas pozdravi čudovito sončno jutro. Na prizorišču sinočnje večerje nas že čaka kava, po njej pa "boat trip" z ladjico na odprto morje, kjer oprezamo za delfini. Žal ti simpatični morski sesalci danes niso najbolj razpoloženi za skakanje iz vode, zato jih bolj malo vidimo. Po dveh urah se vrnemo na otok k zajtrku, takoj nato pa krenemo nazaj na morje, tokrat na ogled podvodnega sveta. Pravijo, da so Filipini za potapljače to, kar je Švica za smučarje in Havaji za surfarje. Ko Filipine vidite pod vodo vsaj enkrat, se vam za vedno zasidrajo v srce. Tu se nahajajo svetovno znane podvodne lokacije, ki so polne bogatega podvodnega tropskega življenja, ki si ga lahko le želite. Naš trimaran se zasidra kakšnih 200 metrov od obale, tik ob koralnem grebenu, mi pa, opremljeni z masko in dihalno, poskačemo v turkizno modro morje. Prizorov, ki jih uzremo pod vodo, še dolgo ne bomo pozabili. Koralni greben se bohota na okoli 4 do 6 metrih globine. Med neverjetno lepimi koralami plavajo ribice - modre, rumene, črtaste, svetleče vijolične, črno-bele. Morske zvezde so tukaj modre barve, morski ježki pa trikrat večji kot v našem Jadranu. Za nekoga, ki vse to prvič vidi, so prizori res izjemni in prava paša za oči. Ura, kolikor smo imeli časa za potapljanje, čisto prehitro mine. Kosilo nas namreč že čaka na mizi, zato z ladjico pohitimo nazaj na otok. Kosilo je prava mojstrovina lokalnih kuharjev. Na mizi so, če ne omenjam riža, tudi tokrat vse mogoče ribe, rakci, lignji, skratka, prava pojedina. Seveda niso pozabili na "asparagus soup", to je tipična filipinska juha, v kateri namesto rezancev plava nekakšna solati podobna zelenjava.

Po kosilu krenemo nazaj na Bohol, sonce, morje in peščene plaže pa pustijo sledi tudi na naših telesih, saj nas kljub izdatnemu mazanju za

najeta hiša v Yagni

pokrajina na Boholu

sončenje kar pošteno opeče.

Zvečer smo povabljeni na večerjo s predstavniki oblasti, ki nam predstavijo možnosti in vizijo razvoja turizma na otoku. Znova smo v središču pozornosti, saj nas pride osebno pozdravit sam kongresnik oziroma poslanec v filipinskem parlamentu, ki mu podarimo knjigi o opisu zadnjih dveh odprav in nekaj drugih daril.

Danes je ponedeljek, 10. Novembra, in pričanja se osmi dan naše filipinske avanture. Jutro obeta lep dan. Kot nalašč za nadaljevanje začetih podvigov pod zemljo. Ker se ne počutim najbolje, raje ostanem v bazi. V bazi poleg mene ostane tudi nekaj fantov, ki rišejo načrte, ostali pa odidejo na teren, in sicer v bližino naselja Santa Cruz, kjer s pomočjo vodnika najdemo zanimivo jamo. Gre za nekdanjo ponorno jamo, v kateri so domačini iskali zaklad, ki naj bi ga zakopali Japonci pred umikom z otoka ob koncu II. svetovne vojne. O tem pričajo številni izkopi, eden je globok kar 13 metrov. Podobne izkope smo našli tudi še v dveh drugih jamah in so pravzaprav dokaz velike naivnosti domačinov, ki so mesece in celo leta kopali po jamah in iskali domnevne zaklade.

Raziskovanje na polotoku Anda

Naslednje jutro po zajtrku pomahamo v slovo našemu kampu v Layi, natovorimo opremo v avtomobile in se odpeljemo po obalni magistrali proti jugovzhodu do 70 km oddaljenega polotoka Anda. Tam bomo preživeli naslednjih pet dni. Po prihodu v Ando nas čaka najprej sprejem pri

županu in predstavnikih Barangayev oziroma krajevnih skupnosti. Tudi tu smo deležni precejšnjega zanimanja. Od župana dobimo pisno dovoljenje za opravljanje našega dela na njihovem območju. Sicer že imamo dovoljenje, ki smo ga dobili na Zavodu za varstvo narave v Tagbilaranu in velja za cel otok, a glede na to, da v Andi doslej lokalna oblast našim odpravam ni bila preveč naklonjena, je njihovo dovoljenje za nas posebnega pomena, saj bomo prvi tujci, ki bomo smeli raziskovati jame na tem območju.

Po opravljenih formalnostih, te so nekako že kar sestavni del naših aktivnosti, se odpeljemo do bližnje hiše, ki smo jo že prej najeli. Žal, tu ni govora o kakšnem udobju. Hiša je stara, brez primernih sanitarij in brez tuša. Ima pa vendarle eno prednost - je namreč izjemno poceni. Najemnina za pet dni nas stane le 50€. Očitno pa so z višino najemnine zadovoljni tudi lastniki hiše, kajti 50€ pomeni skoraj polovico povprečne mesečne plače na Boholu.

Zaradi prehlada ta dan nisem sposoben za nobeno delo, zato ostanem popoldan v hiši, medtem ko ostali člani ekipe odidejo na prvo raziskovanje po polotoku. Pričakovanja so velika, saj doslej raziskovalne ekipe na to območje niso

baza v Yagni

kapniške tvorbe v jamah

smele. Tudi tukaj raziskujemo jame v spremstvu enega ali več vodičev. Raziskovalna ekipa ta dan razišče nekaj vodnih jam v priobalnem pasu. Vse jame so podobnega nastanka, in sicer so nastale zaradi udrtja stropa. Jame so praviloma povezane z morjem, ki je nedaleč stran. Pri tem pa je zanimivo, da voda v jamah ni slana. Razlog tiči v meteorski vodi, ki napaja podtalnico in preprečuje mešanje z morsko vodo.

Zvečer imam vročino, pa še grlo me boli. Zato grem po večerji takoj spat. Z ulice se sliši bučno razgrajanje, a jaz v trenutku zaspim in spim celo noč kot ubit. Naslednje jutro vstanem ves zlomljen. Zaradi trdega ležišča me boli cel hrbet, a se na srečo počutim nekoliko bolje. Vročine nimam več, a kljub temu raje ostanem v hiši. Ostali člani ekipe se po zajtrku odpravijo na teren novim dogodivščinam naproti. Dan preživim v samoti, čas pa si krajšam z risanjem načrtov jam, ter izpolnjevanjem zapisnikov o jamah. Proti večeru se ekipa vrne s terena. Fantje in dekle so videti utrujeni, a so kljub temu dobre volje, kar pomeni, da je bilo ta dan delo na terenu uspešno.

Večerjo nam pripravi naš najeti kuhar. Za prvič se kar dobro izkaže. Poleg pečenih rib je na mizi tudi tokrat riž. Kuhan riž na Filipinih nadevajo v velikih kupih na krožnike. Je sestavni del vsakega obroka, kot se pač za deželo riža spodobi. Na srečo poleg riža običajno servirajo tudi sojino omako z dodatki doma vzgojenega čilija, ki okus (pa tudi videz) riža bistveno izboljša.

Druga noč v Andi je zame precej mučna. Pravega spanja skorajda ni. Na postelji, če jo sploh lahko tako imenujem, ni drugega kot armaflex. Ležišče je trdo, mene pa še od prejšnje noči vse boli, zato mi nikakor ne uspe zaspiti. Sredi noči vendarle zaspim, a ne za dolgo, saj me proti jutru prebudi glasno kikirikanje okoliških petelinov. Zaradi petja petelinov smo imeli budnico že na otoku Pamilacanu. Sicer pa je tako bolj ali manj povsod, saj je petelin nekakšen simbol Filipinov. Na podeželju praktično ni hiše, ki ne bi imela vsaj enega. Petelini oziroma petelinji boji, zaradi katerih jih imajo, so posebna vrsta zabave in zaslužka filipinskega prebivalstva. Ob teh bojih se namreč sklepajo male in tudi velike stave, kjer nekateri dobijo, drugi zgubijo denar. Običajno

čokoladni griči

pa poraženi petelin obleži mrtev in je le še za v lonec.

Pred nami je nov raziskovalni dan v Andi. Predstavnik za razvoj turizma oziroma občine nas spremljata od jame do jame. Ob tem spoznamo tudi jamo, ki to pravzaprav ni več, saj jo je povsem nadomestil beton. Prebivalci so jo namreč uredili kot nekakšno svetišče Marije s kapelico in njenim kipcem. Tu imajo vsako leto v oktobru tudi krajevno zabavo. Sicer pa ta dan raziščemo dve zelo zanimivi in kapniško nadvse bogati jami. Prva se nahaja na posestvu, čigar lastnika sta filipinsko-nemški zakonski par. Ženo sicer spoznamo že prvi dan bivanja v Andi, saj je kapetanka Barangaya (predsednica krajevne skupnosti). Vhod v jamo, imenovano Florence cave, so tu zaščitili z betonskim pokrovom. Spust v njo je preprost, bolj problematičen pa je povratek, saj je zelo ozko in dobra dva metra od tal, tako da se ni mogoče kar tako potegniti ven. Jama ima izjemno lepe in barvite kapnike najrazličnejših oblik in dimenzij. Veliko je v njej heliktitov, kar pomeni, da obstaja določen prepih.

Druga jama se imenuje Balita cave. Po prihodu in ogledu vhodnega dela jame, ki je podoben vsem iz prvega dne, se pravi z udrtim stropom, ni kazalo na kaj posebnega. Ko se splazimo skozi ozek prehod na drugo stran, pa se nenadoma odpre čudovit pogled na prostoren in z vodo obdan rov, kateremu ni videti konca. Pravo podzemno jezero s kristalno čisto vodo nas kar potegne vase, da zaplavamo. Ob tem tudi ugotovimo, da je voda na sredi globoka kar nekaj metrov. Po 32 metrih vodne površine nas ustavi sifon. Jama na koncu izmerimo in narišemo načrt. Andrej medtem pogleda še v rov nad vodo in ugotovi, da se ta nadaljuje. Po prodiranju po tem rovu, ki gre nekako vzporedno z vodnim, pridemo do naslednjega jezera, ki je s potopljenim vodnim rovom povezan s prvim. Žal se tudi ta konča s sifonom oziroma potopljenim rovom, ki vodi do morja. Po prihodu iz jame je zunaj že trda tema. Še vožnja do naše baze, večerja in znova utrujajoč spanec z zgodbo prejšnje noči.

Danes je četrti dan v Andi. Po zajtrku se odpravimo na teren. Tokrat ostane v bazi Darko. Ker je Gil službeno na Cebuju in nam njegove prevozniške usluge do sobote niso na voljo, nas iz zadrege reši kar župan Ande, ki nam odobri terenca skupaj z

voznikom. Ta dan smo nadpovprečno uspešni, saj raziščemo kar pet jam. Raziskovalno območje se nahaja v priobalnem pasu zahodno od mesta. Najprej se odpeljemo do večje udornice. Tam v bližini hitro najdemo tri jamske vhode. Številčno nas je ravno dovolj, da se razdelimo v tri skupine in se lotimo raziskovanja v vseh treh jamah hkrati.

Doslej sem v jamah povečini skrbel za snemanje z video kamero, tokrat pa se po sili razmer lotim še merjenja. Podobna usoda doleti tudi mojega asistenta Danija, ki sicer med snemanjem skrbi za razsvetlavo, tokrat pa namesto reflektorja v rokah drži kompas in laserski daljinomer. Ko končava izmero okoli 100 m dolge jame, je ravno še dovolj časa, da na hitro posnameva še nekaj kadrov.

Okoli poldneva so vse tri jame obdelane, zato se z vozilom odpeljemo na naslednjo lokacijo. Tam nam vodiči pokažejo dve jami. Pri prvi ni težav, le dostop je zaradi bujne tropske vegetacije dokaj naporen. Ob tem pazimo, da ne bi pohodili kakšne kače, ki jih v tem delu otoka ne manjka. Na srečo ne opazimo nobene. Ko pridemo do jame, vidimo, da ta ni nič posebnega, ima pa na koncu manjše jezerce, v katerem naš biolog Boris pozorno išče morebitne jamske živalce.

Pri drugi jami pa se zaplete. Ko ravno nameščamo opremo za vstop v jamo, se iznenada pojavi neka ženska, ki pravi, da lastnik posestva, na katerem se nahajamo, ne želi, da gremo v jamo, zato naj zapustimo območje. Očitno nekaterim v Andi le ni vseeno, da stikamo po tamkajšnjih jamah. Nepričakovana situacija mi kar ustreza, saj sem zaradi nedavne boleznin in današnjih naporov že pošteno izčrpan.

Nekaj časa je še, zato se odpeljemo še na tretjo lokacijo, kjer naj bi se po zatrjevanju vodiča nahajala večja jama. Avto nas pripelje do tipične filipinske kolibe tik ob glavni cesti. Ob kolibi se pod betonsko ploščo s pokrovom, za katero smo vsi mislili, da je greznica, nahaja vhod v jamo. Luknja je videti vse prej kot obetavno. Bolj zaradi tega, da čim prej končamo z delom kot pa zaradi radovednosti, gremo vsi v jamo, le Boris ostane zunaj.

iskanje vodnih živalic v jami

jamska rakovica

Jama se pričinja z jaškom, v katerem je na naše začudenje nameščena bambusova lestev, zato vrvi in druge plezalne opreme ne potrebujemo. Očitno imajo tudi Filipinci nekaj smisla za raziskovanje jam. Na dnu se dokaj ozek vhodni del počasi veča, jama pa se počasi spušča poševno navzdol. Že v tem delu se pojavi mnogo lepih kapnikov, ki jih je v nadaljevanju vse več. Jama, ki ji glede na videz vhoda nisem pripisal več kot 50 metrov, pa se kar noče končati. Še vedno hodimo po ne ravno prostornem rovu poševno navzdol mimo mnogih lepih kapnikov. Po dobrih 50 metrih pridemo v večjo kapniško dvorano. Dvorana me spominja na dvorane v Snežni jami na Raduhi, le da prostor ni tako velik, kapniki pa so še lepši. Gremo dalje in na drugi strani dvorane pridemo do jezera. V jami je precej zatohlo in soparno (v filipinskih jamah temperatura zraka pogosto preseže 30 stopinj Celzija, temperatura vode pa se giblje okoli 26 stopinj). Ko Uroš in Rok, ki sta z

skupinska slika na »čokoladi«

mano, zagledata jezero z lesketajočo se vodo, sta že v vodi. Vsi smo namreč blatni in preznojeni, zato je takšna osvežitev nadvse prijetna. Sam se kot rekonvalescent za kopanje raje ne odločim in počakam na suhem. Raziskovalna žilica pa mi ne da miru in se po krajšem počitku odpravim naprej. Prehodim še vsaj 100 metrov, ko srečam merilno ekipo, ki je prva šla v jamo in se že vrača. Poročajo, da je do konca jame le še kakšnih 50 metrov, zato se z merilci vrnem do dvorane, kjer se Uroš in Rok ravno bašeta iz jezera. Tudi njima se v mokrih pajacih ne da naprej, zato se skupaj vrnemo na površje.

Zunaj je že skoraj večer, a ravno še dovolj svetlo, da se za nekaj minut ustavimo na bližnji peščeni plaži, kjer v morju najprej operemo blatno opremo, nato pa še sami za nekaj trenutkov poskačemo v toplo tropsko morje. Raziskovalno najuspešnejši dan te odprave zaključimo z okusno večerjo z ribami in rižem, ki nam jo v bazi pripravi naš kuhar.

Pred nami je še zadnji delovni dan v Andi. Naslednje jutro se namreč selimo v Jagno. Tam nas čaka najdaljša boholska jama Ka Eyang. Gre za preko 2,3 km dolg jamski sistem, katerega rovi potekajo v več etažah in se medsebojno tudi povezujejo. Rovi so večinoma prostorni in okrašeni z lepimi kapniki. Le na posameznih

mestih se pojavijo vodne pasaže, kjer je med vodo in stropom komaj dovolj prostora za glavo. V primeru močnejšega dežja na površini pa lahko takšna mesta kaj hitro postanejo past za jamarje, kajti če voda doseže strop, je vrnitev skozi zalito pasažo nemogoča. V Jagni bomo zato večkrat zrlili v nebo in upali na lepo vreme brez dežja.

To jutro gre na teren le pol ekipe, ostali rišemo načrte, pišemo zapisnike ter se pripravljamo na

skorajšnjo selitev v Jagno. Ko se terenska ekipa zvečer vrne v bazo, zvemo, da so očitno naleteli na večjo jamo, saj jim v njej še ni uspelo priti do konca. A časa za dokončno raziskavo le-te žal ni več. Nekdo se pošali, da bo pač ta jama predmet raziskav naslednje jamarske odprave na Filipine, če bo do nje prišlo. Kdo ve, morda pa res.

V dosedanjih raziskavah v območju Baclayona in Ande smo skupno raziskali 24 novih jam, kar pomeni približno eno jamo na dan. To je tudi končna bilanca, kar se tiče novih jam, kajti v Jagni se bomo ukvarjali zgolj z jamo Ka Eyang. Z izkupičkom smo lahko zadovoljni, saj smo dosegli več od pričakovanega, predvsem pa smo presenečeni nad tokratnim interesom posameznih občin in otoka Bohola kot celote za naše delo in raziskave. Očitno je tudi pri njih dozorelo spoznanje, da je turizem tista panoga, ki lahko izboljša njihov standard, socialni položaj in nasploh življenje.

Jagna – mesto ob morju

Za nami sta že skoraj dva tedna bivanja na Filipinih, prav toliko časa pa je še pred nami. Po nekoliko bolj zgodnjem zajtrku se odpeljemo proti Jagni, pristaniškemu mestecu, ki leži nekako na sredini južne obale Bohola. Tam bomo pet dni prebivali v hiši, v kateri sta bili nastanjeni že obe predhodni slovenski odpravi. Hiša se nahaja na obrobju mesta, kakšna 2 km od obale. V neposredni

bližini je cerkev, pred njo pa košarkarsko igrišče z mobilnim košem, ki ga med cerkvenim obredom umaknejo izpred vhoda v cerkev. Košarka je sicer na Filipinih daleč najbolj popularen šport, saj je ni vasice ali zaselka, ki ne bi imela vsaj improviziranega igrišča za košarko. Filipinci so si, domnevno zaradi ameriškega vpliva, izbrali poleg petelinjih bojev za svoj nacionalni šport prav košarko. To ne bi bilo nič nenavadnega, če ne bi bili igralci za dve glavi nižji od povprečnega

Evropejca ali Američana. Zato bi bil za njih bolj primeren kakšen drug šport, na primer namizni tenis. Toda ne, Filipinci najraje igrajo košarko. Pa ne kakšno njim prirejeno različico. Vse ustreza standardom, od velikosti igrišča, do višine košev. No, res pa je, da je igralna površina (običajno je betonska), kadar ne igrajo košarke, uporabna še za marsikaj drugega, denimo za sušenje riža.

Čeprav fantje, ki so že dvakrat prebivali v tej hiši, zagotavljajo, da so

bivalni pogoji v njej primerljivi s tistimi v Andi, mi je ob pogledu na zanemarjeno pročelje, ki kar kliče po obnovi, jasno, da bo tukaj še slabše. Ko si hišo ogledam še od znotraj, sem v to prepričan. A jamarji smo znani po svoji trdoživosti in se znamo prilagoditi vsakim, še tako nemogočim razmeram. Za pripravo hrane tokrat najamemo kar ženske iz sosednje hiše, ki tudi sicer skrbijo za to hišo, saj njeni pravi lastniki živijo v Ameriki.

Ta dan raziskovanje jame še ni predvideno, zato prosto popoldne izkoristimo za ogled ene izmed največjih posebnosti Filipinov - Čokoladnih gričev (Chocolate Hills), ki se nahajajo na Batuanski planoti v osrčju Bohola. Gre za do 50 m visoke travnate hribčke, ki se raztezajo, do kamor seže oko, v najbolj suhem obdobju, ki traja nekje od januarja do aprila, se trava posuši in dobi značilno čokoladno barvo. Od tod tudi ime. Legenda pravi, da so to solze v ljubezni razočaranega velikana, medtem ko so znanstveniki prepričani, da je 1268 gričev posledica dviga starodavnih koralnih usedlin. Čokoladni griči nas pričakajo obsijani s soncem, pihlja pa tudi rahel veter, ki poskrbi za čisto ozračje in naredi lep razgled na to svetovno geološko čudo. Za razliko od drugih krajev na Boholu, kjer komaj srečaš koga, ki ni Filipinec, tukaj turistov iz vsega sveta ne manjka.

se nadaljuje...

K KOMUNALNO PODJETJE VELENJE d.o.o.

**ČISTO OKOLJE IN DOBRO
POČUTJE V SVOJEM KRAJU.**

**VSEM ODJEMALCEM
ČESTITAMO ZA 1. MAJ**

**KMETIJSKA ZADRUGA
ŠALEŠKA DOLINA z.o.o., Šoštanj**
Tel.: 03 898 49 70, www.kz-saleskadolina.si
Z VAMI IN ZA VAS

Vabimo vas na zanimivo potopisno predavanje Južno-
Ameriške države BOLIVIJE, ki jo bo predstavil
g. RADO NOVINA v KULTURNEM DOMU ŠOŠTANJ,
dne 8. 5. 2009 ob 20 uri.
Dogodku sledi degustacija proizvodov lastne pridelave

SLOAR

L I M A *Višinska
vzdrževalna
dela*

Marija LIHTENEKER s.p.

Topolšica 215, 3325 Šoštanj, tel.: 03/891 16 20, fax: 03/891 16 21
gsm: 031 648 344, e-pošta: lihteneker.lima@siol.net, www.lima-sp.si

Vesele prvomajske praznike!

KRAJEVNA SKUPNOST ŠOŠTANJ
želi vsem krajanom
VESEL 1. MAJ - PRAZNIK DELA!

MESTO ŠOŠTANJ

**KOVINARSTVO
sovič**
KSS

**Vsem občankam in občanom čestitamo za
1. maj - praznik dela in jim želimo lepo praznovanje**

**Gostilna in pizzerija
Kajuh**

Cesta Lole Ribarja 2, Šoštanj
tel.: 03 588 23 43, www.picerija.net

SD

Čestitamo!

27. APRIL

DAN UPORA PROTI OKUPATORJU

1. MAJ

PRAZNIK DELA

9. MAJ

DAN ZMAGE

PRAZNUJMO SKUPAJ!

OO SD Šoštanj

BDV
BDA

BDV storitve in trgovina d.o.o.
Levstikova 15, 3325 Šoštanj,
fax: +386 3/5-865-967
e-mail: bdv.pisarna@email.si

Trgovina Elektro ČAS
Akerčeva 5/d, 3325 Šoštanj,
tel&fax: +386 3/5-881-333
e-mail: elektro.cas@email.si

Tudi neformalna druženja so pomembna

foto in besedilo: Jože Miklavc

Generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije Samo Hribar Milič in predsednica GZS Savinjsko-šaleške zbornice dr. Cvetka Tinauer v razgovoru na nedavnem srečanju v Šoštanju: "Tako lep fant, pa vedno tako resnoben... saj bo recesija minila, gospodarstvo bo spet na konju. Zato pa malce življenja in dobre volje res ne škodi. In tale pomlad... mene kar razganja," je bila prijetna Cvetka Tinauer ob izražanju dobrodošlice največjemu slovenskemu direktorju Samu Hribarju Miliču ob obisku v Šoštanju.

Želimo Vam
VESEL 1. MAJ -
praznik dela

Kolektiv Lekarne Velenje z enotami:
LEKARNA ŠOŠTANJ
 Trg Jožeta Lampreta 1, 3325 Šoštanj, tel.: 03 897 26 10
 Delovni čas: od ponedeljka do petka od 7:30 do 19:00
 sobota od 7:30 do 12:00

Lekarna Kersnikova Velenje
 Lekarna Center Velenje
 Lekarna Cankarjeva Velenje
 Lekarna Šmartno ob Paki

www.lekarna-velenje.si

Malo za šalo - več pa zares

Tudi naslednja zgodbica z malce bolj izzivalnim naslovom se je dogodila v še ne tako davnih časih tik pred drugo svetovno vojno. Tisti čas je v Gaberkah živel mlad fantič, najstnik pri 14-ih letih, z imenom Maksl. Bil je to mladenič mirne narave, skoraj malo samosvoj in za svoja leta kar precej vsestransko razgledan. Obiskoval je četrti, zadnji razred takratne meščanske šole v Šoštanju, kjer je bil kot eden izmed marljivih dijakov, pohvaljen celo od samega strogega ravnatelja Franca Hribernika, katerega doprski kip najdemo pred novo šoštansko osnovno šolo. Je pa Maksl imel tudi svoja dva najljubša hobija, namreč glasbo, za kar mu je oče kupil lično kromatično harmoniko, in pa radiotehniko, ko si je sam izdelal najmanjši radioaparatus (detektor), ki za sprejem močnih oddajnikov sploh ni potreboval električne energije. Pa tudi jakotočne električne naprave mu niso bile neznanе, tako da je bil tudi v veliko pomoč električarjem, ki so sredi 30-ih let prejšnjega stoletja elektrificirali vas Gaberke. Pa še eno njegovo »vrlino«, ki naj bi igrala pomembno vlogo v pričujoči zgodbici, je treba omeniti, namreč marsikaj je vedel o spolnosti, kar je bilo v tistih časih »tabu« in tudi »tiste ženske zadeve« mu niso bile tuje, kar pa za marsikatero najstnico tistega časa ne bi mogli reči. Vse to vedenje pa je naš Maksl črpal iz takratne ženske revije (Žena in dom), ki jo je imela naročeno njegova mama, in je vedno najprej preštudiral rubriko, kjer so bila vprašanja in odgovori z zdravstvenega področja in spolnosti.

No, in vse to naj bi pomagalo Makslnu iz zadrege v nepredvideni kočljivi situaciji, ki jo obelodanja naslednja zgodbica.

Kanček erotike - pa še kaj...

Nekega julijskega popoldneva, v času šolskih počitnic, je Maksl, ležeč na trebuhu, nastavljal »zadnjo plat« vročim sončnim žarkom, da bi malo porjavela, ko ga je nenadoma po golih bedrih močno zaskelilo in zapelo. Sunkovito se je obrnil in začuden zagledal pred sabo stoječo, hudomušno se smehljajočo čedno mladenko z dolgo vejico koprive v roki. Sprva je hotel jezno vzrožiti, ko pa se mu je prijazno opravičila za nenavaden pozdrav, je bil kar hitro pomirjen. Dekleta je seveda poznal, kajti bila je to Krtova Štefka, hčerka premožnega kmeta in preudarnega gospodarja ter tudi nekakega laičnega živinozdravnika, znanega po bližnji in daljni okolici. Je pa Maksl tudi vedel, da je Štefka menda precej radoživo dekle, par let starejša od njega in je kar pogosto rada pogledala za kakšnim »fejst fantom«. In ko ga je kar tako mimogrede nalahno požgečkala po golih bedrih, seveda brez koprive, mu je tudi pojasnila namen svojega obiska. Dejala je, da jo pošilja njen oče, ker se mu je pokvaril elektromotor za pripravo rezanc, krme za živino. »On namreč ve, da se spoznaš na elektriko, pa te prosi, če bi prišel pogledat, kaj je z motorjem narobe.« No, je Maksl pomislil, malo spremembe v dolgočasnem popoldnevu ne bi

škodilo. Takoj je poiskal svojo torbico z orodjem, zajahala sta vsak svoje kolo in »odbiciklala« proti gaberški cerkvi, blizu katere se je nahajala Krtova domačija.

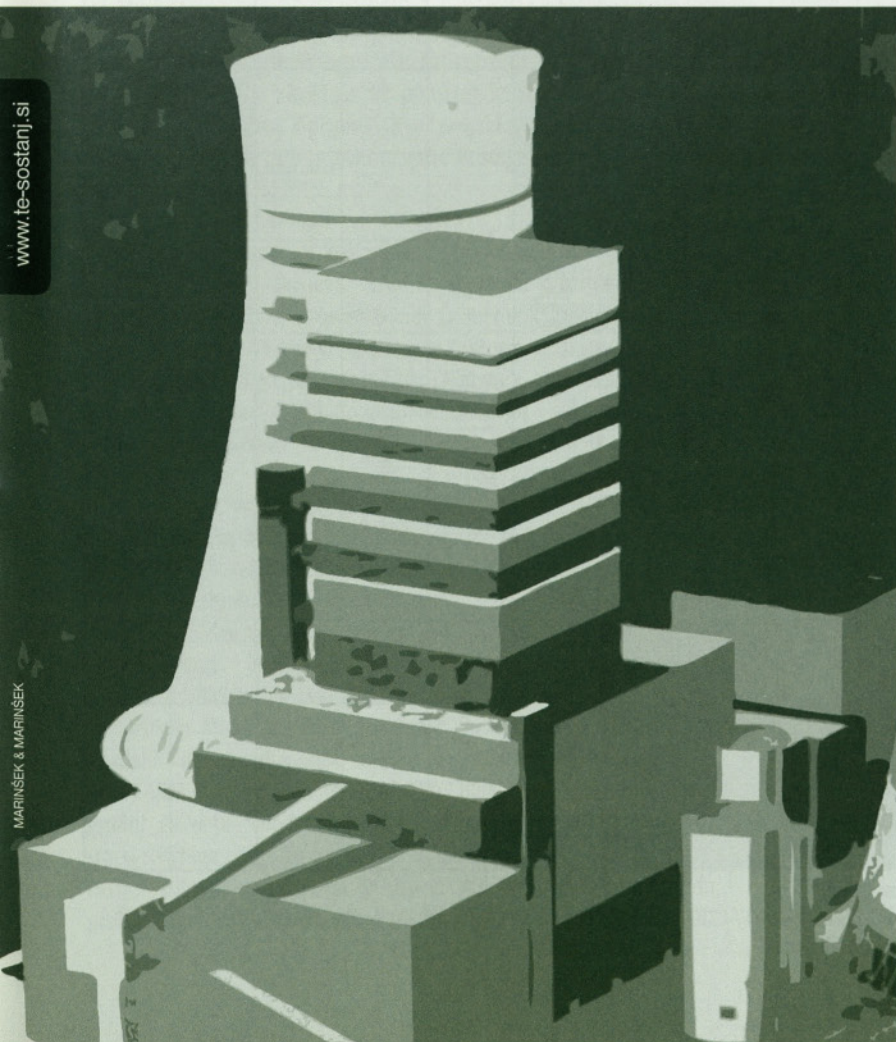
Gospodar, možakar visoke postave, strogega obraza, se je v pozdrav samo malo nasmehnil in takoj obrazložil, kako se motor obnaša, namreč ob vklopu samo močno zabrni, nakar pregorijo varovalke. Motor je bil nameščen na »marofu«, to je hlevu z nadgrajenim senikom, bil pa je predviden za pogon rezalnika za živinsko krmo. Že kar ob bežnem pogledu nanj je zaslutil, kaj bi utegnilo biti narobe. Motor je bil odprte izvedbe in nikakor ni bil primeren za uporabo v prostoru, kjer se je močno prašilo. Tako se je med stator in rotor nabralo toliko prahu in smetja, da se motor ob vklopu ni mogel zavrteti, potegnil iz omrežja več amperov, kot so zmogle varovalke, ki so seveda pregorele. Maksl je svojo ugotovitev takoj pojasnil gospodarju in mu zagotovil, da bo okvara kmalu odstranjena. Ta pa mu je odvrnil, naj si kar vzame čas, da bo motor res v redu popravljen, sam pa da še itak ima neke opravke pa tudi malica ga še čaka. Štefki, ki je radovedno opazovala, kaj se bo dogajalo, pa je naročil, da ko bo delo končano, naj si fant za plačilo nabere kar nekaj jajc z verjetno polnega gnezda zgoraj na senu. Kar razveselil se je Maksl, ko je to zaslišal, kajti njegova mama je vedno jamrala, kako njene kure slabo nesejo, zato se je takoj lotil dela. Odstranil je jermenico,

odvil okrova, izvlekel rotor, očistil statorsko navitje in ohišje ter odstranil vso umazanijo, ki se je nabrala med statorjem in rotorjem. Nato je motor ponovno zmontiral v prvotno stanje, vstavil nove varovalke, vklopil stikalo in – motor je zopet normalno pričel vrteti veliko kolo slamoreznice.

To videč je Štefka takoj navihano pocukala Makslna po kratkih hlačkah češ, sedaj pa hitro po jajčka. Po lesenih stopnicah sta prišla do senika, kjer so bile natlačene visoke bale sena, vrh katerih naj bi se nahajala kokošja gnezda. Kako sedaj priti na vrh, se je Maksl spraševal, vendar je Štefka takoj našla rešitev. S hrptom se je naslonila na balo, sklenila roki in tako ponudila Makslnu »ravbarsko lojtro«. On se je nato lahko, oprijemajoč se za njena ramena, povzpel do vrha visoke kopicice sena ter skušal najti kokošje gnezdo z jajčki. Ko je tako z iztegnjenima rokama brskal po senu, se je naenkrat zgodilo: nehote ali pa celo hote sta se Štefkini dlani razprli, ravbarska lojtra se je porušila, Maksl pa je pričel drseti po senu navzdol, dokler ga močni stisk dekletovih rok ni upočasnili. Ob tem ga je spreletaval doslej neznan prijeten občutek in v nogah, ki sta jih tesno objemali potni Štefkini dlani, so se mu pojavljali nekakšni mravljinici. Ko je tako počasi drsel v njenem objemu navzdol in sta se njeni roki že bližali mestu, »kjer si nogi voščita dobro jutro«, pa je njen objem nenadoma popustil in sta se njuna obraza že skoraj dotikala

in je občutil njen vroči dih na svojih licih. Kar otrpnil je naš Maksl v napetem pričakovanju, kaj bo sledilo, po vsem telesu mu je gomazelo in vročično je v mislih preletel vso »tozadevno teorijo«, načrpano iz mamine revije, pa kmalu ugotovil, da mu ne bo dosti pomagala. Tako se je enostavno prepustil Štefkinemu objemu, ker je bilo očitno, da ima ona v vseh pogledih več praktičnega znanja kot pa on. Zazdelo se mu je, kot da sanja prijetne erotične sanje, ki naj bi se kmalu uresničile, kajti deklina ga je nenadoma tesno pritisnila na svoje obilno oprsje in mu na usta cmoknila dolg, vroč poljub. Ubogemu Makslnu se je od presenečenja, pa ne neprijetnega, kar stemnilo pred očmi, da niti ni opazil navihanega nasmeška na Štefkinem obrazu, ki je menda že načrtovala naslednjo akcijo, do katere pa, na žalost obeh, ni prišlo.

Od spodaj se je namreč nenadejano zaslišal gromki glas Štefkinega očeta: »Hej, vidva tam gori, sta končno našla jajca ali čakata, da se bodo izvalili še piščanci! Ker motor spet deluje, bo treba takoj napraviti rezanco za živino, pa boš pomagala!« Štefko je nenaden klic strogega očeta tako presenetil in prestrašil, da je hipoma izpustila Makslna, ki je zdrknil po senu navzdol, in še vsa zasopla zaklicala nazaj: »Ja ata, saj že greva! Imela sva težave, ker nisva takoj našla gnezda, sedaj pa že prihajava!« Makslnu se je šele sedaj posvetilo, da je ona od vsega začetka vedela za gnezdo z jajci in da je bilo vzburljivo

1. maj je mednarodni praznik dela.

Želimo vam, da ga preživite s svojimi najbližjimi in si nabereite moči za nove izzive.

Termoelektrarna Šoštanj

Izgradnja bloka 6 za čistejšo in lepše okolje.

Projekt KS Šoštanj

Pusti grad je spet razgledna točka

Mesto Šoštanj ima bogato zgodovino, saj prve omembe prebivalcev gradu izvirajo iz 12. stoletja, trške pravice pa je naselje dobilo do leta 1348. V tem obdobju je nad naseljem oz. trgom Šoštanj dominiral grad Šoštanj/Schönstein, katerega razvaline so še danes dobro vidne in je med ljudmi danes poznan pod imenom Pusti grad. Grad je bil porušen že v 15. stoletju in je od takrat naprej prepuščen samemu sebi.

V preteklosti so že bili bolj ali manj uspešni posegi za ohranitev pomembne kulturne dediščine, kar Pusti grad zagotovo je. Zadnji večji poseg je bil leta 1999, ko so bila izvedena pomembna gradbena dela za ohranitev razvaline ter hkrati izvedena delna arheološka izkopavanja na področju bivšega stanovanjskega dela Pustega gradu. Gradbena dela so preprečila, da bi se ohranjeni stolp porušil, arheološka izkopavanja pa so dala nekaj pomembnih podatkov o Pustem gradu.

Trg Šoštanj je postal mesto leta 1911, kar pomeni, da bomo prebivalci mesta Šoštanj v letu 2011 praznovali 100. obletnico našega kraja. Zato je Krajevna skupnost Šoštanj že pričelaz aktivnostmi za obeležitev tega visokega in pomembnega jubileja mesta Šoštanj. V pripravi je več projektov, eden izmed njih je tudi projekt oživitve Pustega gradu Šoštanj.

Svet Krajevne skupnosti Šoštanj je za vodenje projekta oživitve Pustega gradu imenoval sedemčlansko skupino v sestavi Danilo Čebul ml., Danijela Brišnik, Alenka Verbič, Rajko Zaleznik, Milojka Komprej, Peter Radoja in Bojan Rotovnik. Skupina si je zastavila širok program dela, ki bi ga naj izvedla v treh letih.

Prva aktivnost na terenu v letu 2009 je bilo čiščenje pobočja in okolice Pustega gradu, kar smo izvedli v soboto, 28. marca. Na delovni akciji se je zbralo okoli 30 ljudi, članov Rodu Pusti grad Šoštanj, Planinskega društva Šoštanj, Prostovoljnega gasilskega društva Šoštanj mesto, Turistično-olepševalnega društva Šoštanj ter društva Mladinski kulturni center Šoštanj. Razdelili smo se v 3 manjše skupine ter se lotili odstranjevanja grmovja na pobočju Pustega gradu, čiščenja šlandrove poti ter odnašanja smeti s širšega področja Pustega gradu. Kljub ne ravno najlepšemu vremenu je uspela skupina prostovoljcev v enem dopoldnevu opraviti vse

zastavljeno delo in s tem je Pusti grad ponovno postal razgledna točka nad mestom Šoštanj. Odstranili smo veliko grmovja, ki je pred tem močno oviralo pogled na mesto Šoštanj oz. ga je celo onemogočalo.

Do konca leta 2009 bodo prišle na vrsto aktivnostinapodročju priprave idejnega projekta oživitve Pustega gradu, saj so bili z izvedeno čistilno akcijo zagotovljeni pogoji za izdelavo geodetskega posnetka, na podlagi katerega bo Zavod za varstvo kulturne dediščine iz Celja lahko podal strokovne smernice za oživitev Pustega gradu. V zaključku leta bomo v Mestni galeriji Šoštanj pripravili razstavo izkopanin iz leta 1999 in hkrati javnosti prvič predstavili idejni projekt oživitve Pustega gradu.

Na podlagi idejnega projekta bomo v letu 2010 izvedli prvi sklop del, v začetku leta 2011 pa drugi sklop del na Pustem gradu. Idej, kaj vse vključiti v idejni projekt, je veliko, a bomo s konkretnimi idejami počakali na strokovne smernice zavoda, ki bo predpisal, kaj sploh lahko počnemo na Pustem gradu.

Ni pa skrivnost, da želimo Pustemu gradu vrniti status izletniške in razgledne točke, primerno urediti dostopne poti ter pripraviti brošuro in informativne table o Pustem gradu. Hkrati želimo simbol mesta Šoštanj približati meščanom tudi s tem, da se v neposredni bližini razvalin uredi primerni prireditveni prostor, kjer bi naj junija 2011 potekala osrednja slovesnost ob 100. obletnici mesta Šoštanj. Imamo še kopico drugih idej, katerih realizacija je odvisna od tega, kaj bomo lahko urejali na kulturnem spomeniku oz. na Pustem gradu.

akcija je stekla s številnimi močmi / foto: SINI

Vabimo vse meščane, da z rednimi obiski te izjemne razgledne točke nad mestom Šoštanj povečujejo zavedanje o pomembnosti tega kulturnega spomenika za mesto Šoštanj. Vsekakor pa upamo, da se bo še dvignila zavest prebivalcev Šoštanja, da je Pusti grad nekaj izjemnega in da zato ni prostor za odlaganje smeti, za vandalske pohode, za piknike in podobne aktivnosti, ki škodujejo Pustemu gradu in naravi okoli njega.

Bojan Rotovnik

Fotografski
nagradni natečaj:

Kje(r) sem doma?

Velenje

Sp Do 35

LIST OBČINE

2009

352(497.4 Šoštanj)

9004907,4

COBISS e

KNJARNICA VELENJE

Fotografija: april
Amadeja Komprej - Reka Paka

Spoštovani (na)tečajniki!

Veseli nas, da ste se pridružili naši ideji. Veseli smo, ker vidimo, da znate opaziti in videti lepote svojega kraja. Na naš natečaj je prispelo šest fotografij. Pri izboru je spet sodelovala ista komisija, ki je anonimno ocenjevala vaša prispela dela. **Priporočajo, da pošljate fotografije, kjer je vaš kraj bolj prepoznaven, saj veste, na koncu leta bo izšel koledar in verjetno boste s ponosom pokazali na svoj izdelek.** Seveda pa vas narava najbolj navdihuje in kot kaže tudi voda:

Tako je komisija za fotografijo meseca APRILA izbrala **Reko Pako**, avtorice **Amadeje Komprej**. Neverjetno kajne, kako je Paka lepa!

Mi pa nadaljujemo z natečajem po pogojih objavljenih v **List št 2/XVI**. Toplo vabljeni! Fotografirajte in pošljite na e-mail: *list.revija@gmail.com*.

Zavod za kulturo Šoštanj, revija List, uredništvo.